

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**MUSA BİN ŞEYH TAHİR TOKADÎ FEYZ-İ KUDSİYYE
(METİN-İNCELEME-DİZİN)**

Hazırlayan
Dilek ERTAŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yeni Türk Dili Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç.Dr. Hanifi VURAL

TOKAT – 2007

MUSA BİN ŞEYH TAHİR TOKADÎ FEYZ-İ KUDSİYYE
(METİN-İNCELEME-DİZİN)

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: ..... / ..... / .....

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : Doç.Dr. Hanifi VURAL .....
Üye : Yrd.Doç.Dr. Aydın BUDAK .....
Üye : Yrd.Doç.Dr. Mehmet MERCAN .....
Üye : .....
Üye : .....

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ...../...../..... tarih ve ..... sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: .....

Mühür
İmza

TEŞEKKÜR

Başta, tez çalışmamın hazırlanmasında, desteği ve katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Doç.Dr. Hanifi VURAL'a, yüksek lisans eğitimimim süresince bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım Sayın Yrd. Doç.Dr. Aydın BUDAK'a, çalışmada yer alan ayet ve hadislerin tercümesini yapan meslektaşım Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretmeni Sayın Mehmet DABAK'a ve beni tez çalışmam süresince özveri ile destekleyen eşim ve çocuklara teşekkür ederim.

Dilek ERTAŞ

Tokat-2007

ÖZET

Eski Anadolu Türkçesi XIII. Yüzyıldan XV. Yüzyıl ortalarına kadar olan dönemde kullanılan yazı dilinin adı olarak ifade edilmektedir. Çalışmada bu dönem ait olan Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi'nin “Feyz-i Kudsiyye” adlı eseri incelenerek, dönemin dil özelliklerinin daha iyi anlaşılması ve dilin gelişmesine ışık tutması amaçlanmıştır. Eserin yazarı olan Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi Tokatlı olup, Halvetilerin ünlülerinden Karamanlı Şeyh Alâattin'den yetmiş arif bir zattır. Arap alfabesiyle yazılmış ve on üç babdan oluşan eser, Süleymaniye Kütüphanesi'nde mevcut olup, bir kopyası alınarak günümüz Türkçesi'ne transkribe edilmiştir. Daha sonra, transkribe edilen metin dil özellikleri bakımından incelenmiş, dizin oluşturulmuş ve bulgular ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, bugünkü Türkiye Türkçesi içerisinde değerlendirilen eser, dönemin özelliklerini taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi, Feyz-i Kudsiyye

ABSTRACT

Ancient Anatolia Turkish has defined as writing language which is used in period of time from 13. century to middle of 15. century. In this study, it has been examined book named Feyz-i Kudsiyye of Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi, belongs to this period, and aimed to understand language characteristics of this period and to supplement to develop of language. Musa Bin Şeyh Tahir, who is author the book, is from Tokat and is a wise person trained by Karamanlı Şeyh Alâattin. The book, that is wrote with Arab alphabet and completed with thirteen section, exist in Süleymaniye Library. After it has been taken a copy, it was translated in today's Turkish, Then, translated text has been examined from point of view language characteristics, and has been made index, and the findings have been brought up. As a result, The book, is examined in today's Turkey Turkish has supported characteristics of the period.

Key Words: Ancient Anatolia Turkish, Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi, Feyz-i Kudsiyye

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
1. GİRİŞ	1
2. LİTERATÜR TARAMASI	1
3. MATERİYAL VE YÖNTEM	5
3.1. Transkripsiyonlu Metin.....	5
4. BULGULAR	43
4.1. Şekil Bilgisi	43
4.1.1.Yapım Ekleri.....	43
4.1.1.1. İsim Yapım Ekleri.....	43
4.1.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri.....	43
4.1.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri	43
4.1.1.2. Fiil Yapım Ekleri	44
4.1.1.2.1. İsimden Fiil Yapım Ekleri	44
4.1.1.2.2. Fiilden Fiil Yapım Ekleri	44
4.1.2. İsim Çekim Ekleri.....	44
4.1.2.1. İsimlerde Çokluk	44
4.1.2.2. İsimlerde İyelik	44
4.1.2.3. Hâl Ekleri.....	45
4.1.2.3.1. Yalın Hali.....	45
4.1.2.3.2. Yükleme Hali.....	46
4.1.2.3.3. Yaklaşma Hali.....	46
4.1.2.3.4. Bulunma Hali.....	47
4.1.2.3.5. Ayrılma Hali	47
4.1.2.3.6. İlgi Hali	47
4.1.2.3.8. Eşitlik Hali	48

	<u>Sayfa</u>
4.1.2.3.9. Yön Hali.....	48
4.1.3. Zamirler	48
4.1.3.1. Şahıs Zamirleri.....	48
4.1.3.2. İşaret Zamirleri	48
4.1.3.3. Soru Zamirleri.....	48
4.1.3.4. Belgisiz Zamirleri	48
4.1.3.5. Dönüşlülük Zamirleri.....	49
4.1.4. Sıfatlar.....	49
4.1.4.1. Niteleme Sıfatları.....	49
4.1.4.2. Belirtme Sıfatları.....	49
4.1.4.2.1. İşaret Sıfatları.....	49
4.1.4.2.2. Sayı Sıfatları	49
4.1.4.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	49
4.1.4.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	50
4.1.4.2.3. Soru Sıfatları	50
4.1.4.2.4. Belgisiz Sıfatları	50
4.1.5. Zarflar	50
4.1.5.1. Durum Zarfları.....	50
4.1.5.2. Zaman Zarfları	50
4.1.5.3. Yer- Yön Zarfları	50
4.1.5.4. Miktar Zarfları	50
4.1.5.5. Soru Zarfları.....	51
4.1.6. Bağlaçlar	51
4.1.7. Edatlar.....	51
4.1.7.1. Bağlama Edatları.....	51
4.1.7.2. Son Çekim Edatları	51
4.1.7.3. Karşılaştırma Edatları	51
4.1.7.4. Soru Edatları	51
4.1.7.5. Seslenme-Ünlem Edatları	51
4.1.8. Fiil Çekimleri	51

Sayfa

4.1.8.1. Basit Kipler	51
4.1.8.1.1. Emir /İstek Kipleri	51
4.1.8.1.1.1. Gereklilik	51
4.1.8.1.1.2. İstek.....	52
4.1.8.1.1.3. Şart.....	52
4.1.8.1.1.4. Emir	52
4.1.8.1.2. Haber Kipleri	52
4.1.8.1.2.1. Geçmiş Zaman	52
4.1.8.1.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman	52
4.1.8.1.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zaman	53
4.1.8.1.2.2. Geniş Zaman	53
4.1.8.1.2.3. Gelecek Zaman	53
4.1.8.1.2.4. Şimdiki Zaman.....	53
4.1.8.2. Birleşik Kipler.....	54
4.1.8.2.1. Hikâye.....	54
4.1.8.2.1.1. Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	54
4.1.8.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	54
4.1.8.2.1.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	54
4.1.8.2.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	54
4.1.8.2.2. Şart.....	54
4.1.8.2.2.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı	54
4.1.8.2.2.2. Geniş Zamanın Şartı	54
4.1.8.2.3. İstek Kipinin Hikâyesi	54
4.1.9. Bildirme	54
4.1.9.1. Geniş Zaman	54
4.1.9.2. Bildirmenin Hikâyesi.....	55
4.1.9.3. Bildirmenin Olumsuzu.....	55
4.1.10.İsim-Fiiller	55
4.1.11. Partisipler (Sıfat Fiiller)	55
4.1.11.1. Geniş Zaman Partisibi.....	55
4.1.11.2. Gelecek Zaman Partisibi	55

	<u>Sayfa</u>
4.1.11.3. Geçmiş Zaman Partisibi.....	55
4.1.12. Gerindiumlar (Zarf Fiiller)	55
4.1.13. Birleşik Fiiller.....	56
4.1.13.1. İsim + Yardımcı Fiil Yapısında Olanlar	56
4.1.13.2. Fiil + Zarf- Fiil+Fiil Yapısında Olanlar.....	56
4.1.13.2.1. Tezlik Fiilleri	56
4.1.13.2.2. Yeterlilik Fiilleri	56
4.2. Dizin.....	56
5. SONUÇ	130
KAYNAKLAR.....	133
ÖZGEÇMIŞ.....	136

1. GİRİŞ

Eski Anadolu Türkçesi, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan ve XI-XIII. yüzyıllar arasındaki yoğun göçlerle Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra, Oğuzca temelinde kurulup gelişen ve XIII. yüzyıldan XV. yüzyıl ortalarına kadar süre gelen yazı dilinin adı olarak bilinmektedir.

Türkiye Türkçesi'ndeki eklerin görev ve fonksiyonlarını tespit edebilmek için, kendisinin tarihi dönemi olan Eski Anadolu Türkçesi'ni de iyi anlamamız gerekmektedir. Bu da ancak doğrudan doğruya metinlere dayanan ayrıntılı dil çalışmaları ile mümkün olacaktır.

Bugün elimizde Eski Anadolu Türkçesi alanına giren pek çok eser bulunmaktadır. Bunlardan birisi de Musa Bin Şeyh Tahir Tokadî'nın "Feyz-i Kudsiyye" adlı eseridir. Çalışmada söz konusu döneme ait ve Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış olan bu eser, dil özellikleri bakımından incelenerek gün ışığına çıkarılmaya çalışılacaktır. Bu bakımından, çalışma dönemin dil özelliklerinin daha iyi anlaşılması ve dilin gelişimine ışık tutması açısından önemlidir.

İncelenen eserin yazarı hakkında yeterli bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak, sınırlı kaynaklardan elde edilen bilgiye göre, Musa Bin Şeyh Tahir, Tokatlı olup, Halvetilerin ünlülerinden Karamanlı Şeyh Alâattin'den feyz almıştır. Arif bir zat olan Musa Bin Şeyh Tahir Tokadî'nin iki eseri bulunmaktadır.

Eserlerin ilki Feyz-i Kudsiyye'dir. Mukaddimesinde, eserin Bayezid'in şehzadelerinden Orhan adına yazıldığı belirtilmiştir. 13 babbıdır, tasavvufa aittir. İkincisi ise, Mantiku'l-Gayb'dır. Eser Türkçe'dir ve tasavvufa aittir. Bir nüshası Âşır Efendi kütüphanesindedir. (Bursali Mehmet Tahir: 1346, 1. Fasıl, 161 ve Cinlioğlu: 1950, 83)

Dört bölümden oluşan çalışmadan, birinci bölümde konu ile ilgili literatür taraması yapılacaktır. Daha sonra ikinci bölümde araştırmanın materyal ve yöntemi açıklanacaktır. Üçüncü bölümde araştırmada elde edilen bulgular ortaya konulacaktır. Son bölümde ise araştırma hakkında sonuç ve önerilere yer verilecektir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Eski Anadolu Türkçesi alanında pek çok çalışma yapılmıştır. Aşağıda bu çalışmalarдан bazlarına değinilmiştir.

Yusuf Tepeli (1999), Hoca Mesud tarafından H.751/M.1350 tarihinde Farsça'dan Türkçe'ye manzum olarak çevrilen 5703 beyitlik oldukça hacimli bir mesnevi olan *Süheyl ü Nev-Bahar* adlı eseri incelemiştir. Çalışmada eser, transkribe edildikten sonra, gramer ve metin özellikleri bakımından irdelenmiştir. Eser imla bakımından belirli bir tutarlılık göstermemektedir. Fakat ünlüler büyük ölçüde harfle belirtilmiş; hatta Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında bile bu yola gidilmiştir. Ayrıca, metinde ünlü uyumu, kalınlık-incelik bakımından bugünkü Türkçe'ye uyumluyken, düzlük-yuvarlaklık uyumu bakımından da geçiş dönemi özelliklerini taşımakta ve belli bir tutarlılık göstermediği belirlenmiştir.

Mustafa Argunşah (1999), 14. yüzyılın sonlarıyla 15. yüzyılın ilk yılında yaşamış hekim Muhammed b. Şirvâni'nin Osmanlı Hükümdarı İkinci Murat'a takdim ettiği *Tuhfe-i Murâdi* isimli eseri incelemiştir. Yapılan metin incelemesi çalışmasında, eserin birinci derecede bir tıp kitabı olmadığı, yalnızca cevherler ve güzel kokular anlatılırken bunların tipta kullanılışlarına da yer verildiği tespit edilmiştir. Eserin büyük kısmı, daha önce yaşamış Arap, Fars ve Latin hekimlerin eserlerinden derlenmiş olup, yazarın tecrübeleri ve bilgileri de esere zenginlik kazandırmıştır. Çalışmada, o devir eserlerinde nadir görülen veya yalnız üzerinde çalışılan eser ait olan dil özellikleri örneklerle verilmeye çalışılmıştır.

Hacı Ömer Karpuz (1991), 15. yüzyılda Afyon'da yaşamış olan Abdurrahim Karahisari'nin H.865/M.1461 yılında yazmış olduğu *Vahdetnâme* isimli mesneviyi incelemiştir. Çalışmada önce *Vahdetnâme*'nin edisyon-kritikli metni hazırlanmış, daha sonra metinde geçen kelimeler gramatik fonksiyonlarıyla sıralanarak alfabetik indeks düzenlenmiştir. Gerek metin gerekse indeks gözden geçirilerek şekil bilgisi özelliklerini tespit edilmeye çalışılmış ve kullanılan eklerin indeksi hazırlanmıştır.

Hanifi Vural (1999), 15. yüzyıl şairlerinden Hatiboğlu'nun *Letayif-name* adlı mesnevisini incelemiştir. Giriş, transkripsiyonlu metin ve gramatikal dizin olmak üzere üç ana başlık altında ele alınan çalışmada, eserin kendi döneminin özelliklerine uygun olarak dil yapısı bakımından genel hatlarıyla Eski Anadolu Türkçesi sınırları içinde kalmakla birlikte diğer Türk şiveleriyle de kimi durumlarda benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, dil malzemesi bakımından oldukça zengin olan eserde, bugün arkaik denilebilecek birçok kelime ve deyime yer verildiği tespit edilmiştir.

Yusuf Tepeli (2002), XV. Yüzyılın sonu ile XVI yüzyılın başlarında yaşamış Derviş Muhammed Yemini'nin XVI. Yüzyılın ilk yarısında yazdığı; geçiş dönemi eseri olan ve büyük ölçüde Eski Anadolu Türkçesi'nin özelliklerini taşıyan *Fazilet-nâme* adlı eserini incelemiştir. Çalışma giriş, gramer incelemesi, metin ve gramatikal dizin olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Didaktik olma özelliğini taşıyan eser, esas itibarıyle Hz. Ali'nin biyografisi niteliğindedir. Eser; hem ihtiyâ ettiği kelime hazinesi, hem de anlam bilimi ve cümle bilgisi özellikleri bakımından büyük önem arz etmektedir.

Gürer Gülsevin (1997), *Eski Anadolu Türkçesi'nde Ekler* adlı çalışmasında, Türkiye Türkçesi'ndeki eklerin görev ve fonksiyonlarını tespit edebilmek için, Eski Anadolu Türkçesi'ndeki çekim ve yapım eklerini incelemiştir. Ayrıca, çalışmada doğrudan doğruya metinlere dayanan ayrıntılı dil çalışmalarının önemine de vurgu yapmıştır.

Mustafa Argunşah (2002), Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olan *Kirdeci Ali Kesikbaş Destanı* adlı çalışmasında manzum bir dini destanı incelemiştir. Anadolu'da 13. yüzyılda ortaya çıkmaya başlayan manzum dini destanlar 14. ve 15. yüzyıllarda yazıya geçirilmiş ve nüshaları Anadolu'dan Balkanlara, Türkistan'a ve Kazan'a kadar yayılmıştır. Eser bu tür destanların en önemlilerinden biridir.

Halil Ersoylu (1989), *Cem Sultan'ın Türkçe Divanı*'yı adlı eseri incelemiştir. Cem Sultan'ın Türkçe Divanı'ı Eski Anadolu Türkçesi'nin son dönemine ait bir eser olduğu belirtilen çalışma, giriş, metin, nüsha farkları gramer notları ve sözlük bölümünden oluşmaktadır. Eserin Türk kültürü bakımından büyük önemi vardır. Çünkü, eserin şairi, İmparatorluk topraklarında yüzyıllarca hüküm sürmüş Osmanlı hanedanının en tipik kişilerinden biridir.

İsmet Cemiloğlu (2001), *Dede Korkut Hikâyeleri Üzerine Söz Dizimi Bakımından Bir İnceleme* adlı çalışmasında, Eski Anadolu Türkçesi dönemiyle ilgili önemli eser olan Dede Korkut hikâyelerini cümle yapısı ve özellikleri yönünden incelemiştir. Dede Korkut Hikâyeleri üzerinde yapılan bu ayrıntılı sentaks incelemesinde, yazar cümleleri zaman zaman günümüz yazı dilindeki şekilleriyle de karşılaştırılarak bazı somut sonuçlara ulaşmıştır.

İsmet Cemiloğlu (2000), *14. Yüzyıla Ait Bir Kısas-ı Enbiyâ Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi* adlı çalışmasında peygamber kıssalarını sentaks yönünden incelemiştir. Yazar, dil yönünden Eski Anadolu Türkçesi özelliği taşıyan eserlerin bir

kısminın fonolojik ve morfolojik incelemelerinin yapıldığı halde aynı devir eserlerinin sentaks çalışmalarının daima ihmal edildiğini ifade etmiştir. Yapılan sentaks incelemesi iki ana bahse “kelime grupları” ve “cümle” bölümlerine ayrılmıştır. Kelime grupları bahsinde Muharrem Ergin'in sınıflandırmamasına uyulmuştur. Cümle bahsinde ise, cümlenin kuruluşu, unsurları ve unsurları arasındaki münasebet incelemiştir.

Halil Ersoylu (1996), *Kız Destanı (Hazâ Hikâyet-i Kız ma'a Cühud)* adlı çalışmayı yapmıştır. Çalışma bir edebiyat türü olan hikâyedir. Şüphesiz ki eskinin bu edebi türü, yeni Türk edebiyatındaki hikâye anlayışından oldukça farklıdır. Hazâ Hikâyet-i Kız ma'a Cühud'un kimin tarafından yazıldığına dair bir kayıt bulunmadığı gibi, eserin yazılış tarihi de belli değildir. Bu ve benzeri nitelikteki çoğu eser hakkındaki yaygın görüş, Eski Türkiye Türkçesi'nin 14. veya 15. yüzyılından kalmış olduğudur. Eserdeki anlatım tarzı halk üslubu, buna bağlı olarak da kullanılan dil tarihi halk dilidir.

Ali Cin (2004), *Ali'nin Kissâ-i Yusuf Adlı Eserinin Türkiye Yazması* adlı çalışmasında eserin yedi yazma ve üç basma nüshasını incelemiştir. Eser üzerinde yapılmış çalışmaları belirterek eserin imlâ özelliklerini göstermiştir.

Önder Çağırın (2000), *Tıbbi Nebevi'den İsim Çekimi Ekleri* adlı çalışmasında, on beşinci yüzyılın ilk çeyreğinde yazılan Ahmed-i Dâi'nin Tıbb-i Nebevi isimli eserinde isim çeklerini sırasıyla incelemiştir.

Gürer Gülsevin ve Erdoğan Boz (2004), *Eski Anadolu Türkçesi* adlı çalışmayı yapmışlardır. Eser iki bölümden oluşmaktadır. Şekil bilgisi bölümünde Eski Anadolu Türkçesi'nde Ekler ele alınmış, İmlâ ve Sesbilgisi Bölümlerinde ise konu ile ilgili yapılmış doktora tezleri yer almıştır.

Muzaffer Akkuş (1995), *Kitab-ı Gunya* adlı çalışmayı yapmıştır. Kitab-ı Gunya XIV. Yüzyılın ikinci yarısına ait bir eser olmasına rağmen, imlâ bakımından Uygur Yazı Dili'nden gelen bir takım özelliklere sahip olduğu ve Arap ve Fars yazı dili geleneğinden gelen yazılış özelliklerini bünyesinde topladığı tespit edilmiştir.

İbrahim Delice (1997), *Nigdeli Muhibbi ve Gül ü Nevruş Mesnevisi* adlı çalışmayı yapmıştır. Çalışmada Gül ü Nevruş Mesnevisinin geleneğinden bahsedilerek eserin muhtevası, eserin dil özellikleri, vezin, kafije ve redif verilmiştir.

Bilâl Yücel (1999), *700 Yıl Ara İle Batı Türkçesi Grameri Üzerine: I İsim İşletme Ekleri*, adlı çalışmayı yapmıştır. Makalede, Batı Türkçesi'nin 700 yıl öncesini

ve olmasını, isim işletme ekleri açısından araştırarak başlangıç ile günümüzdeki benzerlikleri ve farklılıklarını tespit edilmeye çalışılmıştır.

Faruk Kadri Timurtaş (1994), Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl, Gramer-Metin-Sözlük adlı çalışma yapmıştır. Araştırma ve incelemenin konusunu XV, yüzyılın ilk yarısında (Çelebi Mehmed ve II. Murad devirlerinde) yetişmiş olan şairlerin ve eserlerinin gramer hususiyetleri ile bunların metni ve küçük sözlüğü teşkil etmektedir.

Recep Karaatlı (1996), Yahya Bin El-Hacc Mustafa El-Burusevî Envarul-Kulub (Metin Gramatikal İndeks) adlı çalışmayı yapmıştır. Bu çalışma eserin yazıldığı tarihe bakılarak 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın ilk yarısında yaşadığı zannettigimiz ve hayatı ile sanatı hakkında elimizdeki bu eserinden başka hiçbir bilgi bulunamayan Yahya bin El-Hacc Mustafa el Burusevi tarafından kaleme alınmış Envaru'l-Kulub adlı eserin transkripsiyonlu metni ve gramatikal indeksinden oluşmaktadır.

3. MATERİYAL VE YÖNTEM

Çalışmada, materyal olarak Musa Bin Şeyh Tahir Tokadî'nın Feyz-i Kudsiye eseri ele alınmıştır. Eser, Süleymaniye Kütüphanesi'nde Hacı Mahmud Bey kısmında 2803 yeni kayıt numarasıyla kayıtlı olup, araştırmada kullanılmak üzere bir adet kopyası alınmıştır. Daha sonra, Arap alfabesiyle yazılmış ve 13 babdan oluşan eser, Türkiye Türkçesi'ne transkribe edilerek, yöntem olarak metin üzerinde gramer incelemesi ve dizin çalışması yapılmıştır.

3.1. Transkripsiyonlu Metin

1b

1. Hāzā kitāb-ı feyz-ı ķudsiyye¹
2. ḥam̄d-i bī-had ü ṣenā-i bī ̄add ol vācibü'l - vücūduñ cenāb-ı hüviyyetine
3. muhtāşdur ki ḥalk eyledi kendü nūrından rūh-ı pāk-i Muḥammedi āyīne
4. olmağı-çün zāt-ı bī-çūnīne ve mazhar olmağı-çün şifāt-ı muğaddese-
5. sine ve ̄ālemi icād eyledi pertev-i nūr-ı Muḥammedīden iżhār itmegi-çün
6. kemālini Resūluñ cihāna şallāllāhu ̄ aleyhi ve şalli ̄ alihī ve aşhābihi

---

¹ Kutsal İlim Kitabı.

7. nūcūmū'l- hūdā ve ḥulefā-i Rēsūl-i Hūdā **rīzvānū'llāhi ʿaleyhim ebedā**² ammā
8. ba'dü bu ḫa'if faḳīr ḥaḳīr Mūsā Ībn-i Ṣeyḥ Tāhir ḡaferallāhu lehūmā
9. **min zünübū'l- bātin ve'z-żāhir**³ eydür günlerde bir gün göñül ḡavvaş-vār
10. tefekkür baḥrına ṭalub ma'ānī dūrlerin cem̄ idüb akıl ṭab̄ına
11. Ḥoyub cān dellālinūn eline virüb ʿışık bāzārına götürüb
12. ḥaḳīkat mīzānına ṭartub gördi kim her birinūn kıymeti bī-
13. bahādurur ḥazā'ın-i selāṭīn anīn katında mānende-i sūhādūr

2a

1. ḫarrāf-ı kevneyn cem̄ olsa bu dūrer-i ma'āninūn bahāsını bilmezler ve
2. dūkelī ȝevī'l-ukūl bu dūrerūn vaṣfında ʿāciz ḳalub beyāna getürmezler
3. çün gördi ki ḫaṣṣiyye bu vech-iledür ve degme ḫarrāfuñ eline virmegē
4. bu dūrer-i bī-bahā lāyik deguldür lā-cerem göñül sūltānına teslīm eyledi
5. sūltān dahı sırr ḥazīnesine Ḥoyub ḥafī külliñden ördüğü
6. aḡyār aña yol bulmaya çün ḥāl bu minvāl üzre oldı ḡayb-ı
7. hātīfden sem̄-i cāna bir nidā irdi kim iy dūrer-i esrār-ı ḥazīne-i cihānda
8. nīhān kalan ve iy cevāhir-i ma'ānīye ḫarrāf kıymet bulmayub ḥayrān
9. kalan ol ḫāmiller ki ma'ānī dūrlerinūn ḫarrāflarıdur ve ol
10. ʿārif vāṣıllar ki esrār-ı rabbānī cevāhirlerinūn ḥazīnedārlarıdur
11. bāzār-ı ʿışkda çār-sū-yı inkıyāda dekākīn müşāhededür mu'tekif-
12. lerdür ve ol muḥakkik müntehālar ki deryā-yı vaḥdetde ḫatre-veş bī-renk
13. olub maḳbūl-ı ḥaẓret olmışlardur savāmīc-i ḥaẓīre-i Kuds'da
14. envār-ı ḫibābīde mahfūz olmuşlardur ki ḡayrullāhīn anlara
15. ittīlā'ı yokdur nitekim buyurdu **evliyā'ı tahtē ḫubābī lā ya'rifu hum ḡayıri**⁴

2b

1. ḫāhiren ḫulk-ila maḥlūṭ olub kendüleri şūret-i bīgānede
2. gösterüler bāṭında ḫaḳḳ-ila āśinā olub dü cihāndan fāriġ

² Allah'ın rızası onların üzerine daim olsun.

³ Allah o ikisini gizli ve açık günahlardan mağfiret eylesin.

⁴ Veliler benim kubbelerim altındadır, onları benden başka kimse bilmez. (Hadis-i Kutsi)

3. olmuşlardur el^pān mevcūdlardur **külli men ḥaleyhā fān**⁵ sırrı tecellī
4. kılınca münkatı^c olmazlar eger sen bu durer-i ma^cānīnūñ ba^zı haşsesinden
5. aḥkām-ı şerāyi^c-i nebevīyyeye muṭābiķ olub tefhīm-i zevīpl- ṫukuldan
6. ba^zıd olmayıçaķ miķdārı deñizden қatıre ve güneşden żerre ṭarīk-ı
7. remz üzre beyān eylerseñ eger anlardan biriniñ mübārek eline
8. girüb nażar-ı kimyālarınuñ pertevi łożkuncan olursa
9. sen biçāreⁱ ḥayr du^cā ile yād ideler anlaruñ berekātında
10. Haḳ Ta^cālā işyānuñı ḥafı idüb nāmuñı maḡfūrlar dīvānında
11. ṣābit ide imdi mercū oldur ki kim ki bu risāleⁱ nażar ide bu
12. faķīri ḥayr du^cā ile yād ide Haḳ Ta^cālā **celle zikrehu**⁶ firdevs-i⁷
13. a^clāda civār-ı Muṣṭafā^ada mesken vire ve dahı ilhām
14. tūrindan hīṭāb-ı mustaṭāb irdi kim selāṭīn yiryüzinde
15. Haḳ Ta^calānīñ żillidur **kemā ḫāle Resūlillāhi ṣallāllāhu ḥaleyhi vesellem-**

3a

- 1.ü's-sultānu **żillullāhī fi'l- arži**⁸ ve anlarıñ қalbleri ḥazine-i esrār-ı
2. rabbānīdür ve gencine-i cevāhir-i ma^cānīdür ve şıdkdurur füyūż-ı lā-
- 3.yezālīdür bu ma^cānī dürlerin bu pādişāhuñ ḥazīnesine tuhfe ilet
- 4.ki dānā-yi ḥākīl olub durer-i ma^cānīnūñ hāşasından ḥaber-
- 5.dār ola ve Hīzir gibi anuñ қalbi mehbīt-i ilm-i ledün olan ve ḥadde
- 6.mānend-i Nūşī- Revān olub seħāda misl-i Ḥātem-i Tayy ola ilhām-ı
- 7.Tūrindan vārid olan hīṭāb-ı mustaṭāb cevāb virdi ki
- 8.iy hātif-i ḡayb ihvān-ı zamān ve ebnā-ı cihān el^pān bu işāretüñ
- 9.vāridine münkir olub ve bu beşāretüñ şadrına muķırr degüllerdir
10. ḥānkı pādişāhdur ki bu dürr-i ma^cānī ve bu esrār-ı cevāhir-i Rābbānī
11. anuñ ḥazīnesine lāyık ola hātif-i ḡayb ve nidā-i bī-reyb
12. girü Tūr-ı ilhāmdan қalub Mūsī'ye cevāb virdi kim bu
13. mezkūrāt evsāf-ıla mevsūf hazret-i şāhzāde-i civān-

⁵ Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır. (Rahman Suresi-Ayet 26)

⁶ Zikri yüce olan Hak Taala.

⁷ Kelime metinde “firdevs” şeklinde geçmektedir.

⁸ Resulullah (Salat ve Selam onun üzerine olsun) dediği; Sultan yeryüzünde Allah'ın gölgESİdir. (Hadis)

14. baht şâhib-tâc vâris-i taht-ı şukûfe-nihâl bûstân-ı hilâfet
15. mîve-i nev-bâde-i bâg-ı celâlet gül-i gül- deste-i râg-ı ‘adâlet zîynet-i

3b

1. nigâr-ı hâne-i feşâhat mihr-i burc-ı kâm-kârî
2. e’s-sultân ibn’i-sultân ve’l-haçan İbn-i haçan Sultan
3. Orhan Bin Mahmûd İbn-i Bâyezid Hândur hâlleddullâhu ve sâltanatehu
4. ilâ yevmü’l-lutf ve’l-ihsân⁹ ki anîn hâk- pâyı kuhl-1 celâ-yı basar-1
5. ‘ârifândur ve zîynet-i nigâr meh-i cebin-i hübândur Allâhümme eyyidehu
6. bi- da‘vetü’l-‘urefâ-i ve’z-zuhedi ve enşarahu behîmeti’l-‘ulemâ-i ve’l
7. sâltanatehu bi şefâ‘ati’l-evtâdi ve ahfażahu bi velâyeti’l-ķutbi ve’l-efrâri
8. ve âmenehu bi hürmeti Muhammedin hâyru’l-ibâdi ve ehleke i‘dâ-i kemâ heleke semûd ve ‘âd
9. ve’l-besehu libâşे’l-huda ve’r-reşâdi ve’l-heme târîka’s-sevâbi ve’s-sedâdi
10. ve eħşarahu fî zumratî’ş-ṣiddîkîne yevme’l-mîcâdi inneke la tâhlifu’l-mîcâd
11. yâ rabbu’l-‘ibâdi yâ ķarîbu yâ mucîbu du‘âi bi hâkkı hürmeti Resûlike yâ mucîbe’d-
12. da‘vât¹⁰ pes bu żâif fakîr dahî ol nidâ-i ġayba istiṭâat
13. kılub ol ma‘âni dûrlerinün hâvâşşını ve esrâr-ı rabbânî cevherlerinün
14. remzini bir nice varakaya taħrîr idüb cenâb-ı hażret-i
15. sultân-ı ‘azîmü’ş-şâne getürdi mercûdur ki ol āfiṭâb-1

4a

1. felek-i seħâdan ve ol mâh-ı semâ-ı ‘aṭâdan bu rakam-ı sehvinci mahv kîlmayalum ve
2. hâṭasını āfv buyurlalar tâ bu esir-i kesirün ‘usretleri ‘işret-i
3. şüret bulub renci ribh gibi ola inşâallâhu ta‘âlâ imden girü

⁹ Allah lütuf ve ihsan gününde kadar sultanatını ebedi kılsın.

¹⁰ Ey Allah’ım onu kralların ve zahitlerin davetiyle onurlandır. Alimlerin ve abitlerin himmetiyle güçlendir. Onun sultanatını reislerin şefaatiyle güçlendir. Kutbun ve iyi insanların korumasıyla muhafaza eyle. Kulların hayırlısı Hz. Muhammed hürmetine onu emniyyette kıl. Düşmanlarımı Âd ve Semûd'u yok ettiğin gibi helak eyle. Ona hidayet ve doğruluk elbiselerini giydir. Devam ve itidal yolunu kalbine ilham eyle. Vaat ettiğin günde onu doğrularla birlikte haşr eyle. Zira Sen vaatinden asla dönmezsin. Ey kulların Rabbî, Ey yakın olan, Ey dualara icabet eden Resûl’ün hürmeti hakkı için Ey dualara icabet eden.

4. ve mağşūda şürūc idelüm ‘avn-i ilāhī birle iy ‘azīz bilgil kim bu
5. risâle on üç bāb üzere tertib olub nām feyż-i ķudsiyye dinildi
6. bābü evvel mebde-i mevcûdātuñ rūhāniyyetin beyān ider bābü sānī
7. ‘ālemüñ ‘ademden vücüda geldügin beyān ider **bābü sālis**¹¹ insān
8. dükeli mevcûdâtından mümtâz olduğın beyān ider **bābü rābi‘**¹²
9. sâlik Cenâb-ı Hâkka vâşıl olmağuñ beyâniñdadur **bābü hâmis**¹³
10. sâlik meşreblerinüñ iħtilâfâtın beyān ider **bābü sādis**¹⁴
11. seyr-i ilâllâh ve seyr-i fî’llâh sırrı beyâniñdadur **bābü sâbi‘**¹⁵ fenâ maķâminuñ
12. beyâniñdadur **bābü sâmin**¹⁶ tecellî-i zâtı beyâniñdadur **bābü tâsi‘**¹⁷
13. marifet maķâminuñ beyâniñda **bâbū câşir**¹⁸ efrâd-ı evliyâullâhuñ
14. beyâniñdadur **bâbū hâdî ‘âşere**¹⁹ ķutb-ı ‘âlemüñ beyâniñdadur
15. **bâbū’ş-sâni‘âşere**²⁰ maķâm-ı kemlik beyâniñdadur

4b

1. **bâbū sâlis ‘âşere**²¹ ṭavâf-ı muhtelifenüñ sülükünüñ beyâniñdadur on
2. üç bâb olmasına sebeb oldur ki Hâk Ta‘âlâ celle celâluhû ‘amme nevâlehû
3. ve ‘azeme şânuhû²² kelâm-ı ķadîmînde ve ķurâan-ı mecidinde Yûsuf-ı şiddîkuñ
4. rüyâsını ‘Aleyhi’s-selâm Cebrâil dilinden Hâbîbine ‘aleyh’ş-şelâtu ve’s-
5. selâm hikâyet idüb buyurdu **innî râ’eytû ehâde ‘âşere kevkeben ve’ş-**
6. **şemse ve’l- ķamere ra’eytuhum lîsâcidîn**²³ pes kim ki bu ebvâb-ı bâ-şavâbuñ
7. sırrı başıreti gözine cilve-ger ola lâ-cerem Yûsuf cân(u) câh-ı cismâ-
8. nîden ħalâş bulub göñli Mîşir’înuñ tahtına şu‘ûd idüb ‘azîz-i

¹¹ Üçüncü Bölüm.

¹² Dördüncü Bölüm

¹³ Beşinci Bölüm.

¹⁴ Altıncı Bölüm.

¹⁵ Yedinci Bölüm.

¹⁶ Sekizinci Bölüm.

¹⁷ Dokuzuncu Bölüm.

¹⁸ Onuncu Bölüm.

¹⁹ Onbirinci Bölüm.

²⁰ Onikinci Bölüm.

²¹ Onüçüncü Bölüm.

²² Onun şanı yücedir, Onun şanı azametlidir.

²³ Bir zamanlar Yusuf (AS) babasına Yakub’ a (AS) demişti ki: Babacığım, ben rüyamda on bir yıldızla güneşi ve ayı bana secede ederken gördüm. (Yusuf Suresi- Ayet 4)

9. dü cihān ola ve nūcūm-ı mümkināt bende-var tahtınıñ öñünde
10. secde ide **kāle’n-nebiyyi ‘aleyhisselām iżā tecellillāhu bişey’in ḥaḍa‘**
11. **lehu**²⁴ yañı ķaçan Allāhu Ta‘ālā bir şey'e tecellī kılsa mā- sivā
12. aña teveccüh idüb tezəllül iderler vaqtā kim sāliküñ göñli āyine-
13. sinüñ yüzinden ǵubār-ı māsivā silinse ve kelime-i tevhīd müşkali
14. birle muşaykal olub mücellā ve muşaffā olsa nūr-ı ulūhiyyetüñ
15. ‘aksini ķabūl itmekle isti‘dād hāşıl kılsa ol vakıt

5a

1. şems-i ulūhiyyet ǵaybü'l-ǵayb burcından ǵulū‘ idüb pertevi
2. sāliküñ göñli āyinesinde mün‘akis olub nūr-ı şems āyīnede görin-
3. dügi gibi yāhūd cirm-i ǵifṭāb māde görindiği gibi ol vaqt sālik-
4. den evşaf-ı beşeriyyet münseliğ olub görür ki cemī‘ mevcūdāt
5. kendüye tezəllül idüb secde ider ve dükeli mümkināt
6. kendüden yaña müteveccih olub feyz taleb iderler sālik bu hālātı
7. vicdānında müşāhede ķılıçak bir derecede ǵevk-ı rūhānī hāşıl
8. olur ki ǵibārete gelmek mümkün degildür ve hem ǵilm ǵevkīdür tatmayan
9. bilmez nitekim dimüşlerdir **men lem yezuk lem yu’ref**²⁵ ol vakıt ba‘žı
10. sālik ǵevkından da‘vā-yı ene'l-ḥaḳ ider ǵalaṭ idüb bu da‘vā-
11. nuñ neticesine beşeriyyet şifatlarınıñ ǵulmāniyyet[1] şem‘-i celāl-ı
12. aḥadiyyetde bi'l-külliyye iħrāk olub nār-ı beşeriyyet şifatlarınıñ ǵulmā-
13. niyyeti nūrāniyyete ǵebdil olub fenā-yı iħtiyārīye irmezden
14. evvel nūr-ı Ḥaḳ ǵulū‘ itmekden hāşıl olur ol bakıyye-i beşeriyyetüñ
15. fesādıdır kim ol cünde ǵurūr vāsiṭası-la taǵlīz idüb ǵuhūr

5b

1. ider bilmez ki mevcūdātuñ tezəllül idüb sūcūd itmesi ol göñül
2. āyinesinden tecellī ķilan nūr-ı ilāhiyyedür ǵalaṭ idüb kendüye şanur
3. bu varṭa-i helākdan ǵalās bulub ķaža-yı selāmete irmege mürşid-i

²⁴ Nebi (SAV) dediği: Allah bir kimseye tecelli etse diğer varlıklar ona boyun eğerler. (Hadis-i Şerif)

²⁵ Kim tatmazsa bilmez.

4. kāmil gerekdir ki velāyet nūr-ı taşarruf birle anuñ göñline nazar kıla Hāk
5. Taçlānuñ fenā virici nūrlarından anuñ üzerine musallaṭ kıla
6. tā ki andan baķiyye-i beşeriyyeti mahv idüb fānī kıla ve mağānī maķamlara
7. iriştire yāhūd Hāk Taçlānuñ cezbesi birle ħalāṣ müyesser
8. olur veyāhūd nūr-ı nübüvvetden meded irüb ol varṭa-i helāk-
9. dan şahrā-yı selāmete irgürüb yāhūd selef-i muķarribinüñ vesā'ir
10. enbiyānuñ 'aleyhim'üs-selām rūhlarından feyz irisüb anı
11. ħalāṣ ideler eger sālik bu maķāma mürsidsiz riyāżet ķuvveti
12. birle yāhūd meczūb meşreb olsa cezbe birle irse da'vā-yı
13. ene'l-haķ idüb mezhebi fesāda varur yir ile gök ħalkı ol
14. da'vādan anı döndüremezler kendü vicdānında zevk-ila bulmuşdur
15. ammā geldük sālikden da'va-yı ene'l-haķ żāhir olmak iki nev' üzeredür

6a

1. biri budur ki zikr olındı ve biri oldur ki Hāk Taçlānuñ nūrı
2. sālikün göñline tecellī ķılduğu vakt evşāf-ı beşeriyyet-i bi'l-külliyye mahv
3. olur ol vaqt sırrından nidā-yı ene'l-haķ gelür ol vaqt diyen kendü degül-
4. dür ve kendüden iħtijār gitmüşdür ol ene'l-haķ diyen lisān-ı ķudretdür nitekim
5. beyt
6. ķudreti var evliyānuñ ķudreti ṭasa dil virür dilerse ķudreti
7. evliyāyi şanma kim ol serseri her sözi dilinde söyler serseri
8. evliyāyi her kim bildi buldu ol Hāk Taçlāḥ hażretine ṭoġri yol
9. evliyāya her kim irdi i cān bil sa'ādet issı oldı dü cihān
10. evliyāyi sev göñilden cān-ila āşinā olasın ol cān-ila
11. gönlüñ ṭola zevk u şafā rehberüñ ola bu yolda Muştafā
12. hikāyet bir gün sultānū'l-ċarifin Bāyezid-ı Bestāmī rahmetu'l-
13. lāhi 'aleyhi²⁶ tecellī ġalebe idüb iħtijār-ı elden gidüb mest
14. oldı didi kim çünki ķiyāmet günü ola elüme nūrdan bir ħançer alub
15. ṭamunuñ ķapusına ṭurub kimse girmeye ķomayan cemī'si

---

²⁶ Allah'ın rahmeti üzerine olsun.

6b

1. cehennemden emīn olub cennete girsünler didi Cenāb-ı Hākdan
2. hītāb irüb didi kim yā Bāyezid sen bu resme kelām iderseñ ben
3. daḥī gizlü ‘aybīnī āşikāre iderin ḥalq-ı ‘ālem seni ṭaşlarla señsār
4. iderler bu resme kelimāt itme didi Bāyezid cevāb virüb didi kim yā
5. rabbi’l-‘ālemin izzetüñ ḥakkı-çün bu zamān ḥalq ortasında nidā
6. idüb çağırayıñ senüñ lütfuñ ve keremüñ deryāsınıñ bī-nihāyesinden
7. bir ḫaṭre beyān ideyin senüñ dergāhıñ hergiz kimse secde itmesüñ
8. didi Hāk Ta‘alā celle celālühū didi kim iy şūride-ḥāl bizümle bu
9. resm itme kīl kāl ben senüñ ‘aybīnī āşikāre itmeyin sen daḥī ṣāmit
10. ol didi Bāyezid Cenāb-ı Hākk’ a bu resme cevāb virüb didi kim
11. beyt
12. didi i ḥallāk-ı ‘ālem yir-ile cānuma uğratduñ ol dem mübtelā
13. ḫalmadı cānumda hiç şabr u ḫarār men dimen özi gelür bi- iħtiyār
14. iħtiyārī çünkü elden alasın Bāyezidluq mahv ola sen ḫalasin
15. sen diyicek Bāyezid’ a ne günāh sen bilürsün ḥalī ḥod iy pādiṣāh

7a

1. bu maķāmda evliyā lisān-ı Hāk olur Hāk mazharından kendü lisān
2. ḫudreti birle nidā ider nitekim Cebel-i Tūrda kelime-i nārdan hītāb
3. ḫılub didi kim **innī enallāhu lā ilāhe illā ene fā‘budni**²⁷ imdi
4. sālikden da‘vā-yı ene’l-hāk zāhir oluçaķ lāzım olan budur ki
5. beşeriyyetine ‘avdet olduğu vakıt istigfār idüb kendünүñ
6. ḵaṭflıq ve iħtiyācın ḫażret-i bi-niyāza ‘arż ide ve dā‘ire-i
7. edebden bir ḫadem ḫurūc itmeye ammā beşeriyyet bi’l-külliyye mużmaħill
8. olduğu gibi bunuñ gibi ḥalāt-ı sālike çok vakı olur yine dā‘ire-i
9. aklı geldiği vakıt bilür kim ol ahvālīn Hāk’dandur kendü āyīne
10. maķām-ı ‘aczdedür dā‘ire-i ‘aqla geldiği vakıt ol ahvāli kendüye

---

²⁷ Muhakkak ki ben; yalnızca ben Allah’ım. Benden başka ilah yoktur. Bana kulluk et. (Taha Suresi- Ayet 20/14)

11. üstâd iden ve ol i̇tikâdî ķilan ol varṭa-i helâke düşen-
12. dür ki zikr olındı ol vücûd-ı beşeriyyet dütünidür ki tamâm
13. i̇hrâk olub ol dûḥân-ı enâniyyet münkaṭîc olmamışdur
14. eger bi'l-külliyye i̇hrâk olaydı ḥayn-ı nâr olaydı ol vakıt andan
15. duḥân-ı enâniyyet gelmezdi eger ḥaṭab tamâm yanub ḥayn-ı nâr olsa
16. hergiz andan duḥan gelmez mâdâmki vücûdında miṣkâl-ı ȝerre deñlü

7b

1. vehm-i enâniyyet olsa aña ḫârif dimezler
2. beyt
3. gitmeyince aradan bu mâdemân-ı cân
gözi görmez Haqqı i cân
4. ḥan nitekim şerⁱ²⁸ mes'elede vardur ki bir ḥabdi biñ akça bahâya keseler
5. ṭokuz yüz ṭokuzan ṭokuzun edâ eylese üzerinüñ bir dirhem bâkî
6. կalsa ol yine bayağı կullığı üzerinedür hürriyyet câ'iz degüldür
7. ol bir dirhemi daḥı virmeyince çünkü sâlikden vehm-i enâniyyet
8. ref^c ola ol vakıt Haqq-ıla görür Haqq-ıla işidür Haqq-ıla söyler
9. nitekim Haq Ta'âlâ buyurur izâ ahbabtu lehu ḥabden lehu sem'an ve başaran ve
yeden
10. ve lisânen bî yesme'u ve bî yubşırı ve bî yebtiṣu ve bî yenṭiku²⁹ sâlik
11. bu maḳâma iricek ḫârif cemîc varta-i helâkdan ḥalâş
12. bulub her fi'l ve her կudret haqqâ isnâd idüb kendü
13. aradan ȝayb olur sırrından her ānda iy ene'l- Haq gelür ve kendü
14. daḥı mest olduğu hînde lisân-ı hâliyle ene'l-Haq dir daḥı
15. leyse fî'ddâri ȝayru nâri (-----) ve leyse fil vücûdi sivellâh³⁰

8a

1. ammâ lisân-ı կâl sâkit olur lisânü'l-ḥâl enṭaka min lisânü'l-

²⁸ Sehven sin ile yazılmıştır.

²⁹ Ben bir kulumu sevdigim zaman onun gören gözü, işten kulağı, tutan eli, konuşan dili olurum. O, benimle görür, benimle iştitir, benimle tutar, benimle konuşur. (Hadis-i Kutsî)

³⁰ Bir kelime okunamadığından dolayı Türkçe anlamı verilememiştir.

2. **meķalü ve şallālāhu ՚alā seyyidinā Muhammed ve ՚alā ecmaጀn³¹** bābü evvel
3. mazhar-ı zāt-ı ahadiyyet ve mazhar-ı şifāt-ı mebde-i mevcūdat ve maşdar-ı
4. kāināt Muhammed Resülullāhuň şallālāhu ՚aleyhi ve sellem rūhāniyyetin
5. beyān ider **kalallāhu ta՚alā mākāne muhammed ebā ehadin min ricāliküm velākin**
6. **resūlullāhi ve ՚hatemel nebiyyīn³²** ՚azīz-i men ՚anıkı dildür ki anuň
7. şerefinden ululığından kelām ide ՚azamet-i uluhiyeti birle aña medḥ
8. itmişken nitekim buyurdu **inneke le ՚alā ՚uluķın ՚azimin³³** ve ՚at-ı pākı birle
9. nūr-ı muṭahharına şalavāt virmişken **innellāhe ve melāiketehu yusallūne**
10. **՚ale’nnabiyyi³⁴** eger cemiጀ mahluķat cemጀ olsa ve her birinüň yüz biň
11. dili olsa mümkünât ketm-i ՚ademden şahrā-yı vücūda geldigi
12. ՚amāndan **küllü men ՚aleyhā fānin³⁵** tecellisine degin anuň medhīn
13. söyleseler anuň deryā-yı evşāfinuň bī- nihāyesinden bir ՚atré beyān
14. itmeyeler cemiጀsi deryā-yı ՚aczde müstağrak olub **men ra՚cani fekad**
15. **ra՚eyyü'l-՚hak³⁶** hadīşini vird-i zebān idindiler çünkü cemiጀ-i elsine

8b

1. anuň medhīnde ՚aşırıdur lāzım budur ki her kişiye istiጀdadına
2. göre ՚aklı irdigi miķdarı anuň medhīnden beyān ide ve ol
3. Habībüň rūh-ı pākine şalavāt virüb kendünüň mağfūrlığı-çün
4. ՚ažret-i ՚izzete şefīጀ getürmege mültezim ola ve sünneti cān u
5. göñülden riጀayet itmege müdāvemet idine ki yarın şefīጀ olub ümmetüm
6. diyü yād ide cemīጀ enbiyā ve evliyā anuň şefācetine muhtācdur nitekim
7. buyurdu **ennāsü yaḥtācūne şefācātī yevmel kiyameti³⁷** hattā İbrāhim
8. ve dükelisi anuň ՚alemi altına cemጀ olalar nitekim buyurdu **Ādemü ve min**
9. **dūnihi tahte livār³⁸** dükelı mevcudat Haķ Ta՚alā rūh-ı pākinüň

³¹ Söz lisani susunca hal lisani yerine geçer ve Allah'ın duası efendimiz Muhammed'in ve cümlesinin üzerine olsun.

³² Muhammed sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat O Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonucusudur. (Ahzab Suresi- Ayet 33/40)

³³ Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin. (Kalem Suresi- Ayet 68/4)

³⁴ Muakkak Allah ve melekleri peygamberere çok salavat getirirler. (Ahzap Suresi- Ayet 33/56)

³⁵ Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır. (Rahman Suresi - Ayet 55/26)

³⁶ Kim beni görmüşse hakkı görmüştür.

³⁷ Bütün insanlar kiyamet gününde benim şefaatime muhtaçtır. (Hadis)

³⁸ Adem ve ondan sonrakiler benim sancağım altındadır. (Hadis)

10. nūrından vücūda getürdi nitekim buyurdu **ene min nūrillāh**
11. **vel ḥalķu minnī**³⁹çünkü ol hay ķadīm ķadir ferd muṭlaq diledi
12. kim kenz-i mahfisiñ āşikāre idüb ulūhiyyetini iżħār ide ve kemāl-i ķudretini
13. ēayan idüb ēālemi ēademden vücūda getürüp kendünüñ vaħdāniyyetini bildüre
14. nitekim buyurdu **kūntü kenzen maḥfiyyen feħbebtü en aħrife feħalektü'l-ħalķa**
15. **lā-ċarif**⁴⁰ zāt-i ulūhiyyeti birle zāt-i hüviyyetine tecellī eyledi ki aña tecellī[-yi]

9a

1. irādet ve tecelli[-yi] iżħār-i ķudret dirler kendü nūr-i muķaddesinden
2. ḥabībinüñ rūħ-i pākin vücūda getürdi **ķale resūlullāh**
3. **ṣallallāhu ęleyhi ve sellem evvele mā-ħalakallāhu rūħi**⁴¹ çün nūr-i Aħmed
4. nūr-i aħadden vücūda geldi mažhar-i tecellī olub āyine-i cemāl-i
5. ulūhiyyet oldı ve mīm-i Aħmedden kevn ü mekān taċayyün bulub
6. ʐuhūra geldi beyt zā Aħmed ya aħad yek mīm farkest hem ēālem
7. deriñ mim ġarkest mümkināta menše' ve bā'iś rūħ-i pāk-i
8. Muħammedī vücūda gelmeyeydi mümkinat ēademde ķalub taċayyün bulmaydı
9. nitekim Haq Ta'älā ḥabibine ħitāb idüb buyurdu **levlāke**
10. **levlāk mā ħalektü'l-kevne vel eflāk**⁴² tefħimi-çün bu maħalde bir
11. temsīl eydelüm bilgil ħaġiġatde rūħ-i pāk ķamer miġālindedür zīrā
12. ķamer fī-zātihi bir mücellā ve müşaffā āyinedür zīyā-i şemse mažhar olub
13. mažhar-i envār olmağa ķabildür vaqt kim şemse muķabil olsa
14. şuċċā'indan nūr iktibās idüb münevver olur ħaġiġatde nūr-i
15. ķamer nūr-i afitābiñ ēakṣidür muķabele sebebiyle nūr kesb idüb **münevvere**

9b

1. **fī arżā nefsehu**⁴³ olub ve **münevvere li-ġayruhu**⁴⁴ olur nitekim ķamer ṭulūc itdugi
2. vaqt ʐulmāniyyet dahı ķamerüñ şuċċā'iniuñ pertevinden nūr kesb idüb

³⁹ Ben Allah'ın nurundanım mahlukat da bendendir. (Hadis)

⁴⁰ Gizli hazine idim bilinmeyi istedim. Mahlukati yarattım ki zatım bilinsin. (Hadis-i Kutsi)

⁴¹ Allah'ın yaratıklarından ilki benim ruhumdur. (Hadis)

⁴² Sen olmasaydin dünya ve eflaki yaratmadım. (Hadis)

⁴³ Yeryüzünde kendini aydınlatır.

⁴⁴ Başmasını aydınlatır.

3. nūrāniyyete münkalib olur çün bu temsil ma'lūm olduysa bilgil
4. ki çün şems-i ahadiyyet burc-ı vāhidiyyetden țulūc idüb tecellī
5. kıldı maşrik-ı ezelden āsūmān-ı lā-mekānda ol ķamer-i șubh-ı ebed țulūc
6. eyledi şems-i ahadiyyet muğabil olub nūr-ı ulūhiyyetden münevver oldı
7. ve nūcūm-ı mümkünât dahı mağrib-i  ademden țulınmışlardı anlara dahı ol
8. ķamer-i bedr-i münîrden pertev irdi cümlesi ta'ayyün bolub semâ-ı kâf ve
9. nûnda  o d  lar anlar dahı ol b -nok  na muğabil olub bi-h  sebi'l-
10. isti  d   n  r kesb itdiler **ve  allall  hu  al   res  lehu ve  ab  beh  **
11. **Mu  ammed ve  ahbehu ecma  n**⁴⁵ **b  b    an  **⁴⁶  alemün  ademden vücûda geld  gin
12. ve ta'ayyün buldu  n bey  n ider ** allall  hu ta  l   azze ve celle iz   er  ade**
13. ** ey  en en yak  le leh   k  n feyek  n fes  bh  anellez   b  -yedihi melek  tu k  lli  ey  in**
14. **ve  ileyhi turce  un**⁴⁷ iy  az  z bilgil bunca  av  lim-i b  -nih  ye kim
15. gör  rsin yirler ve g  kler gibi  a  g  lar ve dery  lar gibi kim kimi c  rm-i

10a

1. la  fe kimine ma  ş  s ki r  y  et müte  allik olmaz ill   şol vak  t
2. r  y  et müte  allik olub müş  hede olunur ki  alb   gözinden perde-i
3.  aflet ref   ola  a  zret-i fah  r-i  alem riv  yet ider mi  r  c  da
4.  u  ud itdig  m gice  umdan ve n  rdan bir dery   görd  m ki
5.  adde ve  a  sra gelmez Cebr   ile  ordum ki y   Cebr   il bu  umdan
6. dery    andan gel  r ve nireye gider Cebr   il ay  tdi y   Res  lull  h H  k
7. Ta  l   ben bendesini  al  k idelen ber   ve bu dery  yi bu vech-ile cem  d  
8. görd  m bilmezem  anda gel  r ve nireye gider didi seyyid-i  adem ve mef  har-ı ben  
9.  adem eyd  r ol All  h  akk  -  n kim ben  m nef  sum anu  n yed-i  udretinded  r All  hu
10. Ta  l  anu  n ol  umdan dery   ki a  kar  umunu   d  nesin  n  adedi de  nl   mah-
11. l  uk  t  i vardur didi bilgil vak  t i  bu ma  halde v  c  h-1  al  k-1 mevc  d  t zikr

⁴⁵ Allah'  n salat   onun el  cisi ve sevgilisi Mu  ammed'in ve bütün sahabelerinin üzerine olsun.

⁴⁶ İkinci Bölüm.

⁴⁷ (Bir   yaratmak) isted  gi zaman O'nun yaptığı "ol"demekten ibarettir. Hemen oluverir. Her   yin m  lk   kendi elinde olan Allah'  n şan   ne kadar y  cedir. Siz de O'na d  nd  r  leceksiniz. (Yasin Suresi-Ayet 82-83)

12. olınur ‘ālem-i ervāh ḥalḳ olındı cemīc eşyānuñ şuver-i ma‘neviyyesi
13. müşavver olub zūhūra geldi ba‘dehu şüret-i āherle müşavver olub vücūda
14. geldi meşelā cümleden biri insāndur ki ‘ālem-i ervāhda rūḥāniyyet şū-
15. retiyle müşavver olmuş didi ba‘dehu rūḥ-ı cismāniyyet şüret üzre

10b

1. müşavver olub vücūda geldi ammā rūḥ yine ol şüret-i ḫadīme-
2. si üzre cism libāsin giymekle taḡyīr olmamışdur ‘ārifüñ
3. başıret gözinden perde ref‘ olduğu vakıt eşyā‘ı suver-i
4. ma‘neviyyesi üzere müşāhede ider ammā ba‘zı vardur ki taḡyīr
5. olmuşdur şüret-i ma‘neviyyesinden şüret-i āhere mütemessil olmuşdur
6. çār ‘anāşır gibi ve andan hāşıl olanlar gibi ve ba‘zı vardur ki
7. şüret üzredür hergiz taḡyīr olmamışdur melā‘ike ve rūḥ-ı
8. insānı gibi zīrā bunlar şey-i āherle izdivāç bulub mürekkeb degündür ki
9. ol eczānuñ birisi gitdiği vakıt vücūd bāṭıl ola çünkim
10. ‘ālem-i ervāhda mevcūdātuñ şuver-i ma‘neviyyesi zuhūr buldı
11. ḥażret-i Resūluñ ṣallāllāhu ‘aleyyhi vesellem⁴⁸ rūḥ-ı pākī ṭayr-ı
12. ḥażar emsālinde ‘arşa şecere-i nūr üzerinde turdu Ḥaḳ
13. Ta‘ālā ḥażretine şenā kılurdu nażar idüb gördü ki kendünüñ
14. farkında Cebrā’ilün rūḥi ṭayrā-i ḥamrā misālinde bir şecer üzerinde
15. turub Ḥaḳ Ta‘ālāya tesbīh ider rūḥ-ı Muḥammedī ‘aleyyihis-selām⁴⁹

11a

1. didi kim iy benüm küccük karınداşum didi rūḥ-ı Cebrā’il dahı didi kim
2. sizüñ yaşıuñuz bizden artık mīdur didi ‘ale’l-ḥuṣūş ki fevķ-ı
3. ‘arşa mu‘allākda bir necm-i ‘azīm vardur altmış biñ yılda bir kez ṭoğar
4. ben anı otuz biñ kez gördüm Resūl ḥażret ayıtdı ol necm-i ‘azīm
5. ki mu‘allākda fevķ-ı arşda altmış biñ yılda bir kez ṭoğar sen anuñ
6. otuz biñ kez ṭoğduğun gördüğün ol benim didi ol günlerüñ

⁴⁸ Allah’ın dua ve esenliği onun üzerine olsun.

⁴⁹ Selam O’nun üzerine olsun

7. bir günü dünyānuñ biň yılincadur nitekim Hāk Ta‘älā kelām-ı қadīminde buyurdu
8. **fi yevmin kāne miğdāruhu elfe senetün⁵⁰** iy āzīz nażar қıl bunca ‘ömrde ki
9. bir deryānuñ қandan gelür ve nireye gitdüğin Cebra‘il ‘aleyhis-selām
10. bilmedi faħr-i ‘ālem buyurdu ol қumıñ ‘adedi deñlü Hāk Ta‘älānuñ
11. maħlūkātı vardur ki birbirine muğāyirdür didi bu cümlesi bir emr-ile
12. bilā- mādde velā-müdded vücūda gelmişdür bu maħalde bu mezkūrāt taħrīr
13. olinurken bir hālet-i zevkīyye göñül ‘āleminde cūş eyledi deryā- yı muħīt gibi
14. ħurūş eyleyüb mevc urdı ġaybü'l-ġayb nūr-ı ‘ālem sirdan başıret
15. gözine tecellī қıldı elden taħrīr-i evrāk қılıub evşāf-ı beşeriyye bi'l-külliyye maħv olub

11b

1. mün‘adim oldu çün rūħ bu hāleti görü Bülbülin gülzār-ı
2. ‘ayine karşı efġān eyledi şevk-ı nūr-ı cemāl-ı zü'l-celālīden mest
3. oldu mužtarib olub hūcūm eyledi ki қafes-i ‘unşurı bozub
4. ol ‘ālem-i aħlāya cevelān itmek diledi muķayyedlik bedeninden ħalāṣ
5. olub mücerred olmak istedi қabā-yı cismi čāk idüb **ħubbu'l-vażan min**
6. **el īmān⁵¹** hükmince vażan-ı aşliyesine gitmek arzūladı ol diyār-ı
7. bī-denkde ebedī müstağraq olub bu deryā-yı ġurbete gelmemek temennā
8. қıldı çün bu iżtirāb hāşıl oldu göñül ‘āleminde bir ‘ālem keşf
9. oldu rūħ bedenden müfārekat idicek hāşıl olıcaħ nesne
10. el virdi maķām-ı cem‘iyyet hāşıl olub ġayb ve şehādet hep bir
11. oldu **mūtū қable ente mūtū⁵²** hadīsi bu maķāma işāretdür ki Ölmezden
12. evvel mevt-i iħtiyārī birle öleler ki meşayiħ aña maķām-ı fenā dirler
13. hażret-i ‘Alī kerremallāhu vechehu bu maķama işāret idüb buyurmuşdur
14. ki **e'n-nāsu niyāmun fe izā mātū intē biħū⁵³** ya'nī nās ġaflet nevmiyle
15. uyumişlardur kaçan ölseler nevm-i ġafletden bīdār olurlar

⁵⁰ Sizin sayageldiklerinize göre bin yıl tutan bir günde (O'nun nezdine çıkar.) (Secde Suresi - Ayet 5)

⁵¹ Vatan sevgisi imandandır.

⁵² Ölmeden evvel ölüñüz.

⁵³ İnsanlar uykudadırlar. Öldükleri zaman uyanırlar.(Hz. Ali)

12a

1. ammā ol bī-dārlık bī-fā'idedür kemāl oldur ki ölmezden evvel mevt-i
2. iḥtiyārī birle ölüb nevm-i ḡafletden bī-dār ola yine 'Alī ḥażret
3. kerrema'llāhu vechehu buyurmuşdur ki **lev kuşife'l-ğitā'u mā üzredet yakīnen**⁵⁴
4. ya'nī baña ol vech-ile 'ilm keşf olmuşdur ki eger hicāb ve perde
5. ref' olsa baña hergiz 'ilm ziyāde olub yakīn gelmez imdi bu kelām
6. bu maḳāma işāretdür bir kimse evāmirü'l-ilāhiyyeye imtişāl idüb
7. nevahīden müctenib olsa ve aḥkām-ı şerāyi-i nebevīyyeyi icrā idüb
8. Ḳānūn-ı ṭarīkat-ı evliyāullāh üzere sülük eylese mürşid-i kāmil
9. ḥużūrında **irci'İ ilā rabbüke**⁵⁵ hīṭabınıñ işāreti birle vaṭan-ı aşliye-
10. sine rūcūc itse ve ölmezden evvel ölse mevt-iḥtiyārī birle
11. isti'dādına göre bir yakīn hāṣıl olur ki eger yārdan cem-i hicāb ref'
12. olursa ol yakīnden ziyāde 'ilm gelmez ālem-i cinānda el-ḥaḳ nesneler dükeli
13. 'ālem-i cismānīde bulunur imden girü kelāmumuza şūrūc ide çün bu zaṭif
14. faḳīre bu resme vicdānī zevkīyye hāṣıl oldu rūḥ-ı deryāyı
15. müşāhedede müstağrakken ḡayb-ı hāṭifden cinān cānibine

12b

1. cānān cānibinden bī-cihet bir nidā işidildi ki Ḥaḳ Ta'ālā celle
2. celālühü ḥabībinüñ rūḥ-ı muṭahharını kendü nūr-ı muḳaddesesinden
3. bilā-çeşm velā-resm vücūda getürdi rūḥ-ı pāk Ḥaḳ Ta'ālā ḥazrette
4. tesbīh ve tehlīl idüb şenā kıldı 'āle'l-infirad maḥlūkātuñ her
5. birinüñ 'adedi miḳdārı yitmiş biñ yıl **fī yevmin kāne miḳdāruhu elfe senetin**⁵⁶
6. yılınca ba'dehu rūḥ-ı pāküñ nūrunuñ pertevinden sā'ir
7. mevcūdāt bi-hasebi'l-isti'dād muḳtezā-yı hikmet üzere vücūda
8. getürdi iy ṭālib-i esrār-ı Ahmediyyet ve iy 'āşikı cemāl-i aḥadiyyet bilgil kim Ḥaḳ
9. Ta'ālānuñ zāt-ı pāk[i] ḡāyet 'azametde ve istiğnādadur kā'imdir kendü zāt-ı
10. ulūhiyyeti birle kıyametde hiçbir şey'e muhtac deguldür mümkünātuñ ȝuhū-

⁵⁴ Eğer perde kaldırılsa bana o kadar çok ilim verilir ki yakını göremem. (Hz. Ali)

⁵⁵ Rabbine dön.(Fecr-Suresi - Ayet 28)

⁵⁶ Bir günü bin güne tekabül eden.

11. rǐndan zāt-ı pākine nesne ‘āid olmaz ve in‘idāmında żarar gelmez ammā fāil-i
12. muhtar olduğu cihetden diledi kim ‘ālemi ‘ademden vücūda getüre ki
13. ‘ilm-i ķadīmında mevcūd idi ve ħazine-i ġaybde mezāhir mektūm idi
14. ħalķ eyledi kendü nūrından rūh-ı pāk-i Muhammedi mevcūdāta bāqis
15. olmağı-çün ve icād-ı mümkünāta vāsiṭa olmağı-çün ahadiyyetle vāhidiyete

13a

1. īşāl itmeg-içün feyż-i rabbānī mümkünāta zirā ki Ḥaḳ Ta‘alā mümkünāta bī-vāsiṭa tecellī kilsa tākat getürmezler mün‘adim olurlar ve nūr-ı tecellīye muķabil olub ‘aksini kabūl itmezler rūh-ı pāk-i Resūl şal-lāllāhu ‘aleyi vesellem işbu maḥal rūh-ı pāk-i nebī ‘aleyhisselām zevceteyn idüginü bildirür zevceteyndür ve bu isti‘dād vücūd-ı şerīfinde mevcūd-dur ki bir ciheti cenāb-ı ġayb hüviyyet cānibunedür derece-i ilhākda
7. Ḥakkıñ feyezānını bī-vāsiṭa kabūl iderler ve ol ciheti ki mümkünāt şarafınadur feyezān-ı ilāhī ki derece-i ilhākda bī-vāsiṭa irişür
9. anı mümkünāta irişdürü pes Ḥaḳ Ta‘alā rūh-ı Muhammedi ‘aleyhisselām nūr-ı muķaddesesinden vücūda getürdi rūh-ı Muhammeden enbiyā-ı ‘aleyhisi-selām ħalķ eyledi enbiyādan ervāh-ı evliyāyı ħalķ
12. eyledi ʐuhūra geldi ervāh-ı evliyādan mü‘min vücūda geldi
13. ve dahı ‘arş ve mā-fihā ve nekim varsa mā-sivā merātib üzere
14. vücūda geldi cem‘isine menşe rūh-ı pāk-i Muhammed oldu
15. ve şallāllāhu ‘alā resülehu ve ħabibehu Muhammed ve ălihi ecma‘in⁵⁷

13b

1. niteki ḥadīş-i şahīhde vārid olmuşdur pes bu ma‘nā ḥażretiñ
2. asl-ı mevcūdāt olmağ-la sā‘ir enbiyā-ı kirāmdan efdaliyyeti ne
3. vech-ile olduğu ‘akila maḥfī ve pūşide degildür allāhümme şalli ve selem
4. ‘alā Muhammedin ve ‘alā ălihi ve şahbihi ecma‘in⁵⁸ bābū ‘s-ṣalīs⁵⁹ insān dükeli mevcudāt-

⁵⁷ Allah’ın salatı O’nun elçisi ve sevgilisi Muhammed (AS)’ın ve bütün ailesinin üzerine olsun.

⁵⁸ Allah’ın salat ve selamı Muhammedin (SAV) ve onun âlinin ve bütün sahabelerinin üzerine olsun.

⁵⁹ Üçüncü Bölüm.

5. dan mümtaz olub ve lekād kerremnā benī ādeme⁶⁰ hītābı muhāṭab olmasına
6. sebeb nedür ve dahı hikmet nedür ki eazz-ı eazz-ı eşyā oldu ve ezellī
7. ezell-i eşyā anuñ beyānındadur kālallāhu ta‘alā ve lekād kerremnā benī ādeme
8. ve ḥamletā hüm fī'l-berr ve'l-bahr⁶¹ gavsü'l-ażam ve ḥātemü'l-velāyet
9. Şeyh Muhyiddin-i ‘Arabī қaddesallāhu sırrahu'l-azīz eydür Haq Ta‘alā baña didi kim
10. insān benüm sırrımdur men insānuñ sırrıyam eger insān ḥużūrında
11. mertebesin bileydi her nefes virüb alduğca li-mine'l-mülk diyeydi ve
12. dahı eger insān benüm ḥażretüme rūcūc itdükde ne olacağın
13. bileyidi hergiz hayatı temennā itmeyeydi her anda ḥāçet elini bizüm der-
14. gāhımuza getürüb yā rabb beni öldür diyeydi bilgil kim insān şerefiyyeti
15. ol vakıt taħṣil կıldı kim Haq Ta‘alā vakta ki ‘ālemī ‘ademden

14a

1. vücūda getürdi cemīc mahlūkāta kendünüñ mařifetin ‘arż
2. eyledi hīçbiri kabul kılmadı insān cümle-i mevcūdātdan mümtaz olub
3. ol emāneti kabul կıldı nitekim buyurdı innā ‘arađnā'l-emānete ‘ala's-
4. semāvāti ve'l arži ve'l cibāle fe ebeyna en yehmilnehā ve esfekna minhā ve ḥamelehā
5. el-insānu innehu kāne ȝelūmen cehūla⁶² pes insāndan ġayrıda ol
6. istipdad yoğarı kim ol emāneti kabul կila innallāhe ye'murukum en
7. tūeddū'l-emānāti ila ehlihā⁶³ hükümince emāneti şāhibi taleb կıldıgı
8. vakıt teslim olına çünkü insānda ol hāsiyyetvardı kim
9. emānet taleb olındığı vakıt şāhibine teslīm itmekdür defci ‘arż
10. olındığı gibi kabul կıldı imdi ol emānet ba‘zılar eydür cāndur kim
11. cānla Haqka meşgūl olasın ve ba‘zılar eydür ‘ākildur ki dā‘im

⁶⁰ Biz hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi կıldı. (El-İsra Suresi - Ayet 17/70)

⁶¹ Biz hakikaten ademoğlunu şan ve şeref sahibi կıldı ve onları (çeşitli nakil vasıtaları ile) karada ve denizde taşıdık. (El-İsra Suresi - Ayet 17/70)

⁶² Biz emaneti göklere, yete ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler. (Sorumluluğundan) korktular. Onu insan yüklendi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir. (Ahzab Suresi- Ayet 72)

⁶³ Muhakkak Allah size emanetleri ehline vermenizi emretti.(Nisa Suresi- Ayet 58)

12. mülâhaza-i Hâkda olasın ve ba'zılar eyitdi kim ımândur ve ba'zılar eyitdi
13. kim ılmâdûr ki kesb-i kemâl bunuñla olur pes insân bu dört nesne
14. birle mevcûdât dan mümtâz oldu ki biri rûhdur aña **ve nefehetu fîhi**
15. **min rûhî**⁶⁴ iżâfet hâşıl olmuşdur ve sâ'ir zî-rûhda

14b

1. ol iżâfet yokdur ve biri dahı 'akldur ki **el 'aklu rûhun fi'l-ķalbi**⁶⁵
2. rûhuñ dahı şerefiyyeti 'akl-ıladur ki Hâk Taçalânuñ zâtını ve şifâtını
3. bilmekdûr zâtına ve şifâtına lâyık olmayan şifatlardan tenzîh itmekdûr
4. **ve 'alleme ādeme'l-esmâ'e kullehâ**⁶⁶ esmâ-ı eşyâ' öğretüb cüz'iyye ve
5. külliye 'âlim olmakdûr ol dahı insândan ǵayrıda bulunmaz ve biri
6. dahı ımândur ki Hâk Taçalânuñ cemâl-i nûrunuñ işrâkîdûr ki göñül
7. göginde ǵulū' ider ǵulmi kûfri mahv ider ol dahı insândadur pes
8. ol şerefiyyet rûh-ı iżâfîden hâşıl oldu ikinci emânet
9. yükin cân arkasında getürmekden hâşıl oldu üçüncü 'akldur
10. ve dahı insân nûşha-ı câmi'adur Hakkîn zâtına ve şifâtına mazhar
11. olub mazhar olmuşdur sâ'ir mevcûdât hâşş bir isme ve bir şifata
12. mazhar düşmişdûr yâhûd dahı artık ammâ insân mazhar-ı cemî'ü'l-
13. esmâ' ve 'ş-şifâtîdur cemî' mevcûdât insân içün vücûda geldi
14. Hâk Taçalâ insânda zâhir olduğu gibi hiçbir şeyde zâhir olmadı
15. lâ-cerem insân cemi' mevcûdât dan mümtâz oldu ve dahı insânuñ ahkârı

15a

1. ahkâr-ı insân olmasına sebeb budur ki Hâk Taçalâ aña bunca i'zâz
2. ve ikrâm kılub ahşen-i takvîm üzere ǵâlk idüb 'akl rûh
3. virmişken ve dükelî mevcûdât insânuñ meşâlihi içün vücûda
4. getürüb insânı kendü içün ve ǵalbi cemâl-i ilâhîye âyîne olmağı-çün
5. zuhûra ol bu elâf-ı keremüñ ǵâdrini bilmeyüb 'omrini hevâsına
6. şarf nefsine muhâlefetlik itmeyüb Hakkûn emrine կoyub şeytân

⁶⁴ (Ona ruhumdan üflediğim zaman) (Hicr Suresi- Ayet 29)

⁶⁵ Akıl kalbde ruh (gibi)dir.

⁶⁶ Allah Adem'e bütün isimleri öğretti. (Bakara Suresi- Ayet 31)

7. fermānında olmayla ömri gīcer yāhūd nēüz̄ibillāh vahdāniyyetde
8. inkār idüb anuñ rızkın iyiyüb ġayı̄ı mābūd idinüb vādī-i
9. ḥalāletde yüzü üzere düşer lā-cerem Hāk Tāalānuñ ġayyurlığı şifatı
10. olan ism-i müntakim hükmince ol ‘azīz-i zü’n-tikām ebedü'l-ābād
11. o celālde nār-ı ķahhāriyyesi birle bir mertebede ‘azāb ider ki **min evvelehu**
12. **ilā āhirehu**⁶⁷ ne kim vücüda gelmişdir ġayı̄ı insān anuñ iħrākına bakub
13. şiddetin ve ‘azābin görüb ħam̄ iderler ki kendüleri šuret-i insānda
14. olub ol şıfatla muttaşif olub ‘azāb-ı elīm birle mūazzeb
15. olmadılar pes envāc-ı nīam ve eltāf-ı kerem ve müşāhede-i cemāl

15b

1. ħayy-ı sūbhān mutīler içündür eşedd-i ‘azāb-ı nīrān ve ķahr-ı melik-i mennān
2. münkirler ve ‘aşîler içündür bu cihetden insānuñ aħkarı aħkar-ı eṣyā
3. oldı hemān ricāmuz cenāb-ı bī-niyāzdan oldur ki sāādet-i dü cihāni
4. müyesser ķila āmīn ve şallallāhu tāalā resūlehu Muḥammedün ve ălihi ve şāħbihi
ecmāin⁶⁸ bābū'
5. *r-rābi‘*⁶⁹ sālik cenāb-ı akdese ne vech-ile seyr ider sūlukinde ne
6. görinür ķablel-vuşlat kim aña seyr-i ilallāh dirler kāllallāhu tāalā ‘azze ve
7. celle vellezīne cāhedu finā lenehdiyennehum subulenā⁷⁰ kāle resūlullāh şallal-
8. lāhu ‘aleyhi vessellem min aħabbü likāallāh aħabbullahe likā'i ve min kerihe
9. likāallāh kerreallāh lekā'i⁷¹ iy ‘āşıķ-ı sālik-i rāh-ı hażreti Allāh ve iy
10. tālib-i rāğib-ı üns-i līma allāh kaçan bir kimse evāmir-i ilāhiyyeye imsāl
11. idüb nevāhīden müctenib olsa ve aħkām-ı şerāyī-ı nebeviyyeyi icrā
12. idüb mürşid-i kāmil hūzūrında irse beyt mürşid oldur ki
13. bir nefesde hemān ide yüz cān vāşıl-ı cānān irşādınıñ
14. işāreti birle tarīk-ı müstaķīme sūluk eylese cez̄be-i ilāhī aña karşı

⁶⁷ En öncekinden en sonuncuya kadar.

⁶⁸ Ve Allah (C.C.)'ın selamı O'nun elçisi Muhammed (SAV)'ın ve onun ailesinin ve arkadaşlarının cümlesinin üzerine olsun.

⁶⁹ Dördüncü Bölüm.

⁷⁰ Ama bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz. (Ankebut Suresi-Ayet 69)

⁷¹ Resulullah (SAV) buyurdu ki; her kim Allah'a kavuşup görmeye muhabbet ederse, Allah da ona kavuşup göremesini sever. Her kim de Allah'a kavuşup görmeye hoşlanmazsa Allah da ona mülaki olmayı hoşlanmaz. (Hadis)

15. gelüb şehneşin-i ƙurba iledür ve bir cezbe iki cihān ƙalƙunuñ

16a

1. ‘amelinden yigdür nitekim buyurdu **cezbetü min cezbati’r-rahmani efđalu min aċmališ-sakaleyn**⁷² ve dahı enbiyānuñ ve evliyānuñ rūḥāniyyetlerinden
2. feyz irüb aña dest-gīr olurlar ve dūkelisi mürşid olub
3. tarīk-ı haƙka ta’līm iderler anuñ cismāniyyeti rūḥāniyyete tebdīl
4. olur cehl-i ċilm ǵafleti hużūra keşafeti leṭafete ʐulmāniyyeti
5. nūrāniyyete münķalib olur ammā ol emrde kim envārdan müşāhede
6. olınur nūr-ı zikri sālik istiċċadına göre ve ḥavşası neye
7. tākat getürürse ol miķdār zāhir olur ekṣer budur ki bir żiyā
8. ve bir lemeċān peydā olur şuāc-ı berk-ı hātif gibi müşāhede olınur
9. ve süratle hicāba girer sālik anı ḥayāl şanur fark idemez
10. süratle zā'il olduğu için zīrā nefş-ile ünsiyeti yokdur
11. anuñ-çün süratle zā'il olur andan şoñra envār ǵalebe ider ve ziyāde
12. müşāhede olınur envār-ı zikr ve envār-ı ćibādāt ve nūr-ı ƙalb ve nūr-ı rūḥ
13. ve nūr-ı īmān ve nūr-ı īrfān göñül bahrinde mevc urub bölüm bölüm
14. mevcler kenāra urmağa başlar envār-ı muħtelife müşāhede olınur

16b

1. andan şoñra seyr-i rūḥāniyyete ve ‘ālem-i melekūta uğrar ervāḥ-ı enbiyā ve
2. evliyā ve melāike görünür nūr dahı cinān ve nīrān ‘arż olınur ve
3. ‘arş görünür ve dahı azāb-ı ƙabr ve keşf-i šur müşāhede olınur
4. bađe-ez-in ǵaybü'l-gayb nūrı zāhir olur evvel-emirde leyle-i muzlimde
5. şahāb-ı muzlimden māh-ı tābān niķābin cemālinden ref idüb ‘ayān
6. olduğu bir nūr mužī ve maşrik ki ǵāyetde şeffāf göñül göginüñ
7. maşrikünden һurşid-i cihān gibi tūlūc idüb tecellī ƙılur ol vakıt ölüm
8. ḥayāli sāliküñ gönlinden ref olur ȝevk-ı rūḥānī һaşıl olub
9. ve şevk-ı cemāl-i zü'l celālī peydā olur arzū-yı nefşāniyyeye
10. ve'z-zāyidi cebbāniyyeye meyl itmez gönlinden mahv olur Ḥaƙ Ta’älānuñ

---

⁷² Rahmanın cezbelerinden bir cezbe iki dünyanın amellerinden daha hayırlıdır.

11. şevk(1) birle göñli memlū olur ve ḥavātır ḳalbden mürtefi^c olur zikr-i
12. ḳalbī hāşıl olur lisān-ı ḳāl sākin olur lisān-ı hāl zikre
13. şürū^c ider **lisāni'l-hal enṭaka min lisāni'l-mekāl**⁷³ ve bu nūruñ
14. žiyāsı katında žiyā-ı şems żerre-i mużlimeye döner ve dahı bu nūrdan
15. öyle şevk gelür ki eger dükeli maḳāmāt 'arż olınsa ḳabūl kılmaz

17a

1. bī-maḳāmlıq taleb ider bu nūr zikr nūridur ki marifet nūrunuñ
2. 'aksine muḳābil olub münevver olmuş marifet nūrunuñ levniyle
3. imtizāc bağlamışdur ve dahı bu maḳāmda Hāk Taṣlānuñ celāli nūri
4. ve cemāli nūri tecellī ider ammā vaqt olur ki ol cemāli nūri ba'de
5. celāl nūri müşāhede olinur vaqt olur ki nūr-ı celāl nūr-ı cemāl-ile
6. imtizāc bağlayub ma'iyyetle tecellī kılur ammā bu ża'if fak̄ıri eydür
7. göñlüm Cenāb-ı Hākdan lāyiḥ olan budur ki ekşer evvel emrden nūr-ı
8. cemālden bir lemeçān müşāhede olinur mezkür nūri ol gibi andan
9. şoñra nūr-ı celāl zāhir olur zīrā ki evvel-emirden basīt nūri nūr-ı
10. celāl tecellī kılsa sālik aña ṭākat götüremez derhāl vücüdı
11. yanub kül olur ve hem ẓulmānīdür idrāk idemez nūr-ı cemāl mužī ve
12. maşriķdur ve bī-levndür nūr-ı celāl ẓulmānī müfnī ve muhriķdur bu mezkürāta
13. sālik bī-hasebi'l-isti'dād müşāhede ider ve bu ahvāl-i mezkür
14. 'ilm ȝevkide rātāmīn bilmez ve hem görmelidür dimelü deguldür **ve'l-hamdüllāhī**
15. **rabbü'l-ālemīn ve şallallāhu 'alā Muhammedin ve 'alihi ve sahibihi ecma'īn**⁷⁴

17b

1. *bābū ḥāmis*⁷⁵ sāliklerüñ meşreblerinüñ iħtilāfātin bildürür beyān
2. ider **ḳalallāhu Taṣlā azze ve celle ḳul kullu ya'lemu 'alā šākiletihi**⁷⁶
3. Hāk Taṣlā celle celālühū rūh-ı insānī pertev-i nūr-ı Muhammedīden vücüda

⁷³ Söz lisani susunca hal lisani onun yerine geçer.

⁷⁴ Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun Muhammed (SAV) ve onun ailesi ve arkadaşlarının cümlesiñin üzerine salat olsun.

⁷⁵ Beşinci Bölüm.

⁷⁶ Yüce ve Celal sahibi olan Hak Taala buyurdu ki herkes kendi mizac ve meşrebine göre iş yapar. (El-İsra Suresi-Ayet 84)

4. getürdi ve her birinde bir nev'a hāsiyyet-i ta'biye kodı rūh-ı anāşır
5. libāsin giyüb ālem-i şehādete geldükden şoñra ol hāsiyyet zāhir
6. oldu nitekim güneş tulūc itmeden eşyā hālī üzere turur hafā
7. üzredür zāhir degüldür ammā her birinün vücündında bir nev'a hāsiyyet
8. vardur ki mahfī degüldür vaqtā kim güneş tulūc ide her birī ist'dādına
9. göre şemsüñ pertevinden naşibin alur ve her birinün havāşşı zāhir olur
10. hākīkatde bir şemsüñ pertevinden eşyā-ı muhtelife elvān-ı muhtelife
11. peydāh olur çünkim şems-i hākīkat adem ālemine tecellī ķildı
12. mümkünât hāzīne-i ġaybde mektūm idi ve īlm-i ķadīminde mevcūd
13. idi cümlesi ol tecellīden **levnū'l-mā levnū izā**⁷⁷ kažiyyesince imkāniyyet
14. rengiyle boyanur ta'ayyün buldilar ve dahı her işi Haķ Ta'ālānuñ
15. şifatlarından bir şifata mazhar düşmişdür vücündında ol

18a

1. şifātuñ hükmī gālib olmuşdur ve Haķ Ta'ālānuñ her şifatunuñ bir nev'a
2. levni ve bir nev'a ȝevkī ve bir dürli tecellīsi vardur ki dahı birinde bulunmaz
3. anuñ-çündür meşārib-i evliyā biribirinden mütefāvit olduğu pes her
4. kimsenüñ seyri ve müşāhedesi meşrebinüñ isti'dādına göre olur
5. ba'żı olur ki sālik meczūb-ı meşreb olur ve ba'żılar olur ki
6. meczub-ı sālik olur ve ba'żılar olur ki meczūb-ı mahż olur
7. bunlaruñ ākıllarunuñ nūrı yağmalanub dağire-i ākıldan ķadem taşra
8. başarı⁷⁸ teklīfāt-ı şer'iyye anlardan sākiṭ olur eydürler ki anlar
9. iktidā itmeyeler ve inkār dahı itmeyeler ekser añlara iktidā idenler mülhidlerdir
10. ve mubāhīler ve mezhebsizler ve bī-namāzlardur ki ol tā'ife her diyārda
11. fī zamānına çokdur ricāmuz dergāh-ı bī-niyāzdan oldur ki ķademümüz
12. şirāt-ı müstaķimde ber-ķarār ide ve kānūn-ı tarīķat üzere sūluk
13. idüb kendünüñ zāt-ı bī-çünunuñ tecellīsin müyesser kıluvire velhāmdülillāhi
14. **rabbü'l-ālemīn ve şallāllāhu 'alī seyyidinā Muhammedin ve alā ecmaēn⁷⁹ bābü**

⁷⁷ Renkten renge girercesine.

⁷⁸ Kelime “başır” yazılmış, anlam uymadığı için “başar” olarak okunmuştur.

⁷⁹ Alemlerin rabbi olan Allah'a hamd olsun ve Peygamberimiz Efendimiz Hz. Muhammed'in ve bütün hepsinin üzerine salat olsun.

15. **sādis⁸⁰** seyr-i ilāllāh ve seyr-i fi'llāh sırrın beyān ider

18b

1. **ķalallāhu Ta'ālā cāzze ve celle ve naħnu ekrabu ileyhi min ḥabli'l-verīdi⁸¹**
2. **ķale resūlullāh ṣallāllāhu 'aleyhi vesellem levyutimmu cebel[ün] lehebite alallāhu sadla⁸²**
3. bilgil kim rūħuň cālem-i ervāhda hicābı yoğdı isti'dādına
4. göre müşāhedesi var idi çünkü ķurb-ı civār-ı rabbi'l cāleminden
5. riħlet itdi ve ol cālem-i ünsden bu cālem-i vahşete düşdi
6. ve ol cālem-i ķurbdan bu cālem-i bu'da düşdi ve yetmiş biň hicab ile
7. maħcūb oldu ve ol üns-i ķadīmi unudub bu cālemle me'nūs oldu
8. rūħ müşāhede-i cemāl-i ulūhiyyet birle maħcūb olub bu eškāl-i
9. elvāna mültefit olub āśinā oldu vakta kim cīnāyet-i ezeliyye ve sa'ādet-i
10. sermediyye irüb irciħ ilā rabbike⁸³ hijābı sem-i cāna irse derħāl
11. ol üns-i ķadīmüň şevk(1) cānda zāhir olur ve ķadīm dostını yād
12. idüb şevk ve zevk birle bi'l-külliyye Cenāb-ı Haqq'a müteveccih olur
13. hevā-yı nefsāniyyeden rūcū idüb pişmānlık ve nedāmet müstevlī
14. olur çunkim ol Cenāb-ı cānib-i Haqq'a müteveccih ola eltāf-ı
15. ilāhī anı ķarşulayub ol hicābları bir bir nazarından getürür

19a

1. ve cemāl-i bī-çūnunu cayān ider pes seyr-i ilallāh oldur ki sālik sūluk
2. itmeklige ķadem urdu ī vakt makām-ı aşliyesine irince vāki'
3. olan vakāyı'c ve zāhir olan envār ve ne kim buña beñzer var ise ki
4. her biri bir hicābdur anları ķat' idüb makşūd-ı haķīkīye irmegē
5. aña seyr-i ilāllāh dirler ve seyr-i fi'llāh oldur ki sūlükün temām
6. itdükden şoñra makām-ı maşrifetine ķadem başarı ī arif olur Haq Ta'ālā-
7. nuñ şıfatlarından vücūdunu fānī ķılub her şey' ķankı şıfatına mazhar

⁸⁰ Altıncı Bölüm.

⁸¹ Yüce ve Celal sahibi olan Hak Taala buyurdu ki biz ona şah damarından daha yakınız. (Kaf Suresi-Ayet 16)

⁸² Resulullah (SAV) buyurdu ki; Dağ yıkılmış olsa Allah'a doğru yuvarlanır.(Hadis)

⁸³ (Sen ondan hoşnut o da senden hoşnut olarak) Rabbine geri dön. (El-Fecr Suresi- Ayet 89/28)

8. düşmişdür anuñ sırrın ve tecellisin kendü vücudında bulur ve
9. şey-i āherde aramağa ihtiyāc olmaz zīrā insān nūshā-i cāmi'dür
10. ve muṭlaqadur dükelisin bī-vāsiṭa zāt-ı bī-çündan müşāhede
11. ider şol zūhūr-ı emvāc-ı deryādan müşāhede ķılduğuñ gibi
12. bu makām ulu makāmdur ḥarif bu makāmda zāt-ı bī-çün şifatlarına
13. zāt-ı bī-çündan müşāhede ider mānāzartu min şey'in illa ve rāeytullāhe
14. fīhi⁸⁴ sırrı bu makāmda muhaqqak olur sırr-ı ma'callāh oldur ki her
15. müşāhede kim hāsil olur ma'rifet nūrinuñ ķuvveti birle olur

19b

1. ḥarif bu makāmda Hakk-ıla görür Hakk-ıla söyler ve Hakk-ıla işidür bu
2. ḥadīşüñ ma'nası birle muhaqqak olur küntü lehu sem'an ve başarıan ve yed'en ve lisānen
3. febī yesme'u ve bī yabşurū ve bī yabtuşū ve bī yanṭikū ve-l-ḥamdüllāhi rabbü'l-ālemīn
4. ve şallāllāhu alā seyyidinā muhammedin ve alāecma'in⁸⁵ bābū sābi⁸⁶ bu bāb
5. fenā makāmınıñ beyānidur kālellāhu ta!älā 'azze ve celle⁸⁷ külli men 'aleyhā
6. fānū yabkā vechü rabbike zü-l-celāli ve'l ikrām⁸⁸ ve kale resulullāh
7. şallāllāhu 'aleyhī vessellem el-fenā'ü sıfatü'l-ḥalķ ve'l-bekā'u sıfatu'l-ḥak
8. nihāyet menzil-i sālik 'adem şod be-menzilha'i rabbānī kīdem şod⁸⁹ bilgil kim
9. fenā 'ibāretdür rüsüm-ı beşeriyyetüñ iżmiħlālinde izāle-i cehlinden ve ref-ı
10. ġafletden sālik Cenāb-ı zāt-ı akdese ol vaqt ķurbiyyet kesb idüb
11. hümay-ı cān hevā-yı hüviyyete pervāz ider ki mevt-i iżtirārīden evvel
12. mevt-i ihtiyārī birle ölüb kendüliginden āzād ola ol vaqt
13. bekā-yı ḥakīkī hil'atın giyüb hayat -ı cāvidānīye ire mādāmki

⁸⁴ Neye baksam onda Allah'tan bir iz (tecelli) görüyorum.

⁸⁵ (Ben bir kulumu sevdigim zaman) onun işiten kulağı, gören gözü ve tutan eli, konuşan dili olurum. O benimle işitir, benimle görür, benimle tutar ve benimle konuşur. (Hadis-i Kudsi) Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

⁸⁶ Yedinci Bölüm.

⁸⁷ Allah'ın salati Efendimiz Muhammed (SAV)'in ve cümlesinin üzerine olsun.

⁸⁸ O gün geldiğinde herkes fāni olacaktır. Ama celal ve kerim olan Allah ebediyen kalıcı olacaktır. (Rahman Suresi- Ayet 55/26,27)

⁸⁹ Fani olmak yaratılmışın sıfatıdır. Ebedi olmak ise yaratıcı olan Allahu Taala'nın sıfatıdır.

14. sālik vücūdında mişkāl-i zerre vücūd-ı beşeriyyet bākī ola maḥcūb
15. olub vahdet menziline ḫadem irmez beyt

20a

1. *varlığuñdan zerre kalsa iy nigār / maḥcūb ider görmezsin rūy-ı yār*
2. *iy şalik-i rāh-ı hażret-i Allāh / ve iy tālib-i rāğib-ı üns-i maċallāh*
3. bilgil kim fenā ol vaqt hāşıl olur kim mürşid-i kāmil hūzūrında
4. kānūn-ı ṭarīkat üzre riyāżet çeküb taşfiye-i ḫalbe mülāzim
5. olub ve devām-ı ȝikre mülāzim olub ḥavāṭır-ı mā-sivāyı ḫalbüñden
6. ref̄ idesin ve bunuñ üzerine müdāvemet gösternesin kelime-i
7. tevhīd müşkalı birle āyine-i dilden ḡubār-ı mā-sivāyı silüb pāk
8. mücellā muşaffā olub ḡaybü'l-ḡayb nūrunuñ əksini kabul itmeklik
9. istīdād hāşıl ola ol vaqt Ḥaḳ Taċalānuñ əazze ve celle müfnī-
10. lik şıfatunuñ nūrı kim nūr-ı celāldur muḥarriḳ ve žulmānīdür fenā-yı ālem
11. burcından ṭulūc ve bī-cihet əyān ola kevn mekān nā-büd olub
12. muzmahill ola sālik ol vakıt kendüden münseliḥ olur
13. kendüyi kendüde bulmaz olur gönlinden cemīc mürtefīc olur ne
14. vişāl temennāsından ve ne firḳat ḥavfında olur hemān murādi
15. mest ḥayrān olub vücūd-ı mecāzīsinden āzād olub

20b

1. kendü kendüde mahv olmak ola beyt çün tecellī eyleye
2. *nūr-ı celāl / mahv olub kalmaya sende perr ü bāl cezbe-i Ḥaḳ ire ol*
3. demde saña dāvet ide seni kendüden yaña kendü aralığın
4. vire varlık saña irgüre silkü sözün seni saña kaçan kim bu
5. nūr-ı müfnī tecellī kila vücūd-ı beşeriyyet mahv olur sālik şimdiye degin
6. gördüklerin görmez olur dili ȝikrden ve ḫalbi fikrden ḫalur ışķ-ı
7. ilahī vicdānında cūş idüb deryā-vār mevc urur bī-ihtiyār
8. ḥurūş idüb bir mertebede pervāz urur ki heft eflāk
9. ve əarş-ı əazīm ayağı altında ḫalub gününde konub karār itmege bir şecer
10. bulunmaya ehl-i əarż nūcūma nażar itdiği gibi bir mertebede əarş anuñ əlüvv-i

11. pervāzına naṣar ide rūḥ bu mertebede pervāz ururken fenā-yı
12. ḥaḳīkī zāhir olub beka-yı ḥaḳīkī tecellī ‘ayān olur ve rüsūm-ı beṣeriyet
13. bi’l-külliyye münseliḥ olub nām niṣān aradan ref̄ olur cem̄-i menāzil
14. Ḳat̄ olub Ḥaḳ nūrı birle zāt-ı Ḥaḳķa görür ve Ḥaḳ sem̄-i birle
15. kelām-ı Ḥaḳ istimā‘ ider ve dūkelī varlık hep Ḥaḳķiñ olur

21a

1. ve bu ḥadīşün ma‘nisi bu makāmda muḥakkak olur nitekim ḥadīş-i kudsīde
2. buyurur kuntu lehu sem̄ā[n]ve başırā[n] ve yeden ve lisāne[n] febī yesme‘u vebī
3. yabşurū vebī yabtuşū vebī yanṭikū⁹⁰ bu makām hāşıl olmayınca
4. insān-ı kāmil olmaz ve makām-ı fenāya Ḳadem urduğdan şoñra zāt-ı
5. bī-çūn tecellī ķıetur ki aşıl makşūd olur ammā bilgil fenā iki nev̄
6. üzredür biri oldur ki ķable’l-vuşlaṭ tecellī şifatında vāki‘ olur
7. anuñ ‘alāmeti oldur ki hissi zāhir ‘amelden ķalur hīn-i müşāhede-
8. de başıret gözü envār-ı ġayba nāzır olur envār-ı şifāt bir
9. mertebede ġalebe idüb tecellī ķıetur ki beyāna gelmez ve biri oldur ki ba‘de’l-
10. vuşlat tecellī zātda hāşıl olur inşāallāhu ta‘ālā mahallinde
11. beyān oluna ve-l-hamdüllāhi rabbü’l-‘ālemīn⁹¹ bābū sāmin⁹² tecellī-i zāt
12. beyānındadur ķalallāhu ta‘ālā celle celālehu felemmā tecellā rabbuhu lil cebeli ce‘alehu
13. dekken ve ħarra Mūsā şa‘ikān⁹³ ve ķāle resūlullāh şallallāhu ‘aleyhi vesellem
14. innallāhe ħaleka ādeme fe tecellā fīhi⁹⁴ iy ‘azīz bilgil kim tecellī ‘ibāretdür
15. andan ki Ḥaḳ Ta‘ālānuñ zat-ı bī-çūnı ve şifāt-ı muķaddesi ‘ayān

21b

1. ola ki anuñ beyāni olmaya tecellī-i zātuñ ‘alāmeti oldur ki kaçan
2. sālik nūr-ı celāl müşāhede ķılsa ve makām-ı fenāya irse ba‘dehu

⁹⁰ (Ben bir kulumu sevdigim zaman) onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve konuşan dili olurum. O benimle işitir, benimle görür, benimle tutar ve benimle konuşur. (Hadis-i Kudsi)

⁹¹ Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

⁹² Sekizinci Bölüm.

⁹³ Rabbi o dağa tecelli kılınca onu paramparça etti. Musa'da baygın düştü. (Araf Suresi- Ayet 143)

⁹⁴ Allah'ın elçisi (Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun) buyurdu ki; Muhakkak Allah Âdemî yaratı ve sonra onda tecelli etti. (Hadis)

3. cemāl zāhir olsa ki Haḳ Ta‘alānuñ luṭfı şifātidur ve nūri bī—
4. renkdür nitekim zikr olındı ve dahı envār-ı sıfāt bir mertebede ḡalebe
5. ider şāhib-i vākı‘a dahı farkı idemez olur bundan şoñra sālik
6. nesne görmez olur ve envāruñ ḡalebesi kesilür şubḥ-ı şādık misā-
7. linde ‘ālem-i ḡaybü'l-ḡaybdan bir ‘ālem görinür sālikden hıss-i ḥayālı
8. ve hem idrāk mürtefi‘ olur şeş cihet götürülüb kevn mekān
9. nā-bedīd olur sālik müteḥayyir olub vücūdının in‘idāmin temennā
10. ķılur maḳāmāt ve menāzil münķatı‘ olub sālik ‘ārif olur
11. beyt *nūr-ı zāt ide tecellī nāgehān/ bī-zamān bī-mekān bī-*
12. *nīṣān* ḡayb ola ol dem göziñden kā‘ināt ḡarkā varub bu
13. nu‘ūt-ıla şifāt kendü zātin kendü zāti-la ‘ayān ol görür
14. Haḳ söz budur iy ‘irfān-ı cemi‘ enbiyā ve evliyā bu maḳāmda ḡāyet
15. ḥayretlerinden⁹⁵ Haḳ Ta‘alānuñ zāt-ı bī-çünunuñ ‘azametinden

22a

1. dizlerin çeküb ellerin dergāh-ı ‘azamete ķaldurub **sübħāneke mā‘refne-**
2. **ke ḥakkahu ma‘rifetike**⁹⁶ virdine mülāzim olmuşlardur kimdir ki anuñ zāt-ı
3. bī-çününden ҳaber vire anuñ ҳaberi bī-ҳaberliķdur ve nişānı bī-
4. nişānlıķdur zāt-ı hüviyyetde bundan ḡayı söz yokdur hemān
5. ‘acz-ile sükündur zīrā zāt-ı Haḳ oldur ki andan ҳaber virilmeye
6. ve hīçbir şey⁹[e] müşābih olmaya nitekim kelām-ı қadīmində lisān-ı Cebrā'ilde
7. ҳaber virdi ve zāt-ı ulūhiyyeti ҳakkında buyurdu **leyse ke mislihi şey⁹un**
8. **ve huve’s-semī‘u'l-basīru**⁹⁷ cemī‘ ‘ālem ‘acz-ile ḥayretde қalmışdur hīç
9. kimse andan ҳaber virmiş degıldır zīrā ҳaber virmek ol vakıt
10. olur ki anuñ misli ola anuñ hod misli mānendi yokdur bilgil
11. kim zāt-ı bī-çün tecellī ķıldıdan şoñra dükeli mevcūdātūñ tecellīsi ‘ārifüñ
12. vücūdında cem‘ olur gelmek ve gitmek götürülür zāhir ve bāṭın hep
13. berāber olur **men carefe nefsehu fekad carefe rabbehu**⁹⁸ ma‘nāsı

⁹⁵ Kelime sehven “ḥ” ile yazılmıştır.

⁹⁶ Seni her türlü noksancılıktan tenzih ederiz, seni bilmemizi istediğin gibi bilemedik.

⁹⁷ Hiçbir şey onun misli gibi değildir ve O her şeyi işten ve görendir. (Şura Suresi- Ayet 11)

⁹⁸ Kim ki nefsini bildi Rabbini de bilir.

14. ‘ayān olur ve ol ‘azīz ki buyurmuşdur **mā naṣartu ṣey’un illā**
15. **ve raeytullāhe fihi**⁹⁹ bunuñ ma’nası bu makāmda muḥakkaq olur

22b

1. beyt hem ‘ālem žiyā-i nūru’l-lāh / leyse fī cenneti’l-vücüdu sivāh¹⁰⁰
2. ‘ārif¹⁰¹ bu makāma varur ki deryā-miṣāl olur mümkünāt anuñ
3. mevci düşer lezāiz-i zulmānī ve alā’im-i¹⁰² nīrānuñ vücündəndə zāhir
4. olur heşt bihiştūñ ziynetin ‘arż itseler gözü ķuyruğu-la nażar
5. kılmas devrinüñ merkezi anuñ ķalbi olur şems nūri anuñ ķalbinden
6. iktibās ider bunda ne zamān ķalur ne mekān ķalur ne nişān bunda
7. ne gice ķalur ne gündüz ki leyse ‘indallāhe šabbāha velā mesā¹⁰³ bu bir
8. țulūcdur ǵarbı yok ve bir ‘ayāndur ki nihānı yok ve bir ‘ummāndur ki
9. kenārı yok ve bir ćilmdür ki cehli yok ve bir cemāldür ki hicābı yok
10. cemi‘ evşaf maḥv olur nūr-ı zāt muṭlaq ķalur insānuñ nihāyet
11. seyri tecellī-[yi] zātdur bundan ilerü ve hīç kimse[ye] destür yokdur bu
12. makāmda dükelī envāra bī-renk olur renkden ġayıri nesne ķalmaz
13. ‘ārif¹⁰⁴ bu makāmda mevcūdāt[ı] ‘ademiyyet üzre müşāhede ider
14. *beyt rūcūc eyleyicek aşlına eṣyā / կamu bir nūr olur nīhān u peydā*
15. **ve şallāllāhu ‘alā Resūlu Muhammedin ve ălihi ve şâhibi ecma‘īn**¹⁰⁵

23a

1. *bābū tāsi‘*¹⁰⁶ ma’rifet makāminuñ beyānundadur **kālallāhu Ta‘ālā ‘azze ve celle**
2. **hel yestevīlezīne ye‘lemūne vellezīne lā ye‘lemūn**¹⁰⁷ ve **ķaleresūlullāh**
3. **şallāllāhu ‘aleyi vessellem men ‘arefallāhe külli lisānehu**¹⁰⁸ bilgil kim ma’rifet

⁹⁹ Hiçbir şeyde görmedim ancak baktığım her şeyde Allah’tan bir iz gördüm.

¹⁰⁰ Bütün alem Allah’ın nuruyla aydınlanır. / Onun varlığı cennette değildir.

¹⁰¹ Sehven “‘ārif” şeklinde yazılmıştır.

¹⁰² Sehven “alāyim” şeklinde yazılmıştır.

¹⁰³ Allah indinde sabah da yoktur akşam da yoktur.

¹⁰⁴ Bkz. dipnot 94.

¹⁰⁵ Allah’ın salatı elçisi Muhammed (SAV)’ın ve alinin ve bütün eshabının (arkadaşlarının) üzerine olsun.

¹⁰⁶ Dokuzuncu Bölüm.

¹⁰⁷ Aziz ve celil olan Allahu taala buyurdu ki; (Resulüm) De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu. (Zümer Suresi-Ayet 9)

¹⁰⁸ Resulullah (SAV) dedi ki; Kim ki her lisan ile Allah’ı bilir.

4. üç nev^c üzredür biri ma^crifet-i eħaşş-ı havāşşdur biri ma^crifet-i
5. ‘avām ċilme’l-yakīn biri ma^crifet ħavāşş ‘ayne’l-yakīndür ma^crifet-i
6. ħaşş-ı havāşş hakke’l-yakīndür sultānū'l-ċarifīn Bāyezīd-i
7. Bisṭāmī’ye ma^crifet su^cal ķildilar cevāb virdi ki ma^crifet
8. oldurur Allāh[1] Allāh ile bilesin ve dahı ārif¹⁰⁹ oldur ki uyur-
9. ken ve uyanuġ-ken Allāh’dan ġayri görüb ve Allāh’dan āfāt bulmaya
10. ve dükeli hālde Allāh’dan ġayriya nażar itmeye tācū'l-ċarifīn
11. Şeyh Cüneyd-i Bağdādī raḥmetullāhi aleyhi eydür hālden hāle düşmek
12. ārifi ma^crifetden men^c itmeye ve dahı menzilden bir menzile naķkl itmek
13. ma^crifete hicāb olmaya ammā bu ża^cif fakīre lāyiħ olan oldur ki
14. ma^crifet bu hālet-i zevkīyyeden ībāretdür kim peydā olur müşāhede-i
15. nūr-ı ulūhiyyetden Haqqīn i'lām[1] birle Haq ma^clum olur

23b

1. Haq Ta^cālā kendü zāt-ı muķaddesi bildirür ve göñül aña hükm ider göñül-
2. de bir mertebede zevk hāşıl olur ki delile muhtac olmaz
3. eger dükeli maħlūkāt cem^c olsa ol iċtiķāddan döndürimezler
4. bu ża^cif fakīre günlerde bir gün mütefekkir idüm feyyāż-ı hażret-i
5. lā-yezālik feyzine mutažır olmuş idüm ol hīnde bir ķażā-yı hażar
6. a^cyān oldu ve ol ķażāda bir tā^cife görindi müctemi^c olub
7. oturmuşlar anlardan biri bu kemīne nidā ķılıb çağırıldı didi ki
8. ma^crifet nedür yine cevāb virüb didi kim ma^crifet budur ki cemāl-i Haq bī-
9. hicāb-ı başıret başıret gözine a^cyān olub tecellī kila göñli
10. gözü dā^cim müşāhede-i cemālde ola ħavāss-ı zāhir işlü işinde
11. ola biri birine māni^c olmaya ol nidā ķilan şahşa dahı bu vech-ile
12. didi ki ma^crifet budur ki vaħdeti keşretde keşreti vaħdetde bulasın ve dahı
13. su^cal ķılınub dinildi üç kerre Haq Ta^cālā ne vech-ile müşāhede
14. olınur hergiz cevāb virmedi ve dahı dinildi ki Haq Ta^cālā hażreti-le
15. ne vech-ile kelimāt olınur didi kim lisān-ı hāl-ile ki anda ḥarf şavt olmaz

---

¹⁰⁹ Bkz. dipnot 94.

24a

1. didi **lisānū'l-hāl enṭaka min lisānū'l-maḳāl**¹¹⁰ bu su'alden şoñra
2. sem'-i cāna bir nidā irdi kim ol kelimāt itdüğün kimsene ķutb-ı ālemdür
3. dükeli evliyāullāh anuñ hükmindedür ve dahı Ḥaḳ Taṣlānuñ mazhar-ı
4. tāmmdur dinildi bu su'äl ve bu cevāb ehl-i mükāşifden birine 'arż
5. olındı cevābında bu resme buyurdılar ki sen ki su'äl kılımişsin
6. rü'yetullāh[1] anlar şāmit olmuşlar remz-ile saña şahīh cevāb
7. virmişler zīrā rü'yetullāhdan cevāb yokdur *beyt muḥāl ola ki*
8. *anda kıl kāl şıǵmaz / miṣāl olmaya ne temṣīl şıǵmaz* anuñ içün zāt-ı bī-çündur
9. cevāb sükütdur ve ol ki Ḥakk-ıla mükālemeden istifsār itmişsin
10. anuñ dahı cevābı oldur ki virmişler girü bidāyet-i kelām[a] taqrīr idelüm
11. bilgil kim ma'rifet-i 'ilme'l-yakīn oldur ki Ḥaḳ Taṣlānuñ rūḥ-ı pākin bilmekdür
12. 'aql-ıla birdür misli ve mānendi yokdur tahtānī ve fevkānī ve ʐulmānī degüldür
13. şolı ve sağı yokdur ba'dehu eger *ircīt ilā rabbüke*¹¹¹ hītābı birle cezbe-i
14. Ḥaḳ irüb cān gözü ḥāb-ı ǵafletden uyanub Ḥaḳ Taṣlānuñ
15. bī-çunu ciheti 'ayān olub tecellī ķılursa 'ilme'l-yakīn 'ayne'l-yakīne

24b

1. münķalib olur pes 'ilme'l-yakīn 'aql-ıla hāşıl olur 'ayne'l-
2. yakīn keşf-ile hāşıl olur ḥakk'e'l-yakīn keşf-i tām oldukçandan
3. şoñra fenā-yı muhaşşila hāşıl olur ki ol maḳām-ı vaḥdet-i muṭlakdir
4. anda senlik şıgmaz beyt *Muḥammed şıǵmayıcāk ol maḳāma / kiyās it*
5. *kadr ola mı hāss āmma* biñde bir sālik bu maḳāma ķadem başmaz
6. meşayıḥ ķaddesallāhu ervāḥahum buyurmuşlardur sālik 'ayne'l-yakīne
7. irdükden şoñra mürşid-i kāmil olur iṛşādınıñ taşarrufından
8. çıkışar bu maḳāma maḳām-ı rīzā dirler bundan şoñra cezbe-i ilāhiyyeye
9. mevkūfdur sa'y ve taleb fā'ide itmez bundan ilerü aķdem uran
10. kimsene iki cihān ħalķunuñ maķşūdını bir nefesde kendüde
11. bulur her sā'at ve her nefes aña ķadrdür dükeli ħalķ anuñ göñlinden

¹¹⁰ Söz lisani susunca hal lisani onun yerine geçer.

¹¹¹ Rabbine geri dön!

12. istimdāt iderler elā inne evliyāallāhu lā ḥavfun ḥalehim velāhum yehzenūn¹¹²
13. hīṭābı bu maḳāma қadem uranlardur Allāhümme erzuknā maṣa cemī-
14. ‘t-ṭālibīn ve’s-sālikīn bi-hürmete resülükə rahmeten lil-ālemīn¹¹³ bābū ḥāfir¹¹⁴
15. efrād-ı evliyāullāhuñ beyānidadur қalallāhu Taṣālā celle celālehu

25a

1. ve ḥamma nevālahu elā inne evliyāullāhu lā ḥavfun ḥalehim velāhum yehzenūn ve
2. қāle celle celāluhu ḥazzemeşşānuhu ricālün lā tūlhīhim ticāretün velā beycun ḥan
3. zikrillāh¹¹⁵ қāle resūlullāh şallallāhu ḥalehi vessellem evliyāi tahtē
4. қabābī lā yaṣrifuhum ḡayri¹¹⁶ ve dahı evliyāullāh ol ṭaṣifedür ki
5. Haḳ Taṣālā celle celālühü anları ʐulm-i nefşanıden ḥalāş idüb
6. қażā-yı nūr-ı hidāyet iħrāc itdi nitekim kelām-ı қadīmində buyurdu
7. allāhu veliyyullezīne āmenū yuħricuhum min e’z-ʐulumāti ile’n-nūr¹¹⁷ ve dahı
8. bunlaruñ şanında ḥātemü'l-enbiyā Muḥammed Muṣṭafā şallallāhu taṣālā
9. ḥalehi vessellem¹¹⁸ buyurur kim benüm ümmetümüñ büdalası cennete şalātla
10. zekātla şavmla dahı ḥaccla ve envāc-ı ḥibādetle girmez belki saḥāvet-i
11. nefş-ile girerler yaṣnī bunlar nefşlerini dosta fedā kılurlar ve
12. hezār kerre cān virirler andan görürler her nefesde
13. vücūddan ḥademe varurlar ḥademden vücūda gelürler ve bunlar-
14. dan baṣrı vardur ki ehl-i beyc ve ehl-i ticāret anları Haḳdan
15. ḡāfil kılmas egerçi ʐāhirde ḥalķ-ila maḥlūt olurlar ammā

25b

1. bāṭında Haḳdan ḡayırdan bī-gānelerdür baṣrı bunlardan olur ki
2. ḥalķ-ila kelimāt iderken diyār-ı āherde şüret-i āherle bulinurlar anda

¹¹² Bilesiniz ki Allah'ın evliyasına (velilerine) korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de.

¹¹³ Allah'ım alemlere rahmet olarak gönderdiğin elçin hürmetine bizi, bütün taliplerle ve yolunda gidenlerle beraber rızıklandı.

¹¹⁴ Onuncu Bölüm.

¹¹⁵ Aziz ve celil olan Allahu Taala buyurdu ki; Onlar alış-verişin ve ticaretin kendilerini Allah'ı anmaktan alıkoyamadığı insanlardır.(Nur Suresi- Ayet 37)

¹¹⁶ Allah Resuli dedi ki benim dostlarım perdemin altındadır. Onları benden başkası bilemez.

¹¹⁷ Allah insanların velisidir.Onları karanlıktan aydınlığa çıkarır.(Bakara Suresi -Ayet 257)

¹¹⁸ Allah'ın duası ve esenliği onun üzerine olsun.

3. taşarruf iderler yanında anuñ ḥälinden haberî yokdur ve bunlar kâdir-
4. dür ki bir sâ'atde yüz yirde bulunurlar ve diledükleri nesnede
5. taşarruf iderler ammâ cism dahı mekânından bir kâdem mevzī-i āhêre
6. yürümeye ve bunlardan ba'zı olur ki anlar gözden gâ'ib olurlar
7. başarı anları görmez şol şem̄ yanayorırken söndükden şoñra
8. vücûd gözden gâ'ib olduğu gibi bunlaruñ dahı cismi bir mertebe-
9. de leťafet kesb ider ki anlara rü'yet müteallik olmaz cisimleri dahı
10. rûhlarına tâbīc olur beyt *niceler cânın aldı cisme yitdi /*
11. *niceler cismini nûr itdi gitdi* nitelim nâslar arasında bir tâ'ife
12. vardur ki dâ'im ḥalķ arasında olurlar ḥalķ anları görmez anlar
13. deryâya uğrarlar bahr anlara yir gibi olur ve anlara hâcer hicâb
14. olmaz her neye 'azm iderlerse yol olur ve anlar nâre girerler
15. iħrâk olmazlar anlaruñ nâmları rûħâniyyûndur ve ehlullâh

26a

1. tâ'ifesi dahı ol mertebe'i bulur ammâ gâ'ib olmak olmamaķ kemâle
2. münâfî degüldür ve bunlardan ba'zı olur ki ḥalķuñ göñline ne gelürse
3. aña muŧħalīc olurlar ve anlar maṭar semâdan nâzil olurken қatresinüñ
4. 'adedin bilürler ve bunları yidi kat yiri ve yidi kat gök gül
5. yabraqı denlü olmaz ezel ve ebed mâzî ve müstaķbel bir olur ve
6. bunlar cinâن için ḥalķ olınmamışdur bunlara hūra қuşūra
7. vildâna ve lezâiz-i cinâna hergiz meyl itmezler cinânda yürürlər cinâni
8. görmezler ol zevk ki cânları dimâğına irüb tatmişlardur
9. ve ol üns ki bunlar hâşıl kılmışdur eger bir nažar bulmayıçaķ olur-
10. larsa heşt bihişt gözlerine tar olub cihâni birbirine
11. urub târ-mâr iderler ve eger bir kerre āh idecek olurlarsa
12. mevcûdât külliyyâ yanub kül olurlar kıyâs eyle ki Haķ Tačâlâ
13. ile ne vech-ile üns hâşıl iderlemiş imdi bunlaruñ evşâfi
14. taħrīr olub beyâna gelmek mümkün degüldür meşâyiħden raħimehumullâh
15. buyurmuşlardır ki Haķ Tačâlânuñ hâşseten her ismine mazhar düşmiş

26b

1. velī gelmişdür ve hem bunlar ‘adede gelmek mümkün degildür ammā meşayih keşf
2. üzere buldukları ve ‘adedi getürdükleri kānūn üzere beyān ide-
3. lüm bu ża‘if fakīr ve bī-nevā ḥaķīr eydür günlerde birgün āyine-i
4. dilden gubār-ı mā-sivā kelime-i tevhīd müşaykal[1] birle pāk mücellā ve musaffā
5. kılmışdum ve ‘alem-i ġayb naşına muķābil kılub feyyāz-ı lā-yezälüñ feyzine
6. mutazır olmuşdum nā-gāh ‘ālem-i ġaybü'l-ġaybde mişāl-i semāda kevākib-i bī-
7. nihāye birle bir ‘ālem mün‘akis olub ayine-i cānda görindi ve dahı
8. bī-hadd ḫamer mişālinde envār zāhir oldu ve dahı ol kevākibüñ her biri
9. bulındı idi ve her birinüñ bir nev‘a nūrı var idi kiminüñ ġā-
10. yetde muzī ve berrāķ ve kiminüñ mücellā ve şeffāf idi ba‘dehu ol
11. ‘ālemde rūh müşāhede deryāsında müstağrak iken bir şems-i
12. bī-ġurūb ṭulūc idüb tecellī kıldı ol akmār ve kevākib dükeli ol
13. şems-i mażhar-ı zāt-ı ilāha müteveccih olub e’s-ṣalāṭü ve’s-selāmū
14. ‘aleyke¹¹⁹ yā ḥurşīd-i āsūmān-ı risālet didiler ki cān gözü nażar
15. kılub gördü kim ol kevākib ve akmār da dükeli nūrı şemsden

27a

1. iktibās iderler zerre-veş kā'ināt anuñ nūrında müstağrak
2. olmuş dükeli anuñ nūrından istimdād iderler ve ol şemsüñ
3. ķurbında dört ḫamer-i bedr-i mün̄ir mişālinde nūrı tecellī kıldı ve dahı
4. mužī ve maşriķ yıldızı mişālinde nūrı tecellī kıldı ve dahı mužī
5. ve maşriķ yıldızı mişālinde ġāyet heybetde envār görindi rūh
6. bu müşāhedeniñ şavķından mest-i bī- ḫarār oldu sefīne-i
7. ‘akla binüb ḥiss-i bāṭın yelkenin açub deryā-yı hayrete düşüb
8. nā-gāh nesīm-i işķ peydā olub sefīne-i ‘aklı ḡark eyledi çün
9. cān ‘akl ḥicābindan ḥalāş buldı işķı delīl idinüb gö-
10. ñūl tūrına su‘ūd itdi vādī-[yi] eymende ḫarār itdi tażarruč elini

¹¹⁹ Salat ve selam senin üzerine olsun.

11. Cenāb-ı bī-niyāza ḥaldurub lisān-ı ḥal-ile münācāt itdi bu
12. müşāhedenüñ mükāşefesinden istifsār itdi Cenāb-ı zāt-ı
13. aķedesden ḫalb-i Mūsīye bu vech-ile cevāb geldi kim ol ayine-i cānda
14. münəakis olan ālem-i ervāhdur ol şems-i bī-gurūb ki ṭulūc
15. eyledi ol mažhar-ı zāt-ı aħadiyyetdür ve ol mažhar-ı şifāt-ı vāħidiyyet

27b

1. Muhammed Resūlullāhdur ‘aleyhi efḍālu’ş-ṣalavātū ve ekmelü’t-tahiyyāt¹²⁰
2. ve ol akmār-ı ervāh-ı enbiyādur ‘aleyhimü’s-selām ki her biri semā-ı
3. risāletde māh-ı ḥüdādur ve burc-ı nübūvetde bedr-i recādur ve daħħi
4. ol şemsüñ ķurbında ol dört ķamer-i bedr-i münir biri hażret-i
5. Ādem’dür ve biri hażret-i Mūsā’dur ve biri hażret-i Dāvud’dur ve
6. biri İbrāhim ‘aleyhi’s-selāmdur ve biri Īsā ‘aleyhi’s-selāmdur
7. ve ol ‘azīm misālinde ṭulūc iden envār-ı ervāh şahābe-i
8. Resūl-i ḥüdādur her biri burc-ı sa‘ādetde necm-i ḥüdādur ve ol
9. kevākib ervāh-ı evliyādur ki her biri meydān-ı fütūvvetde makbūl-ı ḥüdādur
10. ve mīše-i velāyetde şīr-i ḥüdādur raḥimehullāh ‘aleyhim ecmaṭin ve daħħi
11. ol kevākib ki her biri bir levnde olması aña iṣāretdür ki Haq Ta‘alā-
12. nuñ her şifātunuñ bir nevā nūri vardur her velī bir şifata mažhar
13. düşmişdür bu müşāhede şavkında cāna eṣer kıldı bir nice gün
14. bunuñ üzerine gecdi yevmen fe-yevmen ziyāde oldı ba‘dehu gice-
15. lerinde bir gice vaqt-i seherde şekl-i beşerde beynü’s-semā’ ve’l-arżda

28a

1. bir nice envār zāhir oldı aralarından bunuñ dükelinden nūri
2. ḡālib idi sā‘iri anuñ nūrindan feyz ṭaleb iderler ve daħħi
3. sā‘irinden bir böligi mümtāz olmuşlar haulā-ı mekānda seyr ider-
4. ler nūrları ḡāyet heybetdedür girü ‘ālem-i dilde hażrete ‘arż
5. olındı bunlaruñ aħvālinden istifsār olındı cānān

---

¹²⁰ Duaların en faziletlişi ve selamların gönülden yapılan dua ve manevi hediyelerin en mükemmel onun üzerine olsun.

6. cānibinden cān cenānına cevāb bu vech-ile geldi ki anlarıñ
7. arasında ol nūr-ı gālibden istifsār it dinildi anlara
8. teveccüh olınub lisān-ı hāl-ile istifsār olındı cevāb virüb
9. buyurdılar ki bunlar zī-hayatda olan velīlerdir ve ol bunlar-
10. dan mümtāz olanlar mükemmel mükarrebīnlerdir ki ḡayrullāha mültefit
11. degüllerdir ve benüm adum ʻindallāh Ḥabdullāhdur didi ki aña ḳutb-ı
12. ʻālem dirler yirinde beyān olına inṣāallāhu taʻālā imdi girü
13. tertīb-i evliyāʻullāhuñ aḥvālin takrīr idelüm İbn-i Mesud
14. rađiyallāhu ʻanhu rivāyet ider Resūl ḥażretinden şallallāhu ʻaleyyhi
15. vesellem¹²¹ eydür Allāh içün yiryüzinde üç yüz ḳalb vardur

28b

1. Haқ Taʻālā anlaruñ ḳalbini Ādem-i safī ḳalbi üzre ḥalk itmişdür ve dahı
2. kırk ḳalb vardur Haқ Taʻālā anları Mūsa ʻaleyyi’s-selām ḳalbi
3. üzre ḥalk eylemişdür ve dahı yidi kimsene vardur Haқ Taʻālā anları
4. İbrāhim ʻaleyyi’s-selām ḳalbi üzre ḥalk eylemişdür ve dahı beş kimsene
5. vardur Haқ Taʻālā anlaruñ ḳalbini Cebrā'il ʻaleyyi’s-selām ḳalbi üzre
6. ḥalk eylemişdür ve dahı üç kimsene vardur Haқ Taʻālā anlaruñ ḳalbini
7. Mīkā'il ʻaleyyi’s-selām ḳalbi üzre ḥalk eylemişdür ve dahı bir kimsene
8. vardur Haқ Taʻālā anuñ ḳalbini İsrāfil ʻaleyyi’s-selām ḳalbi üzre
9. ḥalk itmişdür bilgil kim ol üç yüz kimseneye nuḳabā' dirler yirde
10. ve gökde bunlara mahfī nesne yokdur ḥalqa manṣib ulaşdururlar
11. ve ol kırk kimseneye nücebā dirler bunlar ḥalķuñ ağır yüklerin
12. çekerler ve ḥalkı ıslāḥ iderler ve ol yidi kimseneye būdalā dirler
13. ḳutbuñ mülāzımlarıdur Şeyh Muhyiddīn-i ḤArabī ḳaddesallāhu sırrahu'l-azīz
14. bunlaruñ ḳatında küfr īmān ve şüret bağlamaz mescid ve meyhane bunlaruñ
15. ḳatında birdür ve her yirde Allāh[ı] hāzır gördiler beyt *küfr yār īmān yār/*

29a

1. *dīn ü yāru aǵyāru yār ʻurefā'* dirler anlar da gizlü sırlara muṭali‘

---

¹²¹ Bkz. Dipnot 44.

2. olurlar ve ol üç kimsene ki muhtarūn dirler cihānda yağmur
3. yağmak ve nebātāt bitmek anlaruñ hükmindedür yañī anlar gökden her
4. ķaṭa kim nāzil olur anuñ ‘adedīn bilürler ve dahı yiryüzinde olan
5. nebātatuñ ‘adedin bilürler ve bunlar ulu tārifedür yirde ve gökde
6. bunlardan maḥfī nesne yokdur ve bunlar қulüb-i ħalqa muṭṭaličdür ol
7. kimseneye ķutb-i ālem dirler ve dahı dört kimsene vardur ki anlara
8. evtād dirler bunlar cihānuñ dört köşesinde olurlar meşelā
9. ķutbü'l-aqtāb taht-ı velāyetde ve tedbīr-i memleketde mutaṣarriflardur
10. ķutbü'l-aqtāb her feyz ki irişür anuñ қalbinden қalb-i
11. evtād[a] irişür anlar dahı şarka ve ġarba ve cenuba ve şimāle
12. neşr iderler bunlar cihānuñ sebeb-i sükünidur ve menīhi nitekim Haḳ
13. Ta‘älā buyurdu elem necalü'l-arza mihāda ve'l-cibāle evtāda¹²² ve dahı
14. iki kimsene vardur ķutbuñ şol ve sağ tarafından olur kaçan ķutb
15. intikāl eylese şol tarafındanlığı ķutb olur ‘abdu'r-rab

29b

1. yirine varur ve ‘urefādan biri muhtar yirine varır büdalādan biri
2. ‘irfān yirine varur nuķabādan biri büdalā yirine varur nücebādan
3. biri nuķabā' yirine varur ve şuleħā-yı ‘avāmdan biri nücebā yirine varur
4. tā rūz-ı ķiyāmet olnca ekşer bu ķānūn bunlaruñ arasında süri-
5. lür cihāndan hergiz münkatič olmazlar bačzi meşayiħden buyurmuşlar ki
6. şāliħa ħatun kişiler kırklar maķāmin bulurlar ve anlardan olurlar ammā
7. ġayr-ı maķāma teraķķi idüb şāħib-i teraķķi taşarruf olmazlar ve dahı bir
8. tārifे vardur ümennā dirler anlar bāṭnlardaki sırrı hifż iderler
9. iżħar itmezler melāmīler şüretinde yürürlər ve's-selāmu ve şallallāhu
10. ‘alā muhammedin ve ālihi ve şahbihi ecmaīn¹²³ bābū ħādī aṣere¹²⁴ ķutb-i ālemüñ
11. beyānidadur bunuñ adı ‘indāllāh Abdullāhdur ve bunuñ қalbi
12. İsrāfil ‘aleyi’s-selām қalbi muķābilesinde nefħ-i şur-ı ervāh-ı

¹²² Biz yeryüzüünü bir döşek olarak ve dağları kazık olarak yaratmadık mı. (Nebe Suresi -Ayet 6-7)

¹²³ Selam ve Allah’ın salatı Muhammed’in ailesinin ve bütün arkadaşlarının üzerine olsun.

¹²⁴ Onbirinci Bölüm.

13. ecsām İsrāfilüñ elindedür ķutbü'l-akṭāb dahı ķulūb-ı ķabiliyye
14. ervāh-ı ma'neviyye ve nesāyim-i esrār-ı rabbāniye nefh ider bunuñ menzilini
15. evliyāullāh arasında İsrāfīl 'aleyhi's-selām menzili gibidir

30a

1. melāike ortasında ve dahı nokta gibidür dāirede ve şalih
2. 'ālim anuñ merkezinden vākı olur ve hażret-i Resūluñ **şallallahu**
3. 'aleyhi vesellem¹²⁵ rūh-ı pākine āyine düşüb vāriş-i ma'nevī
4. olmuşdur evliyāullāh ortasında cihānda 'azl naşb bunuñ
5. elindedür Haḳ Ta'ālānuñ zāt-ı bī-çünına ve cemī şifatına mazhar
6. düşmişdür cemi' 'aleme Haḳ Ta'ālā ķutbuñ gönlinden tecellī kılur
7. ve dahı Haḳ Ta'ālā ķutbidur itdürür erkān güneşdür itdügi
8. gibi ufk-ı semāda cemi' evliyaullāh bunuñ taht-ı taşarrufındadur cemi'sine
9. feyz-i tecellī ķutb-ı 'ālemiñ vāsiṭası-la olur cemi' mevcudāt
10. bunuñ hükmindedür zīrā mazhar-ı tāmm-ı ilāhīdür ve vāriş-i ma'nevīdür
11. zamānında birdür ve's-selām **bābū sānī aşere**¹²⁶ makām-ı kemlik beyānında-
12. dur bunlara efrād-ı vāsilīn dirler bunlar hükm-i ķutbdan hāricdür
13. bunlarıñ bažı derece-i ķutbiyyeden terakkī kılanlardur bažısı cezbe-i
14. ilāhīye irüb bī-tevakķuf hicbir makāmda muķim olmayub makşūd-ı
15. hākiķilerine¹²⁷ vāşıl olmuşlardur zirā ķutbiyyet mu'āmele-i һalk-ıladur

30b

1. makām-ı kemliyyet mu'āmele-i һakdur bu cihetden bunlar ķutbdan olur
2. melāikelerden bir tāife vardur ki anlara mühemmiyyūn dirler anlar
3. Haḳ Ta'ālānuñ cemāl-i muṭlaķunuñ müşāhedesinüñ deryāsında
4. müstağraq olmuşlardur gāyet ünslerinden ve hayretlerinden bilmezler
5. ki Haḳ Ta'ālā Ādemî һalķ itdi mi itmedi mi ve bunlara Ādemî secde
6. ķuluñ diyü emr olnmamışdur Haḳ Ta'ālā celle celālühū insi serze-

¹²⁵ Bkz. dipnot 44.

¹²⁶ On ikinci Bölüm.

¹²⁷ İkinci i harfi uzun olmalı, ancak metinde kısa yazılmıştır.

7. nīṣ idüb didi kim **em kün̄te mine’l-ālin**¹²⁸ efrād-ı vāṣılīn
8. dahı bu melāpike muķabilesindedür Allāhdan ḡayrı gözlerinden ḡāpiib
9. olmuşdur dā'im müşāhede deryāsında müstağrakdir bunlaruñ
10. kemāl[i] taḥrīr olnmak mümkün degüldür ve's-selām **bābū ṣalīṣ ḥāṣere**¹²⁹
11. ṭā'ife-i muhtelifenüñ süluki beyānundadur **ḳaleresūlullāh ᷽allāllāhu**
12. ‘aleyhi veselleme’ṭ-ṭarikü ilāllāh bi-‘adedi enfāsü'l-ḥalāpīk¹³⁰
13. enfās-ı halāyıkdan murād her kişinüñ şanatıdır ki andan
14. nefes urur geldük imdi selātīn ki Hāk Ta!ālānuñ ȝillidur
15. nitekim fah̄r-i ‘ālem ‘aleyhi’s-selām mübārek lafzından buyurdu

31a

1. e's-sultānu ȝillullāhe fi'l-arz¹³¹ ya'nī selātīn yiryüzinde Hāk
2. Ta'ālānuñ ȝillidur ȝıldan murād mażhar ma'nāsinadur ve dahı ḥalīfe
3. ma'nāsinadur dimek olur ki Hāk Ta'ālānuñ salṭanatı şifatına
4. pādişāhlar mażhar düşmişlerdir ol şifatuñ hükmü bulardan
5. zāhir olur cihānda bular eger 'adl üzre olub ol ismüñ
6. ḥakkını edā idecek olurlarsa sa'ādet-i dü-cihāni hāşıl
7. կılurlar sultaniyyet şifatunuñ sırrı anlara tecellī կılur anlar dahı
8. cenāb-ı zāt-ı կudsde mukarreb olurlar ve yiryüzinde Hāk Ta'ālānuñ
9. ḥalīfesi olurlar ve bu ṭā'ife dahı կuṭb-ı ‘ālemüñ hükmindedür
10. zīrā կuṭb-ı ‘ālem mażhar-ı tāmdur ve rūh-ı pāk-i Muhammediyye vāriş-i ma'nevī
11. düşmişdir¹³² eger selātīn 'adl üzre olmayub ol ismüñ
12. ḥakkını riçāyet itmeseler Hāk Ta'ālā müntakim isminüñ hükmince
13. nīrānda ‘azāb ider imdi vüzerā vesā'ir erkān-ı salṭanat
14. dahı bu vech-iledür her biri Hākkuñ esmāsından bir isme mażhar
15. düşmişdir eger ol ismüñ ḥakkını riçāyet iderlerse

¹²⁸ Eğer sen yüce isen...

¹²⁹ On üçüncü Bölüm.

¹³⁰ Resulullah (Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun) dedi ki; Allah'a giden yollar kulların nefesleri sayısincadır.

¹³¹ Sultanlar yeryüzünde Allahu Talanın gölgeleridirler (Halifeleridirler).

¹³² Metinde olmak, eylemek gibi yardımcı fiil olarak kullanılmıştır.

31b

1. o ismüñ sırrı bulara tecelliñ kılur anlara ķurb-ı ҳakka da^cvet idüb
2. maķām-ı cemüñ^c'l-cem'a irişdürü ki ol vahdet menzilidür pes
3. kelāmı taṭvıl lāzım degül sāzir ehl-i ҳukm ve ehl-i
4. sanāyi^c dahı bu nev^c üzredür olıcaķ ҳakka vāşıl olurlar hīç-
5. biri mahrūm қalmazlar

TEMMET

4. BULGULAR

Araştırmada, Feyz-i Kudsiye adlı eser şekil bilgisi bakımından incelenerek, aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

4.1. ŞEKİL BİLGİSİ

4.1.1. Yapım Ekleri

4.1.1.1. İsim Yapım Ekleri

4.1.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

+cük	: küç(ük)+cük 11a/1
+daş	: karın+daş+um 11a/1
+lü	: iş+lü 23b/10
+lik / lik /lığ	: kem+lik 4a/15 , mukayyed+lik 11b/4, muhalefet+lik 15a/6 , sen+lik zaif+lığ 7a/6 , kul+lığı 7b/6 , ulu+lığ 8a/7
+nci	: iki+nci 14b/8 , üç+üncü 14/9
+siz	: mürsid+siz 5b/11 , mezheb+siz+ler 18a/10

4.1.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

-m	: öl-ü-m:16b/7
-ma/-me	: ol-ma+sı+(n)a 4b/2 it-me+den 17b/6 , ara-ma+ ġa 19a/9
-mek	: gel-mek 22a/12 , git-mek 22a/12 ,it-mek+le
-mur	: yaġ -mur 29a/ 2

-ü	: gir-ü 12a/13
-uk/-ük	: böl-ük 16a/14 , art-uk 14b/12
-ün	: düt-ün 7a/12
-z	: gö-z+in+den 10b/3 söz 21b/14

4.1.1.2. Fiil Yapım Ekleri

4.1.1.2.1. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+e-	: dil+e-di 12b/12
+la-	: yağma+la-n-ub 18a/7

4.1.1.2.2. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

-dır/-dur/-dür-	: dön-dür-e-mez+ler 5b/14 , kal-dur-ub 22a/1 kal-dır-ub 27a/11
-il- /ül-/l	: kes-il-ür 21b/6 , vir-il-me-(y)e 22a/5 , di-(n)il-di 23b/13 , işid-il-di 12b/1 götür-ül-üb 21b/8
-in/-n	: sil-in-se 4b/12 , kıl-ın-ub 23b/13
-iş/-ş	: ir-iş-dir-e 5b/7
-n-	: boy-a-n-ur 17b/14
-t-	: ugra-t-dur 6b/12

4.1.2. İsim Çekim Ekleri

4.1.2.1. İsimlerde Çokluk

+ıAr	: kāmil+ler 2a/9 , müntehā+lar 2a/12, mağfūr+lar 2b/10, yir+ler 9b/15 , gök+ler 9b/15 , ṭağ+lar 9b/15 deryā+lar 9b/15 , kişi+ler: 29b/6

4.1.2.2. İsimlerde İyelik

1.Tekil Şahıs İyelik Eki: -(I)m:

+ım / im	: sırr+ım+dur 13b/10 , huzūr+ım+da 13b/10
+um /üm	: kārımdaş+um 11a/1, cān+um+a 6b/12 nefs+üm 10a/9, gönl+üm 17a/7, el+üm+e 6a/14, hażret+üm+e 13b/12

2.Tekil Şahıs İyelik Eki: -(I)ñ

+iñ /iñ	: 'ayb+iñ+i 6b/3,
+uñ / üñ	: işyān+uñ+i 2b/10, nām+uñ+i 2b/10, göñl+üñ 6a/11, rehber+üñ 6a/11

3.Tekil Şahıs İyelik Eki: -I

+ i / i	: taşarruf+i+n+dan 24b/7, zāt+i+n+a 14b/10, göñl+i 4b/8, kıymet+i 1b12 hükm+i 18a/1, kalb+i 20b/6, göz+i+n+e 4b/7, ālem+i+n+de 11b/8 vüçüd+i+nda 19b/14, huzūr+i+nda 12a/9
+sı / si	: kapu+sı+na 6a/15, haṭā+sı+nı 4a/2 orta+sı+nda 6b/5, cezbe+si 5b/7, tecellī+si 18a/2 hazīne+si+ne 3b/3, muķadese+si+ne 1b/4

1.Çoğul Şahıs İyelik Eki: -(I)mIz

+muz	: ricā+muz 15b/3, 18a/11
+ımuz / ümüz	: dergāh+ımuz+a 13b/13, ıadem+ümüz 18a/11

2.Çoğul Şahıs İyelik Eki : -(I) uñuz

+uñuz	: yaş+uñuz 11a/2

3.Çoğul Şahıs İyelik Eki: -lArI

+ları / +leri	: cān+ları 26a/8 , nām+ları 25b/15 , rūh+larına 25b/10 'aķıl+larınıñ 18a/7 , cisim+leri 25b/9

4.1.2.3. Hâl Ekleri

4.1.2.3.1. Yalın Hali

+Ø	: cān 1b/11, gök 5b/13 , insān 13b/10

4.2.3.2. Yükleme Hali

	<u>İsimlerin Üzerine</u>	<u>Zamirlerin Üzerine</u>	<u>İyelik Üzerine</u>
+n			dür+ler+i+n 1b/10, rūḥāniyyet+i+n 4a/6 olduğ+i+n 4a/8 geldüğ+i+n 4a/7 iḥtilāfât+i+n 4a/10 mertebe+si+n 13b/1 sırr+i+n 19a/8 dizler+i+n 22a/1
+I	miḳdār+i 2b/6 ḥalāt+i 5a/6	öz+i 6b/13	işyān+uñ+i 2b/10 nām+uñ+i 2b/1o ḥavāşş+i+nı 3b/13 ḥaṭā+sı+nı 4a/2 remz+i+ni 3b/14 sehv+i+ni 4a/1 rūyā+sı+nı 4b/4 uluhiyyet+i+ni 8b/12 kendü+yi 20a/13
+n(I)			
+y(I)	deryā+yı 12a/14		

4.1.2.3. Yaklaşma Hali

	<u>İsimlerin Üzerine</u>	<u>Zamirlerin Üzerine</u>	<u>İyelik Üzerine</u>
+a / +e	cihān+a 1b/6 beyān+a 2a/2 cān+a 2a/7 vücūd+a 4a/7 maḳṣūd+a 4a/4 virmeg+e 2a/3	anlar+a 25b/9	bāzār+i+na 1b/11 bahṛ+i+na 1b/10 ṭab̄+i+na 1b/10 mīzān+i+na 1b/12 sultān+i+na 2a/4 şadr+i+na 3a/9 taḥt++i+na 4b/8 habīb+i+ne 4b/4 ḥazīne+si+ne 2a/5 hüviyet+i+ne 1b/2 vārid+i+ne 3a/9 el+i+ne 1b/11 göz+i+ne 4b/7 cānib+i+ne 12a/15
+n(y)a /	varağa+ya 13b/14	ana 7b/1	
+n(y)e	bulma+ya 2a/6 mēānī+ye 2a/8 nebevīyye+ye 2b/5		

4.1.2.3.4. Bulunma Hali

	<u>İsimlerin Üzerine</u>	<u>Zamirlerin Üzerine</u>	<u>İyelik Üzerine</u>
+da / +de	cihān+da: 2a/7 bāṭīn+da: 2b/2 seḥā+da: 3a/6 günler+de: 1b/9 kıbabī+de: 2a/14 āyīne+de: 5a/2 bīgāne+de: 2b/1 derece+de: 5a/7 yiryüzü+n+de: 2b/14 vahdet+de: 2a/12	bu+n+da 22b/6 sen+de 20b/3	beyān+i+n+da: 4a/13 ķat+i+n+da: 1b/13 berekat+i+n+da: 2b/9 sūlūk+i+n+de 15b/5

4.1.2.3.5. Ayrılma Hali

	<u>İsimlerin Üzerine</u>	<u>Zamirlerin Üzerine</u>	<u>İyelik Üzerine</u>
+dan/+den	cihān+dan 2b/2 ‘ukul+dan 2b/5 ilhām+dan 3a/12 seḥā+dan 4a/1 ‘atā+dan 4a/1 ‘adəm+den 4a/7 deñiz+den 2b/6 güneş+den 2b/6 külli+den 2a/5 hātif+den 2a/7	an+dan 7a/16 kendü+den 6a/4	nūr+i+n+dan 8b/10 ṭūr+i+ndan 2b/14 ħāṣṣa+sı+n+dan 3a/4 burc+i+n+dan 5a/1 Pertev+i+n+den 12b/6 muğaddese+si+n+den 9a/1 haṣṣe+si+n+den 2b/4 dil+i+n+den 4b/4 cānib+i+n+den 12b/11

4.1.2.3.6. İlgi Hali

	<u>İsimlerin Üzerine</u>	<u>Zamirlerin Üzerine</u>	<u>İyelik Üzerine</u>
+üm		ben+üm 11a/1	
+ uñ/+üñ	vücūd+uñ 1b/2 ṣarrāf+uñ 2a/3 pādiṣāh+uñ 3a/3 ma‘āni+n+üñ 3a/4 mevcūdāt+uñ 4a/6 ‘ālem+üñ 4a/7 beşāret+üñ 3a/9 iṣāret+üñ 3a/8 kesīr+üñ 4a/2 dürer+üñ 2a/2 muhtelife+nüñ 4b/1 şālik+üñ 4b/12	sen+üñ 6b/9 an+uñ 8a/13 siz+ün 11a/2 anlar+uñ 2b/9 kendü+nüñ 10b/13	taht+i+nuñ 4b/9 ṣıfatlar+i+nuñ 5a/11 kimyālar+i+nuñ 2b/8 maķām+i+nuñ 4a/11 dellāl+i+nüñ 1b/11 dürler+i+nüñ 2a/9, cevāhirler+i+nüñ 2a/10 cevherler+i+nüñ 3b/13 meşrebler+i+nüñ 4a/10 dellāl+i+nüñ 1b/11 sūlūk+i+nüñ 4b/1
+iñ/+iñ	kum+iñ 11a/13 būlbül+iñ 11b/1 eczā+nuñ 10b/9	biri+niñ 2b/7	deryā+sı+nuñ 6b/6

4.1.2.3.8. Eşitlik Hali

-cA : yıl+i+n+ca+dur 11a/7 , hükm+i+n+ce 14a/7

4.1.2.3.9. Yön Hali

-ra : taş+ra 18a/7

4.1.3. Zamirler

4.1.3.1. Şahıs Zamirleri

1.Tekil Şahıs:

ben 6b/2,10a/7, beni 13b/14, baña 12a/4 benüm 10a/9- 11a/1, benim 11a/6,
men 6b/13

2.Tekil Şahıs:

sen 2b/9,11a/5 , seni 20b/4, sanā 20b/4 , sende 20b/2 , senüñ 6b/6,6b/7

3.Tekil Şahıs:

anı 5b/10- 16a/10 - 11a/4, aña 2a/6- 8b/15 - 15b/6 - 7b/1, anda 25b/2 andan
5b/6-7a/14 , anıñ 1b/13- 3b/4

1.Çoğul Şahıs:

bizden 11a/2 , bizümle 6b/7

2.Çoğul Şahıs:

sizüñ 11a/2

3.Çoğul Şahıs:

anlar 25b/6, anları 19a/4, 25a/14, anlara 9b/7, anlardan 2b/7, anlaruñ 25b/15 ,
anlarıñ 3a/1

4.1.3.2. İşaret Zamirleri

buña 19a/3, bunda 22b/6, bundan 21b/5, bundan 21b/5, bunuñ 20a/6
bular 31a/5 , bunlar 25a/11, bunları 26a/4, bunlara 26a/6, bulara 31b/1 ,
bunlardan 25b/1, bulardan 25a/13 , bunlaruñ 18a/7 , bularuñ 25a/8

4.1.3.3. Soru Zamirleri

kimdir 22a/2

4.1.3.4. Belgisiz Zamirleri

baçlı 18a/5, bacılar 14a/12-18a/5

biri 14b/5 , birine 24a/4, birinde 17b/4-18a/2 , biriniñ 2b/7 ,
birinüñ 1b/12- 17b/7

cemî̄si 8a/14 , cümleden 10a/14

her biri 31a/4 , hîç biri 31b/4

ķamu 22a/14

kimine 10a/1, kiminüñ 26b/9, kimse 6a/15-6b/7

kimsene 24a/2- 24b/10 , kimsenüñ 18a/4

4.1.3.5. Dönüşlülük Zamirleri

kendü 1b/3- 20b/1, kendüyi 20a/13 , kendüye 5b/2-7a/10 , kendüde 20b/1

kendüden 20a/12, kendünüñ 7a/5-14a/1, kendüleri 2b/1, kendüliginden 19b/12

özi 6b/13

4.1.4. Sıfatlar

4.1.4.1. Niteleme Sıfatları

Metnimizde geçen niteleme sıfatlarının sayısı çok fazla olduğu için bu sıfatların tamamını değil de bir fikir vermesi amacıyla bir kaç tanesini sıralamakla yetindik.

ağır : (a. yüklerin) 28b/11

mübârek : (m. eline) 2b/7

ḥayr : (h. duā) 2b/12

ṭoğrı : (t. yol) 6a/8

gizlü : (g.‘aybiñi) 6b/3

küccük : (k. karımdaşum) 11a/1

şeffâf : (ş. göñül) 16b/6

4.1.4.2. Belirtme Sıfatları

4.1.4.2.1. İşaret Sıfatları

bu : (b. pâdişâhuñ)3a/3

işbu : (i. mahallde) 10a/11

o : (o celâlde) 15a/11

ol : (o. vakıt) 5a/3

şol : (ş. vakıt) 10a/1

4.1.4.2.2. Sayı Sıfatları

4.1.4.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

altmış biñ : (a. yılda) 11a/3

iki : (i. cihān) 15b/15

on üç : (o. bāb) 4a/5

dü : (d. cihān) 4b/9

dört : (d. nesne) 14a/13

biñ : (b. akçe) 7b/4

yitmiş biñ : (y. yıl) 12b/5

yetmiş biñ : (y. hıcab) 18b/6

4.1.4.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

ikinci : (i. emānet) :14b/8

4.1.4.2.3. Soru Sıfatları

ḳanķı : (k. pādişāhdur) 3a/10

4.1.4.2.4. Belgisiz Sıfatları

bir : (b. derecede) 5a/7

bunca : (b. ḡömrde) 11a/8

cemīc : (c. eṣyānuñ) 10a/12

dükeli : (d. mevcudāt) 8b/9

her : (h. sözi) 6a/7

hiçbir : (h. maḳāmda) 30a/14

nice : (n. varakaya)3b/14

4.1.5. Zarflar

4.1.5.1. Durum Zarfları

hergiz : (h. gelmez) 7a/16

4.1.5.2. Zaman Zarfları

ba'de-hu 26b/9, dā'im 23b/10, hemān 20a/14, nāgāh 26b/6, günlerde bir gün 1b/8 , bundan şoñra , 21b/5, bundan ḡayırı 22a/4, imdi 26a/13, bir nice gün 27b/13, ol dahı 14b/5, ol dem 6b/12, ol demde, 20b/3 , ol hīnde 23b/5, ol vakıt 13b/15, ol vakıt 19b/12, şol vakıt 10a/1

4.1.5.3. Yer- Yön Zarfları

girü 3a/12, karşı 11b/2

4.1.5.4. Miktar Zarfları

ba^czı 10b/4, deñlü 7a/16, derhäl, 18b/10, ekşer evvel 17a/7, gāyet 27a/5, hergiz 6b/7, illā 10a/1, tamām 7a/13, artuk 14b/12, bir kez 11a/3, bunca 9b/14, çok 7a/8, üç kere 23b/13

4.1.5.5. Soru Zarfları

kaçan ölseler 11b/15

4.1.6. Bağlaçlar

da 26b/15 , dahı 6b/3 , ki 1b/3, kim 7a/9-9b/15, u 8b/4, ü 9a/5 , ve 21a/4

4.1.7. Edatlar

4.1.7.1. Bağlama Edatları

ammā 14b/12, ba^cdehu 17b/4, belki 25a/10, çün 1b/4-1b/5, çünkü 7b/7, çünkim 8b/11, eger 2b/4, egerçi 25a/15, hem 17a/11, hep 11b/10, y(i)la 19b/1- 24a/12 - 21b/13 y(i)le 23b/14, ile5b/13 -22a/5, illā 10a/1, mādāmki 19b/13, nekim 13a/13, nitekim 7b/4, öyle 16b/15, pes 4b/6, pes kim 4b/6, ve 4b/14, ve dahi 13a/13, veyāhūd 5b/8, yāhūd 5b/9, ya^cnī 25a/11

4.1.7.2. Son Çekim Edatları

artuk 14b/12, birle 5b/7, berü 10a/7, çün 20b/1, dahı 14b/12, da'im 14a/11, degin 20b/5, denlü 10a/10, gayet 21b/14, gayrı 22a/4, gibi 4a/3, göre 16a/7, içün 14b/12, iken 26b/11, ile 25a/11, soñra 16b/1, üzre 10a/15, üzere 4a/5, bende-var 4b/9, - vār 1b/9

4.1.7.3. Karşılaştırma Edatları

ne.....ne (ne gice ƙalur ne gündüz) 22b/7, (ne zamān ƙalur ne mekān) 22b/6

4.1.7.4. Soru Edatları

mi.....mi (halk itdi mi itmedi mi) 30/15

4.1.7.5. Seslenme-Ünlem Edatları

ah 26a/11, hay 8b/11, i 6a/9, iy 11a/1, yā 6b/4

4.1.8. Fiil Çekimleri

4.1.8.1. Basit Kipler

4.1.8.1.1. Emir /İstek Kipleri

4.1.8.1.1.1. Gereklik

(-mAIU)

görmelidür 17a/14

Olumsuzu: dimelü degündür 17a/1

4.1.8.1.1.2. İstek

1. tekil şahıs	: -ayın / -eyin	: ideyin 6b/7 , çağırayıñ 6b/6
2. tekil şahıs	: -asın / -esin	: idesin 20a/6, olasın 6a/10
3. tekil şahıs	: -a / -e	: ide 8b/2
1. çoğul şahıs	: -alum / elüm	: kılmayalum 4a/1
3. çoğul şahıs	: -alar / -eler	: buyuralar 4a/2

Olumsuz şekli: istek kipinin olumsuzu (-mAyA) eki ile yapılmıştır.

Itmeyeydi 9a/8, bulmayaydı 9a/8

4.1.8.1.1.3. Şart

2. tekil şahıs	: -sañ/-señ	: iderseñ 6b/2
3. tekil şahıs	: -sa/ -se	: kilsa 4b/15
3. çoğul şahıs	: -salar / -seler	: söyleseler 8a/13, iderlerse 31a/15

Olumsuz şekli: Şart kipinin olumsuzu (-mAsA) eki ile yapılmıştır.

itmeseler 31a/12

4.1.8.1.1.4. Emir

2. tekil şahıs:	: -Ø	: bil- Ø 6a/9
	: -gil /-gil	: bilgil 9a/11
3. tekil şahıs:	: -sun / sün	: itmesün 6b/7
2. çoğul şahıs	: -ñ	: kılıuñ 30b/6
3. çoğul şahıs	: -sUnlAr	: girsünler 6b/1

4.1.8.1.2. Haber Kipleri

4.1.8.1.2.1. Geçmiş Zaman

4.1.8.1.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

(-dI/-dU)

1. tekil şahıs	: -dum/-düm	: gördüm 10a/4 , sordum 10a/5
2. tekil şahıs	: -duñ /-düñ	: gördüñ 11a/6
3. tekil şahıs	: -dı/-di	: ayıtdı 10a/6, kıldı 27b/13,
		gördi 2a/3, didi 10a/8,

1. çoğul şahıs : -dük /- duk : geldük 30b/14

3. çokul şahis : -dılar /-diler : töğdılار 9b/9, idindiler 8a/15

Olumsuz şekli: görülen geçmiş zamanın olumsuzu (-ma) eki ile yapılmıştır.

bilmedi 11a/10, kılmadı 14a/2

4.1.8.1.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zaman

(-mIş)

2.tekil şahis : müş+sın : kılımişsin 24a/5

3.tekil şahis : -miş+Ø/-mIş+dUr : muşavver olmuş 10a/15 gelmişdür
11a/12, buyurmuşdur 11b/13

3. çokul şahis:-mış+lar / -mış+ler : uyumışlardur 11b/15
düşmişlerdir 31a/4

Olumsuz şekli: Anlatılan geçmiş zamanın olumsuzu (-mAmIş) eki ile yapılmıştır.
olmamışdur 10b/2.

4.1.8.1.2.2. Geniş Zaman

(-r/-Ar/-Ur)

1. tekil şahis: -r+Am /-Ur+Am /-r+in : iderin 6b/3

2. tekil şahis: -ür+sin/ür-sün : bilürsün: şb/15, görüsün 9b/15

3.tekil şahis:-r/-ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür : söyler 7b/8, ider 4a/10, varır 29b/1,
varur 29b/1, irüşür 13a/8

3.çoğul şahis: -r+ler/ -ir+ler/-ur+lar/-ür+ler : olurlar 26a/3, iderler 6b/4,
virirler 25a/12 , gösterürler 2b/2,
varurlar 25a/13

Olumsuz Şekli: Geniş zamanın olumsuzu (-mAz) eki ile yapılmıştır.

bilmezem 10a/8, görmez 7b/3, bilmezler 2a/1

4.1.8.1.2.3. Gelecek Zaman

Metinde gelecek zaman kullanılmamıştır.

4.1.8.1.2.4. Simdiki Zaman

(-ayorır / eyorır)

yanayorırken 25b/7

4.1.8.2. Birleşik Kipler

Sadece metnimizde geçen birleşik kiplere yer verilmiştir

4.1.8.2.1. Hikâye

4.1.8.2.1.1. Geçmiş Zamanın Hikâyesi

4.1.8.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

(-dındı)

3.tekil şahıs : oldı idi 6a/14

4.1.8.2.1.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

(mışdı)

1. tekil şahıs : olmuş idüm 23b/5,

3. çoğul şahıs : tulunmışlardı 9b/7

4.1.8.2.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi

(-rdı)

3. tekil şahıs : kılurdu 10b/13

4.1.8.2.2. Şart

4.1.8.2.2.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

3. tekil şahıs : olduysa 9b/3

4.1.8.2.2.2. Geniş Zamanın Şartı

(-rsA)

3. tekil şahıs : dilerse 6a/6

4.1.8.2.3. İstek Kipinin Hikâyesi

3. tekil şahıs : bileydi 13b/11, gelmeyeydi 9a/8 , bulmayaydı 9a/8

4.1.9. Bildirme

4.1.9.1. Geniş Zaman

tur- fiilinden gelişmiş olan dur veya durur fiiliyle yapılır.

dur- fiili ile :   anuñ medhînde kâşırdur 8b/1

maçanı dürlerinün şarrâflarıdur 2a/9

eżell-i eşyā anuñ beyânındadur 13b/7

üç nev^c üzredür 23a/4

dükelī evliyā ullâh anuñ hükmindedür 24a/3

insān benüm sırrımdur 13b/10

biri hażreti Mūsa'dur 27b/5

İsrāfīl ‘aleyhi’s-selām menzili gibidir 29b/15

durur- fiili ile : her birinüñ kıymeti bī- bahādurur 1b/13

4.1.9.2. Bildirmenin Hikâyesi

(idi)

mümkināt ħazīne-i ġaybde mektūm idi 17b/12

‘ilm-i қadīminde mevcūd idi 17b/13

4.1.9.3. Bildirmenin Olumsuzu

İsim cümlelerinde olumsuzluk “degül” kelimesi getirilerek oluşturulur.

bu dürer-i bī-bahā lāyık degüldür 2a/4

bu beşāretüñ şadrına muķırr degüllerdir 3a/9

hem görmelüdür dimelü degüldür 17a/14

4.1.10. İsim-Fiiller

(-mAk)

olmağa 9a/13, itmege 8b/5, virmeye 2a/3

bitmek 29a / 3 , gelmek 26a/14, olmak 11b/5

4.1.11. Partisipler (Sifat Fiiller)

4.1.11.1. Geniş Zaman Partisibi

(-y)An)

kalan 2a/8 , olan 3a/5,

(-mAyAn)

komayan 6a/15

4.1.11.2. Gelecek Zaman Partisibi

(-AcAk)

baīd olmayacağı miğdarı 2b/6, bir kerre āh idecek 26a/11

4.1.11.3. Geçmiş Zaman Partisibi

(-dUk)

geldüğün 4a/7 , olduğın 4a/8 , olduğu 7a/5, geldiği 8a/11

4.1.12. Gerindiumlar (Zarf Fiiller)

-AcAk : olacak 7a/4

-IcAk	: iricek 7b/11, bulmayıcağ 26/9,
-Inca	: kılınca 2b/4 , gitmeyince 7b/3 , olmayınca 21a/3,
-iken	: itmişken 8a/8
-mAdAn	: ölmezden 11b/11 , itmeden 17b/6
-(y)Ub	: götürüb 1b/11

4.1.13. Birleşik Fiiller

4.1.13.1. İsim + Yardımcı Fiil Yapısında Olanlar

Metnimizde kullanılan isimlerle yapılan birleşik fiiller Arapça, Farsça ve Türkçe isimlerin önüne yardımcı fiiller getirilerek yapılmıştır. Örneği çok fazla olan bu tür birleşmelerin tamamını vermek yerine fikir vermesi bakımından en yaygın kullanılanlarından bazlarını vermekle yetineceğiz.

1. buyur- : ^cafv buyuralar 4a/2
2. bul- : ta^cayyün bulub 9a/5
3. eyle- : icād eyledi 1b/5 , tecellī eyledi 8b/15
4. it- : maḥv idüb 5b/6 , secde ider 5a/5
5. kal- : ^caciz ḫalub 2a/2
6. kıl- : hāṣil ḫılsa 4b/15 , naṣar ḫıla 5b/4
7. ol- : vāṣil olmağuñ 4a/9, tecellī olub 9a/4
8. vir- : cevāb virdi 3A/7 , ḫalavāt virüb 8b/3

4.1.13.2. Fiil + Zarf- Fiil+Fiil Yapısında Olanlar

4.1.13.2.1. Tezlik Fiilleri

kıluvire 18a/13

4.1.13.2.2. Yeterlilik Fiilleri

Olumsuz: döndüremezler 5b/14, fark idemez 16a/10

4.2. Dizin

-A-			
^c abd	(Ar.) Kul.	^c aciz	(Ar.) Güçsüz, zayıf.
	a. i 7b4	^c acz	^c ā. 2a2
^c abdullāh	(Ar.) Allah'ın kulu.		(Ar.) Güçsüzlük, zayıflık.
	^c a.dur 28a11, 29b11		^c a.-ile 22a5, 22a8
^c abdu'r-rab	(Ar.) Allah'ın kulu.		^c a.de 8a14
	^c a.29a15		^c a.dedür 7a10

aç-	Açmak.		a. 2a6, 29a1
‘adālet	a. ub 27a7 Doğruluk. ‘a.(gül-deste-i rāğ-ı ‘a.) 3a15 (Ar.) Sayı, tane. ‘a.i 26b2 ‘a.de 26b1 ‘a.i 10a10, 11a10, 12b5 ‘a.in 26a4, 29a4, 29a5 (Ar.) Yokluk, hiçlik. ‘a.e 25a13 ‘a.de 9a8 ‘a.den 4a7, 8a11, 8b13, 9b7, 9b11, 12b12, 13b15, 25a13, (Ar.) Adem Peygamber Ā. 10a8, 10a9, 17b11 Ā. (Ā.-i safī) 28b1 Ā.dür 27b5 Ā.i 30b5 Ā.e 30b5 (Ar.) Yokluk. ‘a. 22b13 (Ar.) İsim. a.1 9b11 a.um 28a11 (Ar.) Doğruluk, adalet. ‘a.31a5 ‘a.de3a5 ‘a.-i 31a11 (Ar.) Afetler. ā. 23a9 (Far.) Güneş. ā.5a3 ā. (ā.-i felek-i sehā) 3b15 ā.İñ 9a15 (Ar.)Affetme, bağışlama. ‘a. 2b10, 4a2 Ağır, hafif olmayan. a. 28b11 (Ar.)Başkaları, yabancılar	āh ahad ahādiyyet āher āhir ahkām ahķar Ahmed Ahmediyyet ahsen.-i takvīm ahvāl ‘āid ak-	(Far.) İlenme, beddua. ā. idecek 26a11 (Ar.) Kişi, kimse a.den 9a4 a.in 9a6 (Ar.) Allah’ın vahdaniyeti, birlik. a. 8a3, 9b4, 9b6, 12b8 a.dür 27a15 a.de (şem‘-i celāl-ı a.) 5a12 a.le12 (Ar.) Başka, diğer, gayrı. ā.e 10b5, 25b5 ā.de 19a9, 25b2 ā.le 10b8, 25b2 (Ar.) Son, sonraki. ā.le 10a13 (Ar.) Hükümler, emirler. a. (a.-i şerāyi‘-i nebevīyye) 2b5, 12a7, 15b11 (Ar.) Hakir olan. a.(a.-i insān) 14b15, 15a1 a. (a-ı eşyā) 15b2 a.1 15b2 (Ar.) Hz. Muhammed. A. 9a3, 9a6 A.den 9a5 (Ar.) Hz. Muhammed'in peygamberliği. A. (tālib-i esrār-ı A.)12b/8 (Ar.) Pek güzel ,en iyi, en güzel kıvamda. a.15a2 (Ar.) Haller, durumlar. a. (a.-i mezkür) 17a13 a.den 28a5 a.in 28a13, 7a9 a.i 7a10 (Ar.) İlgili, ilişkili,ait. ā. 12b11 Akmak.

akca	a.ar 10a10 Para. a. 7b4	‘ālem	(Ar.) Dünya, cihan. ‘ā.10a3, 11a10, 11a14, 11b8, 20a10, 21b7, 22a8, 22b1, 26b7, 28a12, 29a7, 30b15, 31a10, 6b12, 6b3, 9a6
akdem	(Ar.) İlk, önce, önceki. a. 24b9		‘ā. (‘ā.-i aclā) 11b4
akdes	(Ar.) En kutsal. a.e 15b5, 19b10 a.den 27a13		‘ā. (‘ā.-i bu‘da) 18b6
‘ākil	(Ar.) Akıllı kimse. ‘ā. 3a4 ‘ā.a13b3		‘ā. (‘ā.-i cinān) 12a12
‘ākl	(Ar.) Akıl, us. ‘a.dur 14b1, 14b9, 14a11 ‘a.1b10, 15a2, 27a9 ‘a.dan 18a7 ‘a.-ıladur 14b2 ‘a.larınıñ 18a7 ‘a.-ıla 24a12, 24b1 ‘a.a 7a9, 27a7, 7a10 ‘a.lı 8b2, 27a8		‘ā. (‘ā.-i cismānī) 12a13 ‘ā. (‘ā.-i ġayb) 26b5 ‘ā. (‘ā.-i dil) 28a4 ‘ā. (‘ā.-i ervāh) 10a12 10a14, 10b10, 18b32, 7a14
akmar	(Ar.) Aylar, yıldızlar. a. 26b12, 26b15 a.-ı ervah-ı enbiyadur 27b2		‘ā. (‘ā.-i ķurb) 18b6 ‘ā. (‘ā.-i ġaybü'l-ġayb) 26b6, 21b7
‘aks	(Ar.) Yansıma. a.dür 9a15 a.sini 4b15, 13a3, 20a8 a.sine 17a2		‘ā. (‘ā.-i meleküt) 16b1 ‘ā. (‘ā.-i şehādet) 17b5
‘ālā	(Ar.) Daha, en, pek, yüksek. a.ya (‘ālem-i a.ya) 11b4 a.da 2b13		‘ā. (‘ā.-i üns) 18b5 ‘ā. (‘ā.-i vahşet) 18b5 ‘ā.dür 24a2 ‘ā.üñ 4a7, 4a14, 9b11, 29b10, 30a9, 31a9, ‘ā.i 8b8, 8b13, 12b12, 13b15, 1b5
‘alāmet	(Ar.) İşaret, iz, nişan. ‘a.i 21a7, 21b1		‘ā.e 30a6 ‘ā.de 26b11 ‘ā.den 18b4 ‘ā.le 18b7 ‘ā.ine 17b11 ‘ā.inde 11a13, 11b8
al-	Almak. a.dukca13b11 a.dı 25b10 a.asın 6b14	‘aleyhi	(Ar.) Onun üzerine. ‘a. (‘a. rāḥmetu'l-lāhi) 6a13 ‘a. (ṣal-lāllāhu ‘a. vesellem) 8a4, 10b11, 13a4, 18b2, 23a11, 25a9, 28a14, 30a3
‘alāyim	(Ar.) Alametler, belirtiler. ‘a (a.-i nīrānuñ) 22b3		‘aleyhi's-selām (Ar.) “Ona selam olsun!” manasında peygamberin adı anılırken kullanılan bir söz.
‘ale'l-huşūş	(Ar.) Hele, hususiyle, en çok. ‘a.11a2		
‘āle'l-infirad	(Ar.) Birer birer, teker teker, ayrı ayrı. ‘ā. 12b4		

‘aleyhim	‘a.4b4, 10b15, 11a9, 13a4, 13a9, 13a10, 28b2, 28b4, 28b5, 28b7, 27b6, 28b8, 29b12, 29b15, 30b15, (Ar.) Aleyh kelimesinin cemi şekli.	20a9, 21a15, 21b15, 21b3, 24a11, 24a14, 24a3, 26a15, 27b11, 30a5, 30b14, 30b3, 31a2, 31a3, 31a8, T. niñ 2b15
‘aleyh’ş-şelātu	‘a.’üs-selam 27b2, 5b10	T.ya 10b15
‘aleyke	(Ar.) Selam manasında bir söz.	Alt.
‘aleyke	a. 4b4	a.ina 8b8
‘Alī	(Ar.) Senin üzerine.	a.inda 20b9
‘Alī	‘a. 26b14	Sayı, (60).
‘Alī	(Ar.) Ebu Talib'in oğlu ve Peygamberimizin damadı.	a. 11a3, 11a5
‘Alī	‘A.12a2	Almak.
‘älîm	haþret-i ‘A.11b13	a.fb 6a14
‘älîm	(Ar.) Çok okumuþ, bilgin.	a.ur 17b9
‘älîm	‘a. 14b5, 30a2	(Ar.) İş, niyet.
Allâh	(Ar.) Tanrı.	a.den 21a7
Allâh	A. 10a9, 15b9, 20a2, 28a15	a.inden 16a1
Allâh	A.i 23a8, 28b15	(Ar.) Öyle olsun.
Allâh	A.dan 23a9, 23a9, 23a10, 30b8	ā. 15b4
Allâh	A. ile 23a8	am. (Ar.) Ama, fakat, ancak.
Allâhu Ta‘ālā	(Ar.) Yüce Allah Tanrı.	a. 10b1, 10b4, 12a1, 12b11, 14b12, 16a6, 17a4, 17a6, 17b7, 1b7, 21a5, 23a13, 24b5, 25a15, 25b5, 26a1, 26b1, 29b6, 5b15, 7a7, 8a1
Allâhu Ta‘ālā	A. 4a3, 4b2, 4b11, 4b11, 6a8, 6b8, 7b9, 8b9, 9a9, 10a9, 10a7, 10b13, 11a7, 12b1, 12b3, 13a1, 13a9, 13b15, 13b9, 14b14, 15a1, 17b3, 17b3, 18b1, 21a10, 23b1, 23b13, 23b14, 25a5, 25a8, 26a12, 28a12, 28b1, 28b2, 28b3, 28b5, 28b6, 28b8, 29a13, 2b10, 2b12, 30a6, 30a7, 30b5, 30b6, 31a12	ā. 15b4
Allâhu Ta‘ālā	T. nuñ 5b5, 5b7, 6a1	ā.da 7b13, 13b13, 24a8, 24b4, 25b2,
Allâhu Ta‘ālā	10a10, 11a10, 12b9, 14b2, 14b6, 15a9, 16b10, 17a3, 17b14, 18a1, 19a6,	ā.dan 5b6, 7a14, 7a16, 16b1, 17a8, 21a12, 22a5, 22a9, 25a12, 30b13
		(Ar.) Unsurlar, elemanlar.
		‘a. 10b6, 17b4
		3. teklik şahıs zamiri (ol).
		3. çokluk şahıs zamiri.
		a. 18a8, 24a6, 25b12, 25b14, 25b6, 26a3, 29a1, 29a11, 29a3, 29b8, 30b2, 31a7, 9b9
		a.i 19a4, 25a14, 25a5, 25b12, 25b7, 28b2, 28b3
		a.a 18a9, 25b13, 25b13, 25b9, 28a7, 29a7, 2a14, 30b2, 31a7, 31b1, 9b7

‘Arabī	a.dan 18a8, 23b15, 29b6, 2b7 a.ıñ 28a6, 3a1 a.uñ 2b9, 25b15, 28b1, 28b5, 28b6, 29a3 (Ar.) Şeyh Muhyiddin-i Arabi (özel isim). ‘a. 13b9, 28b13	ashāb	(Ar.) Sahipler, malik a. ihi 1b6
ara	Aralık, mesafe. a.dan 7b3, 7b13, 20b13 a.larından 28a1 a.sında 25b11, 25b12, 28a7, 29b15, 29b4	asıl	(Ar.) Asıl, esas. a. 21a5
ara-	Aramak. a.mağa 19a9	‘aşī	(Ar.) Günahkâr. ‘a. ler15b2
aralık	Aralık. a.ǵın 20b3	asıl	(Ar.) Asıl. a.-ı mevcûdât 13b2
‘arif	(Ar.) Bilgili, irfan sahibi. ‘ā.7b1, 7b11, 19a12, 19a6, 19b1, 21b10, 22b13, 23a8, 2a10, 22b3 ‘ā.i 23a12 ‘ā.ün10b2, 22a11	asıliyye	a.sine (vaṭan-ı a.) 11b6, 12a9 a.sine (maķām-ı a.) 19a2
‘arifān	(Ar.) Arifler, bilgililer. ‘ā.dur (kuhl-ı celā-yı başar-ı ‘ā.dur) 3b5	‘aşere	(Ar.) Gök, sema. ā. (ā.-ı lā-mekān) 9b5
arka	Arka, ön karşıtı. a.sında 14b9	‘aşık	ā. (ā.-ı risālet) 26b14 (Ar.) On (sayı). a. 29b10, 30a11, 30b10, 4a14, 4a15, 4b1
‘arş	(Ar.) Dokuzuncu gök. ‘a. 13a13, 16b3, 20b10 ‘a. (‘a.-ı ‘azīm) 20b9 ‘a.da 10b12 ‘a.da (fevk-ı ‘a.) 11a3, 11a5	āşikār	(Ar.) Birine, bir şeye tutkun. ‘ā. (‘ā.-ı sālik) 15b9
artık	Fazla, başka. a. mıdur11a2	āşinā	‘ā.1 12b8
artuk	Fazla, başka. a. 14b12	‘aşır	(Far.) Belli, açık. ā.e 6b3, 6b9, 8b12
arz	(Ar.) Bir büyüğe sunma. a. 7a6, 14a1, 14a9, 16b15, 16b2, 20b10, 22b4, 24a4, 28a4	‘atā	(Far.) Bildik, tanıdık. ā. 18b9, 2b2, 6a10
arzū	(Far.) İstek, dilek. a.-yı nefsāniyye 16b9 a.ladı11b6	‘avālim	(Ar.) Onuncu. ‘a. 24b14, 4a13
		‘avām	(Ar.) Bağışlama, bahış, ihsan. ‘a.dan 4a1
		‘avdet	(Ar.) Dünyalar, alemler. ‘ā. (‘a.-ı bī-nihāye) 9b14
		‘avn	(Ar.) Herkes, kaba ve cahil halk ‘a. 23a5
		ayak	‘a.dan 29b3 (Ar.) Geri gelme, dönüş. ‘a. 7a5
			(Ar.) Yardım. ‘a. (‘a.-ı ilāhī) 4a4
			Ayak. a.ı 20b9

‘ayān	(Ar.) Belli, açık ‘a. 8b13, 16b5, 19a1, 20a11, 20b12, 21a12, 21b13, 22a14, 23b6, 23b9, 24a15, ‘a.dur 22b8	‘azīm	(Ar.) Büyük, ulu. ‘a. 11a3, 11a4, 27b7 ‘a.(‘arş-ı ‘a.) 20b9
‘ayb	(Ar.) Utanılacak şey, kusur. ‘a.inı 6b3, 6b9	‘azīz	(Ar.) İzzetli, sevgili, dost. ‘a. 4a4, 9b14, 11a8, 21a14, 22a14 ‘a. (‘a.-i zü’n-tikām) 4b8, 8a6, 15a10, ‘a. (‘a.-i cihān) 4b/8 ‘a. (‘a.-i men) 8a6
ayıt-	Söylemek. a.dı 10a6, 11a4	‘azl	(Ar.) Azl etmek, birini işinden veya makamından ayırmak. ‘a. 30a4
āyīne	(Far.) Ayna. ā. 1b3, 7a9, 11b2, 15a4, 30a3 ā. (ā.-i cān) 26b7, 27a13 ā. (ā.-i cemāl-i ulūhiyyet) 9a4 ā. (ā.-i dil) 20a7, 26b3 ā.dür 9a12 ā.de 5a2 ā.sinde 5a2 ā.sinden 5b2 ā.sinün 4b12	‘azm	(Ar.) Niyet, sebat. ‘a. 25b14
‘ayn	(Ar.) Göz. ‘a. (‘a.-ı nār) 7a14, 7a15	‘azze	(Ar.) Aziz olsun. ‘a. 17b2, 18b1, 20a9
‘aynel-yakīn	(Ar.) Gözüyle görmüş gibi, kat’i. ‘a. 23a5 ‘a.dür 24b1 ‘a.e 24a15, 24b6	bāb	-B-
‘azāb	(Ar.) İşkence keder ‘a. (‘a.-ı elīm) 15a14 ‘a. (‘a.-ı nīrān) 15b1 ‘a. (‘a.-ı ķabr) 16b3 ‘a. 15a11, 31a13 ‘a.in 15a13	ba‘de	(Ar.) Bölüm. b. 4a5, 4a6, 4a6, 4a7, 4a8, 4a9, 4a10, 4a11, 4a12, 4a12, 4a13, 4a14, 4b1, 4b2, 8a2, 9b11, 15b4, 17b1, 19b4, 19b4, 21a11, 23a1, 24b14, 29b10, 30a11, 30b10, (Ar.) Sonra. b.’l-vuşlat 21a9
āzād	(Far.) Kurtulmuş, serbest olan. a. 19b12, 20a15	ba‘dehu	(Ar.) Ondan sonra. b.10a13, 10a15, 12b6, 17a4, 21b2, 24a13, 26b10, 27b14
‘azamet	(Ar.) Büyüklük, ululuk. ‘a. (‘a.-i uluhiyet) 8a7 ‘a.e (dergāh-ı ‘a.) 22a1 ‘a. de 12b9 ‘a.inden 21b15	ba‘d-ezīn	(Ar.Far.) Bundan sonra, bundan böyle. b.-ez-in 16b4
		ba‘dü	(Ar.) Hayli zaman sonra. b.1b8
		bāğ	(Ar.) Bağ, büyük bahçe, bostan.

bagla-	b.(mīve-i nev-bāde-i b.-1 celālet) 3a15 Bağlamak. b.maz 28b14 b.mışdur17a13 b.yub 17a6	başı̄t başla-	(Ar.) Sade, düz, engelsiz. b. 17a9 Başlamak.
bahā	(Ar.) Bahā, değer, kıymet. b.ya 7b4 b.sını 2a1 b. durur 1b13	bāṭıl bāṭın	b.r 16a15 (Ar.) Boş, beyhude, yalan. b. 10b9 (Ar.) İç, iç yüz. b.22a12
bahr	(Ar.) Deniz. b. 25b13 b.ina 1b10 b.inde 16a14	bayağı	b.(ȝünübül- b.) 1b9 b.(hiss-i b.) 27a7 b.da 25b1, 2b2 b.lardaki 29b8
baht	(Far.) Talih, kismet, kader. b. 3a14	Bayezid Bestāmī	(Ar) Özel isim. B. 6a12, 6b10, 6b2, 6b4, 23a6, 23a6
baīd	(Ar.) Uzak, irak. b. 2b6	B.a	6b15
bā'is	(Ar.) Sebep olan. b. 9a7, 12b14	B.luk	6b14
bākī	(Ar.) Ebedi olan. b. 7b5, 19b14	bāzār	(Far.) Pazar, karşılık. b.-1 ışk 2a11
bakiyye	(Ar.) Artan, geriye kalan, artık. b. (b.-i beşeriyyet) 5a14, 5b6	ba'żī	b.ina 1b11 (Ar.) Kimi. b. 2b4, 5a9, 10b4, 10b6, 18a5, 25a14, 25b1, 25b6, 26a2, 29b5, 30a13
bak-	Bakmak. b.ub 15a12	b.lar	14a10, 14a11, 14a12, 14a12, 18a5, 18a6
bāl	(Far.) Kol, kanat. b. (perr ü b.) 20b2	beden	b.sı 30a13 Gövde, vücut.
bas-	Basmak. b.ar 18a8, 19a6	bedr	b.den 11b9 b.inden11b4
başar	b.maz 24b5 (Ar.) Görme. b. 25b7	(Ar.) Ayın ondördüncü gecesi, dolunay. b. (ķamer-i b.-i Münīr)	
bā-savāb	b.-1 (kuhl-1 celā-yı b.-1 cārifān) 3b4 (Ar.) Doğrulukla, doğrula.	beķā	9b8, 27a3, 27b4 b. (b.-i recā) 27b3
başiret	b. uñ 4b6 (Ar.) Önden görüş, seziş. b. 10b3, 11a14, 21a8, 23b9, 23b9 b.i 4b7	belki	(Ar.) Devam, sebat, evvelki hal üzerine kalmak, bakılık,ebedilik. b. (b.-yı hākīki) 19b13, 20b12 (Ar.Far.) İhtimal, umulur, hatta. b. 25a10

ben	1.tekil şahıs zamiri. b.10a7, 11a4, 6b2, 6b9 b.i 10a8, 13b14 b.im 11a6 b.üm 10a9, 11a1, 13b12, 13b10, 25a9, 2811 baña 12a4, 12a5, 13b9	beyān	(Ar.) Anlatma, açık söyleme,bildirme. b. 17b1, 18a15, 21a11, 26b2, 28a12, 2b7, 4a10, 4a6, 4a7, 4a8, 6b7, 8a13, 8a5, 8b2, 9b12 b.a 21a9, 26a14, 2a2 b.i 21b1 b.inda 4a13 b.nindadur 13b7, 21a12, 24b15, 29b11, 4a11, 4a12, 4a12, 4a14, 4a14, 4a15, 4a9, 4b1,30a11 b.nundadur 23a1, 30b11
bende	(Far.)Kul b.-var 4b9 b.sini 10a7	beyt	beynū's-semā' ve'l-arż (Ar.) Yer ve gök arasında. b.da 27b15
beñze-	Benzemek.	beyt	(Ar.) İki dizeden oluşan şiir birimi.
berāber	b. r 19a3	bī-cadd	b. 6a5, 6b11, 7b2, 9a6, 15b12, 19b15, 20b1, 21b11, 22b14, 22b1, 24a7, 24b4, 25b10, 28b15
berekāt	(Far.) Beraber, birlikte. b. 22a13	bī-bahā	(Ar.) Adetsiz, sayısız.
berk	(Ar.) Bolluklar. b.inda 2b9	bī-cihet	b. 1b2
ber-karār	(Ar.) Shimşek b.-1 (şuāc-1 b.-1 hātif) 16a9	bī-çün	(Far.) Değersiz.
berrāk	(Far.) Kararlı. b. 18a12	bī-çün	b. durur 1b12
beş	(Ar.) Nurlu, pek parlak. b. 26b10	bī-çün	b. (dürer-i b.) 2a4
beşāret	Beş (5 sayısı). b. 28b4	bī-çün	(Ar.) Bahanesiz, sebepsiz.
beşer	(Ar.) Müjde, muştı. b.üñ 3a9	bī-çün	b. 12b1, 20a11
beşeriyye	(Ar.) İnsan. b.de 27b15	bī-çün	(Far.) Emsalsiz, eşsiz.
beşeriyyet	(Ar.) Beşere, insana mensup, insani. b. (evşāf-1 b.) 11a15	bī-çün	b. 21a5
	(Ar.) Beşerlik, insanlık. b.5a11, 7a7	bī-çün	b.(zāt-1 b.) 19a12, 22a11
	b.(vücūd-1 b.) 19b14, 20b5, 7a12	bī-çün	b. dan (zāt-1 b.) 19a10, 19a13
	b. (rüsūm-1 b.) 20b12	bī-çün	b. dur (zāt-1 b.) 24a8
	b. (nār-1 b.) 5a12	bī-çün	b. ı (zāt-1 b.) 21a15
	b. (evşāf-1 b.) 5a4	bī-çün	b. ı, 24a15
	b. (evşāf-1 b.-i bi-l- külliyye) 6a2	bī-çün	b. ina (zāt-1 b.) 30a5
	b. üñ (bakıyye-i b.) 5a14	bī-çün	b.indan 22a3
	b.i 5b6	bī-çün	b. inı (cemāl-i b.) 19a1
	b.üñ 19b9	bī-çün	b. inuñ (zāt-1 b.) 18a13, 21b15
	b.ine 7a5	bī-çün	b. ine (zāt-1 b.) 1b4
bey ^c	(Ar.) Satma, satış. b.(ehl-i b.)25a14		

bī-dār	(Far.) Uyanık uyumayan. b. 12a2 b.lıķ 12a1	b. (Cenāb-ı b.) 27a11 b.a(ḥażret-i b.) 7a6 b.dan (Cenāb-ı b.) 15b3 b.dan 18a11
bī-denk	(Far.) Eşsiz. b.de11b7	bī-noşān (Ar.) Noksansız, kusursuz. b.a 9b9
bī-fā'ide	(Far.) Faydasız yararsız. b.dedür 12a1	(Far.) Renksiz. b. 2a12,22b12, b.dür 21b3
bī-gāne	(Far.) Kayıtsız, ilgisiz. b. lerdür 25b1	bī-reyb (Ar.) Şüphesiz. b. 3a11
bī-ǵurūb	(Ar.) Batmayan. b. 26b12, 27a14	bī-tevakķuf (Ar.) Durmadan. b. 30a14
bī-ḥaber	(Ar.) Habersiz. b. lıķdur 22a3	bī-vāşıta (Ar.) Vasıtaz.
bī-had	(Ar.) Hadsız. b. (ḥamđ-i b.) 1b2 b. 26b8	bī-zamān (Ar.) Zamansız, vakitsiz. b. 21b11
bī-ḥāseb	(Ar.) -ce bakımından. b. (b.i'l- isti'cād) 9b9, 12b7, 17a13	bī-çāre (Far.) Çaresiz, zavallı. b. i 2b9
bī-ḥicāb	(Ar.) Utanmayan. b. (b.-ı başıret) 23b8	bīdār (Far.) Uyanık, uykusuz, uyumayan. b. 11b15
bī-ihtiyār	(Ar.) Kendiliğinden, elde olmayarak. b. 20b7,6b13	bidā'yet (Ar.) Başlama, başlangıç. b.-ı kelām 24a10
bī-ķarār	(Ar.) Kararsız. b. (mest-i b.) 27a6	bīgāne (Far.) Kayıtsız, ilgisiz. b.(şüret-i b.de) 2b1
bī-levn	(Ar.) Tek, eşsiz. b.dür17a12	bihışt (Far.) Cennet, uçmak. b. 26a10
bī-maķām	(Ar.) Makamsız. b.lıķ 17a1	bil- b. ün 22b4 Bilmek. b.6a9
bī-mekān	(Ar.) Yersiz, yurtsuz. b. 21b11	b.ür 7a9 b.ürsün 6b15
bī-namāz	(Ar.) Namaz kılmayan. b.lardur 18a10	b.ürler 26a4, 29a4, 29a5
bī-nevā	(Far.) Çaresiz, muhtaç. b. 26b3	b.mezem 10a8
bī-nihāye	(Far.Ar.) Nihayetsiz, sonsuz. b.(avālim-i b.) 9b14 b.(kevākib-i b.) 26b6 b.sinden 6b6, 8a13	b.mez 17a14, 5a9, 5b1 b.mezler 2a1, 30b4 b.di 6a8 b.medi 11a10 b.dirür 13a5, 23b1
bī-nişān	(Far.) İşaretsiz, nişansız. b. 21b12	b.dürür 17b1 b.düre 8b13
bī-niyāz	(Far.) Yalvarmasız, ihtiyaçsız.	b.gil. 4a4, 9b3, 9b14, 9a11, 10a11, 12b8,

	13b14, 18b3, 19b8, 20a3, 21a5, 21a14, 22a10, 23a3, 24a11, 28b9, b.esin 23a8 b.eydi 13b11 b.eyidi 13b13 b.mekdür 14b3, 24a11 b.meyüb 15a5		28a3, 28b7, 29b7, 30b2, 31a14, b.dür 24a12, 28b15, 30a11 Birbiri.
bilā-çeşm	(Ar.Far.) Gözsüz. b.12b3	birbiri	b.ne 11a11, 26a10 Belgisiz zamir.
bilā-mādde	(Ar. Far.) Maddesiz. b.11a12	biri	b. 6a1, 6a1,10a14, 14a14, 14b1, 14b5, 17b8, 19a4, 21a6, 21a9, 23a4, 23a4, 23a5, 23b11, 23b15, 26b8, 27b11, 27b2, 27b4, 27b5, 27b5, 27b6, 27b6, 27b8, 27b9, 29b1, 29b1, 29b2, 29b3, 29b3, 31a14, 31b5,
bi'l-külliyye	(Ar.) Tamamen. b. 5a12, 6a2, 7a7, 7a14, 11a15, 18b12, 20b13, Bin (1000 sayısı).		b.ne 23b11, 24a4 b.nde 17b4, 18a2 b.niñ 2b7
biñ	b. 7b4, 8a10, 11a3, 11a4, 11a5, 11a6, 11a7, 12b5, 18b6 b.de24b5		b.nüñ 12b5, 17b7, 17b9, 1b12, 26b9, 8a10 b.si 10b9
bin-	Binmek.		Birbiri.
bir	b. üb 27a7 Bir (1sayısı). b. 1b9, 2a7, 3b14, 4b11, 5a7, 6a12, 6a14, 6b7, 7a7, 7b4, 7b5, 7b7, 8a13, 9a12, 9a10, 10a4, 10b14, 11a11, 11a13, 11a3, 11a3, 11a5, 11a7, 11a9, 11b8, 11b10, 12a11, 12a6, 12b1, 13a6, 14b11, 14b11, 15a11, 15b13, 15b15, 15b10, 16a8, 16a9, 16b6, 17a8, 17b15, 17b4, 17b7, 17b10, 18a1, 18a2, 18a2, 18b15, 18b15, 19a4, 20b10, 20b8, 20b9, 21a8, 21b4, 21b7, 22b14, 22b7, 22b8, 22b8, 22b9, 22b9, 23a12, 23b2, 23b4, 23b5, 23b6, 24a2, 24b10, 24b5, 25b11, 25b4, 25b5, 25b8, 26a11, 26a5, 26a9, 26b3, 26b11, 26b7, 26b9, 27b11, 27b12, 27b12, 27b13, 27b15, 28a1,	biribiri	b.nden 18a3 Birle.
		birle	b.le 4a4, 4b14, 5b12, 5b12, 5b4, 5b7, 7a2, 8a7, 8a8, 8b15, 11b12, 12a2, 12a9, 12a10, 12b10, 14a14, 15a11, 15a14, 15b14, 16b11, 18b12, 18b8, 19a15, 19b2, 19b12, 20a7, 20b14, 20b14, 23a15, 24a13, 26b4, 26b7
		Bit-	Yetişmek.
		biz	b.mek 29a3 1. çoğul şahıs.
		bol-	b.den 11a2 b.üm 13b13 b.ümle 6b8 Olmak.
		boyan-	b.ub 9b8 Boyanmak.
		boz-	b.ur 17b14 Bozmak.
		bölig	b.ub 11b3 Bölük.

	b.i 28a3	b.nlar 10b8, 25a11, 25b3, 26a6, 26a9, 26b1, 28a9, 28b11, 29a12, 29a5, 29a6, 29a8, 30a12, 30b1
bölük bölüm	Bölük bölüm.	b.nları 26a4
	b. 16a14	b.nlara 26a6, 28b10, 30a12, 30b5
bu	Bu (sifat).	b.nlardan 25b1, 25b6, 26a2, 29a6, 25a13, 28a9
	b. 2a1, 2a2, 2a3, 2a6, 2b11, 2b11, 2b4, 3a10, 3a10, 3a12, 3a3, 3a3, 3a8, 3a9, 3b12, 4a1, 4a2, 4a4, 4b6, 5a10, 5a6, 5b11, 5b3, 6a11, 6b10, 6b2, 6b4, 6b5, 6b8, 7a1, 7b11, 7b3, 9a10, 9b3, 10a5, 10a7, 10a7, 11a11, 11a12, 11a12, 11b1, 11b11, 11b13, 11b7, 11b8, 12a13, 12a14, 12a5, 12a6, 13a5, 13b1, 14a13, 15a5, 15b2, 16b13, 16b14, 17a1, 17a12, 17a13, 17a3, 17a6, 18b5, 18b6, 18b7, 18b8, 19a12, 19a12, 19a14, 19b1, 19b1, 19b4, 1b8, 20b11, 20b4, 21a1, 21a1, 21a3, 21b12, 21b14, 22a15, 22b13, 22b2, 22b11, 22b7, 23a13, 23a14, 23b11, 23b4, 23b15, 24a1, 24a4, 24a4, 24a5, 24b13, 24b5, 24b8, 26b3, 27a11, 27a13, 27a6, 27b13, 28a6, 29b4, 30b1, 30b8, 31a14, 31a9, 31b4,	b.nlariñ 30a13
	Bu (zamir).	b.unlaruñ 18a7, 25a8, 25b8, 26a13, 28a5, 28b14, 28b14, 29b4, 30b9
bu	b.dur 6a1, 7a4, 8b1, 15a1, 16a8, 17a7, 21b14, 23b12, 23b8, b.lar 31a5 b.lara 31b1 b.lardan 31a4 b.lasin 23b12 b.ña 19a3 b.nda 22b6, 22b6 b.nca 9b14, 11a8, 15a1 b.ndan 21b5, 22a4, 22b11, 24b8, 24b9	b.nuñ 20a6, 22a15, 27b14, 28a1, 29b11, 29b11, 29b14, 30a10, 30a4, 30a8, 7a8
		b.nuñla 14a13
		Bulmak.
		b.ur 19a8, 24b11, 26a1
		b.urlar 29b6
		b.maz 20a13
		b.dı 10b10, 27a9, 6a8
		b.dilar 17b14
		b.mışdur 5b14
		b.maya 23a9, 2a6
		b.mayıcak 26a9
		b.dukları 26b2
		b.düğün 9b12
		b.ub 10b8, 4a3, 4b8, 5b3, 7b12, 9a5
		b.mayub 2a8
		Bulunmak.
		b.ur 12a13
		b.urlar 25b2, 25b4
		b.maz 18a2, 14b5
		b.maya 20b10
		b.mayaydı 9a8
		Buluntu.
		b.idi 26b9
		(Ar.) Kale, hisar çıkışısı.
		b.-ı nübüvvet 27b3,
		b.-ı şehri-yarı 3b1,
		b.-ı kām-kārī 3b1,
		b.-ı vāhidiyet 9b4
		b.-u 27b8

bustan-	b. indan 20a11, 5a1 (Far.) Gül ve çiçek kokularının çok olduğu yer, bahçe. b.-ı ḥilāfet 3a14	c.dur 14a10 c.uma 6b12 c.umda 6b13 c.in 25b10 c.ları 26a8
buyur-	Buyurmak, emretmek. b. alar 4a2 b. ur 7b9, 21a3, 25a9 b. dı 11a10, 11a7, 14a3, 16a1, 22a7, 25a6, 29a13, 2a15, 30b15, 4b5, 8a8, 8b14, 8b7, 8b8, 8b10, 9a9 b. dılar 24a5, 28a9 b. müşdur 11b13, 12a3, 22a14 b. müşlar 29b5 b.mışlardur 24b6, 26a15 (Ar.) Akılsız, sersem. b. 28b12, 29b2 b.dan 29b1 b.sı 25a9 (Ar.) Bülbül. b. in 11b1	cānān cānib cāvidānī cebbaniyye cebel cebīn
büdalā	(Ar.) Akılsız, sersem. b. 28b12, 29b2 b.dan 29b1 b.sı 25a9 (Ar.) Bülbül. b. in 11b1	(Far.) Sevgili. c. 12b1, 28a5 c.(vāṣil-ı c.) 15b13 c.(cemāl-i c.) 25a12 (Ar.) Taraf, cihet, yan. c. (Cenāb-ı c.-i Hakkâ) 18b14 c.dür 13a6 c.e 12a15 c.den 12b1, 28a6 (Far.) Daimi kalacak olan, sonrasında, ebedî. c.ye (ḥayat-ı c.) 19b13
bülbül	(Ar.) Bülbül. b. in 11b1	(Ar.) Açıktır hava ibadetgahı. c. ye16b10 (Ar.) Dağ. c. (c.-i Türda) 7a2 (Ar.) Korkak, yüreksiz, alçak. c.(meh-i c.-i ḥūbāndur) 3b5
cāpiz	(Ar.) Olabilir, olur. c. 7b6	Cebrāpil cehennem
cāmi‘a	(Ar.) Topluluk. c.dur (nūshā-ı c.) 14b10 c.dür (nūshā-ı c.) 19a9	(Ar.) Dört büyük melekten biri. C. 10a5, 10a6, 11a1, 11a9, 28b5, 4b4 C.üñ 10b14 C.e 10a5 C.de 22a6
cān	(Far.) Can, ruh. c. 1b11, 6a9, 7b3, 8b4, 14b9, 15b13, 24a14, 25a12, 26b14, 27a9, 28a6, c.(hümay-ı c.) 19b11 c.(c.-cāh-ı cismānidēn) 4b7 c.(ayine-i c.da) 26b7, 27a13 c.a (sem‘-i c.) 2a7, 18b10, 24a2 c.la 14a11 c.-la 6a10, 6a10 c.a 27b13 c.da 18b11	(Ar.) Ahirette günahkar kulların gideceği azap yeri. c.den 6b1 cehl
		(Ar.) Bilmezlik. c. (c.-i cilm) 16a5 c.den(izāle-i c.den) 19b9 c.i 22b9
		celāl
		(Ar.) Büyüklük, ululuk. c.17a10, 17a5 c. (nūr-ı c.) 17a12, 17a5, 17a9, 20b2, 21b2

c. (şemc-i c.-ı ahadiyyet) 5a11	c.i 17a4, 17a4
c.dur (nūr-ı c.) 20a10	c.inden 16b5
c.de 15a11	(Ar.) Cümle, hep, bütün.
c.i 17a3	c. 5a4, 7b11, 8a10, 8b6, 10a12, 14a1, 14b13, 14b15, 20a13, 21b14, 22a8, 22b10, 30a5, 30a6, 30a8, 30a9
celalehu	c.ü'l (mażhar-ı c. -esmā')
celālet	14b12
celālī	c.ü'l (maķām-ı c. cemcā)
cemc	31b2
cemād	c.-ı elsine 8a15
cemāl	c. si 6a15, 8a14
cemāt	c.sine 13a14, 30a8
cemīyyet	(Ar.) Topluluğ.
Cenāb-	c. 11b10
Cenāb-Hak	(Ar.) “Şeref, onur ve büyüklik” terimi olarak kullanılır. C.(C.-ı ġayb) 13a6, C. (C.-ı bī-niyāz) 15b3, 27a11, C.(C.-ı akdese) 15b5, C.(C.-ı cānib-i Ḥakk) 18b14, C.(C.-ı zāt-ı akdese) 19b10, 27a12, C.(C.-ı hüviyet) 1b2, C.(C.-ı zāt-ı ķuds) 31a8, C.(C.-ı ḥażret-i) 3b14, Yüce Allah C. 4a9, 6b1, 6b10, 17a7, 18b12,
cenān	(Ar.) Kalb, yürek, gönül.
cennet	c. ma 28a6
cenūb	(Ar.) Uçmak, cennet.
cevāb	c.e 25a9, 6b1
	(Ar.) Güney.
	c.a 29a11
	(Ar.) Cevap.
	c. 24a4, 24a7, 24a9, 27a13, 28a6
	c.ı 24a10
	c.inda 24a5

	c.vir- 3a12, 3a7, 6b4, 6b10, 23a7, 23b8, 23b14, 24a6, 28a8	cinān	(Ar.) Cennetler, uçmaklar.
cevāhir	(Ar.) Cevherler, elmaslar, kiymetli taşlar. c.-i 2a8, 3a10, 3a2 c.(c.-i meānīye) 2a8 c.(c.-i Rābbānī) 3a10 c.lerinüñ 2a10		c. 12a15, 16b2, 26a6 c.i 26a7 c.a (lezāiz-i c.) 26a7 c.da 26a7
cevelān	(Ar.) Dolaşma, dolanma, gezinme. c. 11b4	cirm	c.da (ālem-i c.) 12a12
cevher	(Ar.) Elmas, değerli taş. c. lerinüñ 3b13	cism	(Ar.) Cisim, hacim. c. (c.-i āfitāb) 5a3
cezbe	(Ar.) Ruhun hayret ve sevince kapılarak sanki cesetten hariç bulunu- yormuş gibi olması. c. 15b15, 5b12 c. (c.-i ilāhī) 15b14, c. (c.-i Haķ) 20b2, 24a13 c. (c.-i ilāhiye) 24b8, 30a13 c. si 5b7	cismānī	c. leri 25b9 (Ar.) Madde. c. 10b2, 25b5 c.i (kabā-yı c.) 11b5 c.e 25b10 c.i 25b8 c.ini 25b11
cihān	(Ar.) Dünya, âlem. c. 15b15, 24b10, 4b9, 6a9 c.(ħurşid-i c.) 16b7 c.(ebnā-i c.) 3a8 c.da (hazīne-i c.) 2a7 c.a 1b6 c.da 29a2, 30a4, 31a5 c.dan 29b5, 2b2 c. i 15b3, 26a10	cismāniyyet	(Ar.) Bedenle ilgili, ruhani karşılığı dini işlerden ayrı olan. c.de (ālem-i c.) 12a13 c.den 4b7
cihet	c.uñ 29a12, 29a8 (Ar.) Yan, yön, taraf. c. 21b8	civān-bahṭ	(Ar.) Cisim, vücut.
cilā	c.den 12b12, 15b2, 30b1 c.i 13a6, 13a7, 24a15 (Ar.) Parlaklık. c. (c.-yi basar-ı ārifān) 3b4	civār	c.(kurb-ı c.-i rabbül ālemīn) 18b4 c.(c.-i Muṣṭafā) 2b13
cilve-ger	(Ar.Far.) Cilve eden, tecelli eden. c. 4b7	cūş	(Far.) Coşma, kaynama. c. eyle- 11a13 c. id- 20b7
		cümle	(Ar.) Bütün, hep. c.(c.-i mevcūdāt) 14a2
		cünd	c.den 10a14 c.si 11a11, 17b13, 9b8
		cürm	(Ar.) Asker. c.e 5a15
		cüz̄iyye	(Ar.) Suç c.(c.-i laṭīfe) 9b15
			(Ar.) Az, pek az, az miktarda. c. 14b4

çağır-	Çağırmak, seslenmek. ç.d1 23b15 ç.ayın 6b6		26b7, 26b8, 27a3, 27a4, 27b10, 27b3, 28a2, 28b1, 28b3, 28b4, 28b6, 28b7, 29a11, 29a13, 29a4, 29a7, 29b13, 29b7, 30a1, 30a7, 30b8, 31a14, 31a2, 31a9, 31b4, 31a7
çāk	(Far.) Yarık, yırtık. ç. id- 11b5	dā'im	(Ar.) Devamlı, sürekli. d. 14a11, 23b10, 25b12, 30b9
çār	(Far.) Dört. ç. 10b6	da'ire	(Ar.) Çember. d.(d.-i 'akıl) 18a7 d.(d.-i 'akla) 7a8, 7a10 d.(d.-i edeb) 7a6
çār-su	(Far.) Dört taraf, dört tarafı olan şey; pazar, çarşı. ç.-yi 2a11		d.de 30a1
çek-	Çekmek, katlanmak. ç. erler 28b12 ç. üb 20a4, 22a1	dalālet	(Ar.) Doğru yoldan sapma. d. de 15a9
çılk	Çıkmak. ç. ar 24b8	dānā	(Far.) Bilgili. d. (d.-yi 'āķıl) 3a4
çok	Çok. ç. 7a8	dāne	(Far.) Tane. d. sinūñ 10a10
çün	ç.dur 18a11 (Far.) Çünkü. ç. 2a3, 2a6, 9a3, 9b3, 9b4, 11b1, 11b8, 12a13, 20b1, 27a8,	da'vā	(Ar.) İddia. d. nuñ 5a10
çünkü	(Far.) Çünkü. ç. 6a14, 6b14, 7b7, 8a15, 14a8, 18b4,		d. (d.-yi ene'l-haķ) 5a10, 5b12, 7a4
çünkim	(Far.) Çünkü ç. 8b11, 10b9, 17b11, 18b14	da'vet	d. dan 5b15, 5b14 (Ar.) Çağırmak, çağrı, davet.
-D-			
da	Dahi, bile. d. 26b15, 29a1	Dā'yud	(Ar.) Davud Peygamber (Özel isim).
dahı	Dahi, bile. d. 2a5, 2b13, 3b12, 6b3, 6b9, 7b14, 7b14, 7b7, 9b2, 9b7, 9b7, 9b9, 11a1, 13a13, 13b12, 13b6, 14b1, 14b12, 14b15, 14b2, 14b5, 14b6, 14b7, 14b10, 16a2, 16b2, 16b3, 16b14, 17a3, 17b14, 18a2, 18a9, 21b4, 21b5, 23a12, 23a8, 23b11, 23b12, 23b14, 24a10, 24a3, 25a4, 25a7, 25a10, 25b5, 25b8, 25b9, 26a1,	def ^c	(Ar.) Öteye itme, savma, savulma. d.i 14a9
		deg-	Ulaşmak, erişmek, dokunmak, isabet etmek. d.me 2a3
		degin	Kadar, degin, dek. d. 20b5, 8a12
		degül	Degil. d. 31b3
			d.dür 6a3, 10b8, 12b10, 13b3, 17a14, 17b7, 17b8, 22a9, 24a12, 26a14,

dekākīn	26a2, 26b1, 2a4.bu, 30b10, 5a8, 7b6 d.lerdür 2811, 3a9 (Ar.) Dükkanlar. d. 2a11	deryā-misāl	d.ında 26b11, 30b3, 30b9 d.sinuñ 6b6 (Far.Ar.) Denizi andıran, deniz gibi. d.22b2
delīl	(Ar.) Şahit, belge, tanık. d. 27a9 d.e 23b2	dest-gīr	(Far.) Elinden tutan, yardımcı. d. 16a3
dellāl	(Ar.) Tellâl, satılacak şeyi satan d. inüñ 1b11	deste	(Far.) Demet, tutam, takım. d.(d.-i rāğ-ı ‘adâlet) 3a15
dem	(Far.) An, vakıt, zaman. d. 21b12, 6b12 d.de 20b3	destür	(Far.) İzin, müsâade. d. 22b11
deñiz	Deniz. d.den 2b6	devām	(Ar.) Daim olma, bir halde bulunma, sürme. d. (d.-i zikr) 20a5
deñlü	Kadar. d. 10a10, 11a10, 26a5, 7a16	devr	(Ar.) Dönme, bir şeyin etrafını dolaşma. d. inüñ 22b5
derece	(Ar.) Rütbe, basamak. d.(d.-i ilhāk) 13a6, 13a8 d.(d.-i kūtbîyye) 30a13 d. de 5a7	di-	Demek, söylemek. d.r 7b14
dergāh	(Far.) Tekke. d.(d.-i bī-niyāz) 18a11 d.(d.-i ‘azamet) 22a1 d. iñā 6b7		d.rler 11b12, 15b6, 19a5, 24b8, 28a12, 28b11, 28b12, 28b9, 29a1, 29a2, 29a7, 29a8, 29b8, 30a12, 30b2, 9a1
derhāl	(Far.) Hemen, o anda, şimdi. d. 17a10, 18b10		d.di 10a11, 10a15, 10a8, 11a1, 11a1, 11a1, 11a11, 11a2, 11a6, 13b9, 23b12, 23b15, 23b15, 23b8, 24a1, 2811, 30b7, 6a14, 6b1, 6b10, 6b10, 6b12, 6b2, 6b4, 6b4, 6b8, 6b8, 7a3
derin	Derin. d. 9a7		d. diler 26b14
deryā	(Far.) Deniz. d. 10a10, 10a4, 10a6 d.(d.-yı muhīt) 11a13 d.(d.-yı vahdet) 2a12 d.(d.-yı gurbet) 11b7, d.(d.-yı hayret) 27a7, d.(d.-yı evşāf) 8a13, 8a14 d.dan (emvāc-ı d.) 19a11 d.-vār 20b7 d.lar 9b15 d.nuñ11a9 d. yı 10a7, 12a14 d.ya 25b13		d. men 6b13
			d. mezler 7b1
			d. müşlerdür 5a9
			d. yicek 6b15
			d. melü 17a14
			d. mek 31a3
			d. nildi 23b13, 23b14, 24a4, 28a7, 4a5
			d. yü 30b6, 8b6
			d. yen 6a3, 6a4
			d. yeysi 13b14, 13b11

dil	Gönül. d. 6a6 d.dür 8a6 d.de(ēalem-i d.) 28a4 d.den(āyine-i d.) 20a7, 26b4 d.i 20b6, 8a11 d.inde 6a7 d. inden 4b4	dü-cihān	d. (d.-i enāniyyet) 7a13, 7a15 (Far.) İki cihan (dünya ve ahiret). d. 2b2,4b9, 6a9, 31a6 d.(saādet-i d.) 15b3,
dile-	Arzu etmek, dilemek, istemek. d. di 11b4, 12b12, 8b11 d. rse 6a6 d. dükleri 25b4	dükeli	(Ar.) Hep, hepsi, bütün, cümle. d. 12a12, 13b4, 15a3, 16b15, 20b15, 22b12, 22a11, 23a10, 23b3, 24a3, 24b11, 26b12, 26b15, 27a2, 2a2, 4a8, 5a5, 8b9 d.nden 28a1 d.si 16a3, 8b8 d.sin 19a10
dimāğ	(Ar.) Akıl, şuur. d. ina 26a8	dünyā	(Ar.) İçinde yaşadığımız âlem. d. nuñ 11a7
dīn	(Ar.) Allah'a inanma ve bağlanma. d. 29a1	dürer	(Ar.) Büyük inci taneleri. d.ün 2a2 d. (d.-i maāninüñ) 2a1, 2b4, 3a4 d. (d.-i bī-bahā) 2a4
dirhem	(Ar.) Okkanın dörtyüzde biri. d. 7b5 d. i 7b7	dür	(Ar.) İnci. d.lerin 1b10, 3a3 d.lerinüñ 2a9, 3b13 d. (d.-i maānī) 3a10 d. (d.-i burc-ı şehri-yarī) 3b1
dīvān	(Ar.) Büyük meclis. d. inda 2b10	dürli	Türlü, çeşitli. d. 18a2
diyār	(Ar.) Memleket, ülke. d.(d.-i bī-denk) 11b6 d.(d.-i āher) 25b2 d. da 18a10	düş-	Düşmek. d.di 18b5, 18b6 d.er 15a9, 22b3 d.miş 26a15 d.mişdür 14b12, 17b15, 19a8, 27b13, 30a6, 31a11, 31a15 d.mişlerdür 31a4 d.mek 23a11 d.endür 7a11
diz	Diz. d. lerin 22a1	dütün	d.üp 27a7, 30a3 Tütün. d.idür 7a12
dost	(Far.) Dost, ahbab, arkadaş. d. a 25a11 d. in 18b11		
dön-	Dönmek. d. er 16b14		
döndür-	Döndürmek, çevirmek. d. emezler 5b14 d. imezler 23b3		
dört	Dört (4 sayısı). d. 14a13, 27a3, 27b4, 29a7, 29a8		
duā	(Ar.) Dua. d. 2b12, 2b9		
duhan	(Ar.) Tütün, duman. d. 7a16		

	-E-	
e ^c azz-	(Ar.) En aziz, pek muhterem, çok sayın. e. (e.-ı eşyā) 13b6, 13b6	eħaşş
ebed	(Ar.) Ebedi, sonu olmayan gelecek zaman. e. 26a5, e. ā 1b7 e.i 11b7 e. (ķamer-i şubḥ-ı e.) 9b5 e. (e.ü'l-ābād) 15a10	ehl
ebnā	(Ar.) Oğullar. e. (e.-ı cihān) 3a8	ehlullāh
ebvāb	(Ar.) Kapılar, kısımlar, bölgeler. e.i 4b6	ekser
ecma ^c in	(Ar.) Hepsı, cümlesi. e. 27b10	el
ecsām	(Ar.) Gövdeler, bedenler. e. 29b13	
eczā	(Ar.) Parçalar, kısımlar. e. nūn 10b9	
edā	(Ar.) Yerine getirme. e. 31a6, 7b5	
edeb	(Ar.) Terbiye, usluluk. e. den 7a7	el- ḥak
efḍaliyyet	(Ar.) Efḍallik, faziletlilik, üstünlük. e.i 13b2	el-pān
efġān	(Far.) Acı ile bağırma, inleme. e. 11b2	elīm
eflāk	(Ar.) Gökler. e. 20b8	elsine
efrād-	(Ar.) Tek olanlar, birler. e. (e.-ı evliyāullāh) 24b15, 4a13 e. (e.-ı vāṣilīn) 30a12, e. (e.-ı vāṣilīn) 30b7,	eltāf
eger	(Far.) Eğer, şayet. e. 12a11, 12a4, 13b12, 13b10, 16b15, 23b3, 24a13, 26a11, 26a9, 2b4, 2b7, 31a11, 31a15, 31a5, 5b11, 7a14, 7a15, 8a10	elvān
egerçi	(Far.) Gerçi.	emānet
		e. 25a15 (Ar.) En hususi, başlıca. e. (ma'rifet-i e.-ı havāşdur) 23a4
		(Ar.) Sahip, malik, usta. e. (e.-i 'arż) 20b10, e. (e.-i mükāşif) 24a4, e. (e.-i bey ^c) 25a14, e. (e.-i ticāret) 25a14, e. (e.-i hükm) 31b3, e. (e.-i sanāyi ^c) 31b3
		(Ar.) Tanrı adamı, veli, evliya. e. 25b15
		(Ar.) En çok, daha ziyyade. e. 16a8, 17a7, 18a9, 29b4
		El. e.11b10
		e.den 11a15, 6a13, 6b14
		e. üme 6a14
		e. ini 13b13, 27a10
		e. ine 1b11, 2a3, 2b7
		e. indedür 29b13, 30a5
		e. lerin 22a1
		(Ar.) Hakikaten, doğrusu. e. 12a12
		(Ar.) Şimdi, henüz, şu anda. e. 2b3, 3a8
		(Ar.) Çok dert vekeder veren, açıklı. e. ('azāb-ı e.) 15a14
		(Ar.) Diller. e. (cemi ^c -i e.) 8a15
		(Ar.) İyilikler, iyilikseverlikler. e. (e.-ı kerem) 15a15
		e. (e.-ı ilāhī) 18b14
		(Ar.) Renkler, çeşitler. e. (e.-ı muħtelife) 17b10
		(Ar.) Emniyet edilen kimseye bırakılan şey. e. 14a9, 14a10, 14b8
		e. i 14a3, 14a6, 14a7

emīn	(Ar.) Emniyet sahibi. e. ol- 6b1	e. (e.-1 zikr) 16a13 e. (e-1 ībādāt) 16a1	
emr	(Ar.) Emir, buyruk. e. olin- 30b6 e. de 16a6 e. den 17a7 e.-ile 11a11 e. ine 15a6	e. (e-1 muhtelif) 16a15 e. (e-1 īgayb) 21a8 e. (e-1 şifāt) 21a8, 21b4 e. (e-1 ervāh) 27b7 e. (e-1 kībābīde) 2a14 e. a 22b12 e. dan 16a6 e. uñ 21b6	
emsāl	(Ar.) Numuneler, örnekler, eşler, benzerler. e. inde 10b12	erkān	(Ar.) Esaslar. e. 30a7
emvāc	(Ar.) Dalgalar. e. (zuhūr-1 e-1 deryā) 19a11	ervāh	e. (e.-1 salṭanat) 31a13
enāniyyet	(Ar.) Kendini beğenme, bencillilik. e.(dūḥān-1 e) 7a13, 7a15 e.(vehm-i enāniyyet)7b1, 7b7	(Ar.) Ruhun çoğulu, canlar. e.(ālem-i e.) 10a12, e.da (ālem-i e.) 10a14, 10b10, 18b3 e.dur (ālem-i e.) 27a14 e. (akmār-1 e.-1 enbiyā) 27b2 e. (e.-1 enbiyā) 16b1 e. (e.-1 evliyā) 13a/11, 13a/12, 27b9 e. (e.-1 ecsām) 29b12 e. (e.-1 maneviyye) 29b14	
enbiyā	(Ar.) Müstakil şeriat sahibi olmayan peygamber. e. 8b6, 21b14 e. dan 13a11 e.(ervāh-1 e.) 16b1 e. (e.-1 īaleyhisselām) 13a10 e. (e.-1 kirām) 13b2 e.dur (akmār-1 ervāh-1 e.) 27b2 e.nuñ 16a2, 5b10	eser	(Ar.) Nişan, iz,alâmet. e. kıl 27b13
ene'l- Ḥak	(Ar.) Hallacı Mansurun söylediği: “ben hakkım” manasına meşhur bir söz. e.- H. 5a10, 5b13, 5b15, 6a3, 6a4, 7a4, 7b13, 7b14	esir	(Ar.) Kul, köle. e. (e.-i kesirüñ) 4a2
enfās	(Ar.) Nefesler, soluklar. e. (e.-1 ḥalāyık) 30b13	esmā'	(Ar.) Adlar. e.(mazhar-1 cemī'ü'l-e.) 14b13 e. (e.-1 eṣyā') 14b4
envāc	(Ar.) Çeşitler, türülüler. e. (e.-1 ni'am) 15a15 e. (e.-1 ībādet) 25a10	esrar	e. sindan 31a14
envār	(Ar.) Ziyalar, aydınlıklar, ışıklar, parlaklıklar. e. 16a12, 19a3, 26b8, 27a5, 28a1, 9a13	(Ar.) Sırlar, aklın eremiyeceği işler. e.(e.-1 Ahmediyyet) 12b8 e.(e.-1 rabbāniye) 29b14 e.(e.-1 rabbānī) 2a10, 3b13 e.(e.-1 ḥazīne-i cihān) 2a7 e. (ḥazine-i e.-1 Rabbānī) 3a1	

eşedd	e.(e.-1 cevāhir-i Rābbānī) 3a10, e.(tālib-i e.-1 Ahmediyyet) 12b8 (Ar.) Daha, şiddetli, çetin ve sert. e.(e.-1 ḥazāb-1 nīrān) 15b1	evtād	e.(e.-1 beşeriye) 11a15, 5a4, e.(e.-1 beşeriyyet-i bi-l- külliyye) 6a2 e.-ila 3a13 e. 1 26a13 (Ar.) Büyüklər, başta gelenler. e. 29a8 e.a 29a11 (Ar.) Önce, ilk, evvel. e. 4a6, 5a14, 8a2, 11b12, 12a1, 12a10, 17a7, 19b11 e.-emirde 16b4 e.-emirden 17a9 Söylemek.
eşkal	(Ar.) Biçimler, suretler, tarzlar. e.(e.-i elvāna) 18b8	evvel	e. ür 10a9, 13b9, 14a10, 14a11, 17a6, 1b9, 23a11, 26b3, 28a15 e. ürler 18a8 e. elüm 9a11
eşyā	(Ar.) Nesneler, mevcut olan şeyler. e. 17b6, 22b14 e. (ahķar-1 e.) 15b2 e. (eazz-1 e.) 13b6 e. (ezell-i e.) 13b7 e. (esmā-1 e.) 14b4 e. (e.-1 muhtelif) 17b10 e. (e.-1 suver-1 maneviiyye) 10b3 e.nuñ 10a12	eyd	(Ar.) Söylemek, demek, anlatmak. e.di 14a12, 14a12 Öyle. e. ki 26a12
evāmir	(Ar.) Buyruklar, buyrultular. e.(e.-i ilāhiyye) 15b10 e.(e.ü'l-ilahiyye) 12a6	eyit-	Etmek, eylemek, yapmak. e. di 11a13, 11b2, 11b3, 12b14, 13a11, 13a12, 14a2, 1b3, 1b5, 27a15, 27a8, 2a4.bu, 8b15, 9b6 e. müşdür 28b3, 28b4, 28b6, 28b7 e.rsen 2b7 e.se 12a8, 15b14, 29a15, 7b5
evliyā'	(Ar.) Veliler, ermişler, keramet sahibi olanlar. e. 16b2, 21b14, 7a1, 8b6 e.(meşārib-i e.) 18a3, e.dan 13a12 e.dur 27b9 e.nuñ 16a2, 6a6 e.ullah 12a8, 24a3, 25a4, 29b15, 30a4, 30a8 e.ullahun 4a13, 24b15, 28a13 e.ya 6a9 e.yı 6a10, 6a7, 6a8, 13a11	eyle-	e.ye 20b1 e.yicek 22b14 e.yüb 11a14 (Ar.) Sağ taraf. e.de 27a10
evrāk	(Ar.) Yapraklar, kağıtlar, arşiv. e. 11a15	eymen	(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman. e. 26a5 e.den 9b5
evşaf	(Ar.) Sıfatlar, özellikler, vasıflar. e. 22b10	ezel	(Ar.) Ezele mensup,ezel ile ilgili, başlangıçsız.
		ezeliyye	

ezell	e. (ināyet-i e.) 18b9 (Ar.) Daha (en, pek, çok) zelil, aşağılık. e. ī 13b6 e. (e.-i eşyā) 13b7	fermān	(Ar.) Emir, buyruk. f. īnda 15a7
	-F-	fesād	(Ar.) Bozukluk. f. a 5b13
faħr-i ālem	(Ar.) Hz. Muhammed. f. 11a10, 30b15 f. (ħażret-i f.) 10a3	feşāħat	f. idur 5a15 (Ar.) Anlatışta düzgünlük ve açıklık. f. (nigār-ı ħāne-i f.) 3b1
fā'ide	(Ar.) Fayda, kazanç. f. it- 24b9	fevk	(Ar.) Üst, üst taraf, yükarı. (f.-i carş) 11a2, 11a5
fā'il	(Ar.) İşleyen, yapan. f.-i muħtar 12b11	fevkānī	(Ar.) Üstte olan, yukarıda bulunan. f. 24a12
faķīr	(Ar.) Yoksul, parasız. f. 1b8, 26b3, 3b12 f. i 17a6, 2b12	feyeżān	(Ar.) Suyun taşması, çoşması. f. (f.-i ilāħi) 13a8
fānī	f. e 12a14, 23a13, 23b4 (Ar.) Ölümlü. f. ķil- 19a7, 5b6	feyyāż	f. īnī 13a7 (Ar.) Feyiz, bereket ve bolluk veren; Allah. f. (f.-i ħażret-i lā-yezālik) 23b4 f. (f.-i lā-yezālūñ) 26b5
fāriġ	(Ar.) Vazgeçmiş, çekilmiş. f. ol- 2b2	feyż	(Ar.) İlim, irfan. f. 16a3, 28a2, 29a10, 5a6, 5b10
fark	(Ar.) Ayrılık, başkalık. f. id- 16a10, 21b5 f. īnda 10b14	fi	f. (f. -i rabbānī) 13a1
fedā	(Ar.) Uğruna verme, gözden çıkarma. f. ķil- 25a11	fikr	f. (f.-i tecellī) 30a9
felek	(Ar.) Gökyüzü, sema. f.(āfītāb-ı f..-i seħā) 4a1	fi'l	f. (f.-i kudsiyye) 4a5
fenā	(Ar.) Yok olma, yokluk, geçip gitme. f. 4a11, 5b5, 19b5, 19b9, 20a3, 21a5, f. (maķām-ı f.) 11b12 f. (f.-yi ālem) 20a10 f. (f.-yi ħaķīķī) 20b11 f. (f.-yi muhaşşila) 24b3 f. (f.-yi iħtiyāriye) 5a13 f.ya (maķām-ı f.) 21a4, 21b2	firdevs	f. e 23b5, 26b5 (Ar.) İçinde, -de. f. 18a11 f.-zātihi 9a12
ferd	(Ar.) Tek, yalnız olan şey. f. 8b11	fırkat	(Ar.) Fikir, düşünce. f. den 20b6
		fütüvvet	(Ar.) Eylem. f. 7b12 (Ar.) Cennet, uçmak. f. (f.-i a'lāda) 2b12
			(Ar.) Ayrılık, ayrılış. f. 20a14 (Ar.) Mertlik, yiğitlik, delikanlılık. f.de (meydān-ı f.) 27b9

füyüz-	(Ar.) Bereket, bolluk, çokluk. f. (f.-ı lā-yezālīdür) 3a2	g.(calem-i g.)26b5 g.(cenāb-ı g.) 13a6 g.(hātif-i g.) 3a11, 3a8 g.(g.-ı hātif) 12a15, 2a6 g.a (envār-ı g.a)21a8 g.a (nidā-i g.a) 3b12 g.de (ḥazine-i g.) 12b13, 17b12 g.de (cālem-i g.ü'l -g.) 26b6 g. dan (cālem-i g.ü'l - g.) 21b7 g. (g. ü'l -gayb) 5a1, 11a14, 16b4, 20a8, (Ar.) Çok, fazla, son derece, nihayet, son.	
gāfil	(Ar.) Gaflet içinde olan. g. 25a15	gāyet	g. 12b9, 21b14, 27a5, 28a4, 30b4 g.de 16b6, 26b9
gaflet	(Ar.) Boş bulunma, dikkatsizlik. g. 10a3, 11b14 g.den 11b15, 12a2, 19b10, 24a14 g.i 16a5	gayr	(Ar.) Başka, diğer. g. (g -ı maķām) 29b7 g.ullāh 2a14, 28a10
gāh	(Far.) Zaman. g imuza 13b14	gayrı	(Ar.) Bkz. gayr g. 15a12, 15a8, 22b12, 22a4, 23a9, 30b8 g.ya 23a10 g.da 14a5, 14b5 g.dan 25b1
gāib	(Ar.) Görünmeyen, kayıp. g. 25b6, 25b8, 26a1, 30b8	gayyur	(Ar.) Allah'ın adlarından biri, hamiyetli. g. ligi 15a9
galaṭ	(Ar.) Yanlış, yanılma. g. 5a10, 5b2	geç-	Vazgeçmek. g.di 27b14
galebe	(Ar.) Galip gelme, yenme. g. 6a13, 16a12, 21a9, 21b4 g.si 21b6	gel-	Gelmek. g. üb 15b15 g. mez 10a5, 12a12, 12a5, 12b11, 21a9, 7a16
gālib	(Ar.) Üstün gelen, yenen, üstün. g. 18a1 g.den 28a7 g. idi 28a2		g. di 9a4, 9a6, 10a13, 10a14, 10b1, 13a12, 13a12, 13a14, 14b13, 27a13, 28a6,g. düük 30b14, 5b15
garb	(Ar.) Batı. g.a 29a11 g.i 22b8		g. düükden 17b5 g. digi 8a11
gark	(Ar.) Batmak. g. 27a8 g.a 21b12		g. düüğü 7a10, 7a9
gavs	(Ar.) Yardım, medet. g. (g.ü'l-ačam) 13b8		g. düigin 4a7, 9b11
gavvaş	(Ar.) Dalgıç. g.-vār 1b9		
gayb	(Ar.) Gizli olan, belirsiz, görünmeyen şey. g.11b10, 21b12, 7b13		

	g. mek 22a12, 26a14, 26b1, 5a8		g. mek11b6, 22a12
	g. memek 11b7		g. meyince 7b3
	g. meyeydi 9a8		g. müşdür 6a4
	g. mezdi 7a15		g. üb 6a13
	g. müşdür 11a12, 15a12, 26b1	gir-	Girmek.
	g. ür 6a3, 6b13, 7b13, 10a6, 10a8, 11a9, 16b15,		g. er 16a10
	g. ürler 25a13		g. erler 25a11, 25b14
	g. ürse 26a2		g.meye 6a15
gencine	(Far.) Hazine, define. g. (g.-i cevâhir-i mağâni) 3a2	girü	g. mez 25a10
gerek	Gerek, lazımlı.	giy-	g. sünler 6b1
getür-	g.dür 5b4 Getirmek.	gizlü	g. üb 2b8
	g.di 3b15, 8b10, 9a2, 12b3, 12b8, 13a10, 14a1, 17b4,		Tekrar, yeniden, geri.
	g. dükleri 26b2		g. 12a13, 24a10, 28a12, 28a4, 3a12, 4a3
	g. e 12b12		Giymek.
	g. mege 8b4		g. mekle 10b2
	g.mekden 14b9		g. üb 17b5, 19b13
	g.mezler 13a2, 2a2		Gizli.
	g.üb 13b14, 15a4		g. 29a1, 6b3
	g.üp 8b13		Gök, gökyüzü.
	g.ür 18b15		g. 26a4, 5b13
	g.ürse 16a8		g. de 28b10, 29a5
gibi	Gibi.	gök	g. den 29a3
	g. 10b6, 10b6, 10b8, 11a13, 14a10, 14b14, 16a9, 16b7, 17a8, 19a11, 20b10, 25b13, 25b8, 30a8, 3a5, 4a3, 5a3, 5a3, 7a8, 7a8, 9b15.	göñül	g. inde 14b7
	g.dir 29b15		g. inün 16b6
	g.dür 30a1		g. ler 9b15
gic-	Gece.		Gönül.
	g. 10a4, 22b7, 27b15		g. 11a13, 11b8, 14b6, 16a14, 16b6, 1b9, 23b1, 2a4, 5b1, 27a9
	g. lerinde 27b14		g. de 23b1
giç-	Geçmek.		g. den 6a10, 8b5
	g.er 15a7		g. i 16b11, 23b9, 4b8, 4b12, 5a2
git-	Gitmek.		g. ine 26a2, 5b4, 6a2
	g. di 25b11		g. inden 16b10, 16b8, 2
	g. dügi 10b9		g. üm 17a7
	g. düigin 11a9		g. üñ 6a11
	g. er 10a6, 10a8		0a13, 24b11, 30a6
			Görmek, bakmak.
			g. düüm 10a4, 10a8, 11a4
			g. düñ 11a6
			g. di 1b12, 2a3, 10b13, 11b1, 26b15,
			g. diler 28b15
			g. düklerin 20b6
			g. e 8b2, 12a11, 16a7, 17b9, 18a4, 18b4

	g. inür 15b6, 16b2, 16b3, 21b7	gün	Yirmi dört saatlik zaman dilimi.
	g. mez 20b6, 21b6, 25b12, 25b7		g. 1b9, 6a12, 23b4, 26b3, 27b13,
	g. melüdür 17a14		g. i 11a7, 6a14
	g. mezler 26a8		g. inde 20b9
	g. mezsin 20a1		g. lerde 1b9, 23b4, 26b3
	g. üb 15a13, 23a9		g. lerüñ 11a6
	g. ür 19b1, 20b14, 21b13, 5a4, 7b8	günāh	(Far.) Allah'ın emirlerine aykırı olarak görülen iş, dini suç.
	g. ürler 25a12		g. 6b15
	g. ürsin 9b15		Gündüz.
görin-	Görünmek.	gündüz	g. 22b7
	g. di 23b6, 26b7, 27a5		Güneş.
	g. dügi 5a2, 5a3	güneş	g. 17b6, 17b8
göster-	Göstermek.		g. den 2b6
	g. esin 20a6		g. dür 30a7
götür	g. ürler 2b2		-H-
	Götürmek.	ḥāb	(Far.) Uyku.
	g. emez 17a10		ḥ. (ḥ.-ı ḡaflet) 24a14
	g. üb 1b11		ḥaber
	g. ülüb 21b8		(Ar.) Haber, bilgi, havadis.
	g. ülür 22a12		ḥ. 22a3, 22a5, 22a7, 22a9, 22a9
göz	Göz.		ḥ. i 22a3, 25b3
	g. den 25b6, 25b8		ḥaberdār
	g. i 21a8, 22b4, 23b10, 24a14, 26b14		(Ar.Far.) Haberli.
	g. ine 11a15, 23b9, 4b7		ḥ. 3a4
	g. inden 10a2, 10b3, 21b12		(Ar.) Dost, sevgili.
	g. lerine 26a10		ḥ. inüñ 12b2, 9a2
	g. lerinden 30b8		ḥ. ine 4b4, 9a9
ğubār	(Ar.) Toz.		ḥ. üñ 8b3
	ḡ.-ı mā-sivā 20a7, 26b4, 4b13	ḥacc	(Ar.) Hac, kabeyi ziyaret
ğurbet	(Ar.) Gariplik, yabancılık.		ḥ. la 25a10
	ḡ. e (deryā-yı ḡ.) 11b7		(Ar.) Taş.
ğurūr	(Ar.) Kibir.	hacer	h. 25b13
	ḡ. 5a15		(Ar.) İhtiyaç, lüzum, gereklik.
gül	(Far.) Gül.	hācet	ḥ. 13b13
	g. 26a4		(Ar.) Sınır
	g. (ḡ.-ı gül) 3a15	hadd	ḥ. e 10a5
gülzār	(Far) Gül bahçesi.		(Ar.) Hadis, Hz.
	g. (ḡ.-ı ḡayin) 11b1	hadīṣ	Muhammed'in sözleri.
			ḥ. (ḥ.-ı ṣahīḥ) 13b1
			ḥ. (ḥ.-ı ḥudsī) 21a1

hafā	h. üñ 19b2, 21a1 h. i 11b11 h. ini 8a15 (Ar.) Gizli olma, gizlilik.	28b8, 29a12, 2b10, 2b12, 2b15, 30a5, 30a6, 30a7, 30b14, 30b3, 30b5, 30b6, 31a1, 31a12, 31a3, 31a8, 4b2, 5a14, 5b4, 5b7, 6a1, 6a8, 6b8, 7a1, 7a1, 7b13, 7b9, 8b9, 9a9
hafī	h. 17b6 (Ar.) Gizli, saklı.	H. iñ 13a7, 14b10, 20b15, 23a15
hāk	h. 2a5 (Far.) Toprak. h.- pāyı 3b4	H. uñ 15a6, H.uñ 31a14
haikan	Türk imparatorlarına verilen unvan. h. (ve'l-h). 3b2 h. (İbn-i h).3b2	H.a 14a11, 7b12, 31b4 H.a (Cenāb-ı cānib-i H.) 18b14, 6b10
haķīkat	(Ar.) Doğru, gerçek h. 1b12 h. (şems-i h.) 17b11, h. de 17b10,9a11, 9a14	H.a (zāt-ı H.) 20b14 H.a(kurb-ı H.) 31b1
haķīkī	(Ar.) Sahici, doğru, gerçek. h. 19b13 h.(fenā-yı h.) 20b12, h.(beka-yı h.) 20b12 h.ye (maķşūd-ı h.) 19a4 h.lerine (maķşūd-ı h.) 30a15	H.a(tarīk-ı H.) 16a4, H. da (mülāḥaṣa-i H.) 14a12
haķīr	(Ar.) İtibarsız, degersiz, aşağı, bayağı. h. 1b8, 26b3	H. dan 25a14, 25b1 H.dandur 7a9
Haķk	(Ar.) Allah H. Taālā 10a6, 10b12, 10b15, 11a10, 11a7, 12b1, 12b3, 12b8, 13a1, 13a9, 13b9, 13b15, 14b14, 14b2, 14b6, 15a1, 15a9, 16b10, 17a3, 17b14, 17b3, 18a1, 19a6, 20a9, 20b14, 20b14, 20b15, 20b2, 21a15, 21b14, 21b15, 21b3, 22a5, 23a15, 23b1, 23b13, 23b14, 23b8, 24a11, 24a14, 24a14, 24a3, 25a5, 26a12, 26a15, 27b11, 28b1, 28b2, 28b3, 28b5, 28b6,	haķk (Ar.) 1- Lāyik, münāsib. h. dur(muāmele-i h.dur) 30b1 2- Hak, pay, hisse. h.inı 31a12, 31a15, 31a6 h. 1-çün 10a9, 6b5 3- Konu, mevzu. h.inda 22a7
		Haķk'el-yakīn(Ar.) Gerçekliğine hiç şüphe olmayan. H. 24b2
		H.dür 23a6
ḥāl	(Ar.) Durum, tarz, vaziyet. h. 16b12, 2a6	(Ar.) Durum, tarz, vaziyet.
		h.-ile(lisān-ı h.) 23b15, 27a11, 28a8
ḥalāş	(Ar.) Kurtulma, kurtuluş. ḥalāş 5b7	(Ar.) Kurtulma, kurtuluş.
		ḥ.ol- 11b4,
		ḥ. id- 25a5, 5b11, 7b11
		ḥ. bul- 27a9, 4b8, 5b3

ḥālāt	(Ar.) Hayasızlık, yüzsüzlük. h.-ı sālike 7a8 h.ı 5a6	ḥamrā	(Ar.) Kırmızı, kızıl. h. (tayrā-i h.) 10b14
ḥalāyık	(Ar.) İnsanlar, mahluklar. h.dan (enfās-ı h.) 30b13	ḥançer	(Ar.) Ucu sıvri, iki yanı keskin bıçak, hançer. h. 6a14
ḥāl	(Ar.) Durum, vaziyet, tarz. h. de 23a10 h. den 23a11 h. e 23a11 h.ı 17b6, 6b15 h. inden 25b3 h.iyle (lisān-ı h.) 7b14	ḥāne	(Far.) Ev. h. (nigār-ı h.-i feşāḥat) 3b1
ḥālet-	(Ar.) Hal, durum, nitelik. h. (h.i zevkīyye) 11a13, 23a14 h.i 11b1	ḥarf	(Ar.) Alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri. h. 23b15
ḥalīfe	(Ar.) Halife. h. 31a2 h.si 31a9	ḥāric	(Ar.) Dış, dışarı. h. dür 30a12
ḥalk	(Ar.) İnsan topluluğu, insanlar. h. 10a12, 10a7, 12b14, 13a11, 13a11, 15a2, 1b3, 24b11, 25b12, 25b12, 26a6, 28b1, 28b3, 28b4, 28b6, 28b7, 28b9, 30b5, 6b5 h.-ı mevcūdāt 10a11, h.-ı ēalem 6b3 h.-ıla mahluṭ 25a15, 25b2 h.-ıladur 30a15 h.a 28b10, 29a6 h.ı 28b12, 5b13 h.inun 15b15, 24b10 h.un 26a2, 28b11	ḥāşıl	(Ar.) Meydana gelen. h. ol- 10b6, 11b8, 11b9, 11b10, 12a11, 12a14, 14a15, 14b8, 14b9, 16b12, 16b8, 19a15, 20a3, 20a9, 21a3, 21a10, 23b2, 24b1, 24b2, 24b3, 26a13, 26a9, 31a6, 4b15, 5a14, 5a7
ḥallāk	(Ar.) Yaratıcı, yaratan. h. (h.-ı ēalem) 6b12	ḥāşiyet	(Ar.) Kuvvet, tesir. h. 14a8, 17b5, 17b7 h.-ı ta‘biye 17b4
ḥamd	(Ar.) Şükür etme. h. 15a13 h.-ı bī-had 1b2	ḥaşr	(Ar.) Sıkıştırma, zaman ayırma. h.a 10a5
ḥāmis	(Ar.) Beşinci. h. 17b1, 4a9	ḥaşş	(Ar.) Mahsus, saf hali. h. 14b11, 24b5 h. (h.-ı ḥavāṣ) 23a6
		ḥāşşa	(Ar.) Bir kimseye, ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç. h. sindan 3a4
		ḥaşşe	(Ar.) Duygu, Bir şeye mahsus olan kuvvet ve hal. h. sinden 2b4
		ḥāşşeten	(Ar.) Hususi olarak, özellikle, ayrıca, yalnız. h. 26a15
		ḥaṭab	(Ar.) Odun. h. 7a15

ḥaṭā	(Ar.) Kabahat, kusur. ḥ. sı 4a2	ḥay	ḥ. sı 16a7 (Far.) Vah!, eyvah!
Hātem-i Tayy (Ar.)	Özel isim (Cömertliğiyle meşhur kişi) ḥ. (misl-i ḥ.) 3a6	ḥayāl	ḥ. 8b11 (Ar.) İnsanın kafasında tasarlayıp canlandırdığı şey.
ḥātemü'l-enbiyā'	(Ar.) Peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed. ḥ. 25a8	ḥayāt	ḥ. 16a10 ḥ.i (hiss-i ḥ.) 21b7 ḥ.i 16b8 (Ar.) Dirilik, canlılık. ḥ. 13b13
ḥātemü'l-velāyet (Ar.)	Şehrin mührü. ḥ. 13b8	ḥayr	ḥ. (ḥ-i cāvidānīye) 19b13 (Ar.) İyi, faydalı, hayırlı. ḥ. 2b12, 2b9
ḥātif	(Ar.) Sesи işitilip de kendisi görülmeyen [kimse]. ḥ.(şuāt-ı berk-ı ḥ.) 16a9 ḥ. (ḥ.-i ḡayb) 3a11, 3a8 ḥ.den (ḡayb-ı ḥ.) 2a7, 12a15	ḥayrān	(Ar.) Çok tutkun. ḥ. ol- 20a15 ḥ. ḷal- 2a8
hattā	(Ar.) Bundan başka, fazla olarak, bile, hem de. ḥ. 8b7	ḥayret	(Ar.) Şaşma, şaşırma. ḥ.e 27a7 ḥ.de 22a8 ḥ.lerinden 21b15, 30b4
ḥatun	Kadın. ḥ. 29b6	ḥayy	(Ar.) Allah'ın adalarındandır. (Diri, canlı).
haulā'	(Ar.) Adı geçen. h.-i mekān 28a3	ḥazā'īn	ḥ. (ḥ.-i sübḥān) 15b1
ḥavāss	(Ar.) Hasseler, duygular. ḥ (ḥ-i zāhir) 23b10	ḥażar	(Ar.) Hazineler. ḥ. (ḥ.-i selāṭin) 1b13
ḥavāṣṣ	(Ar.) Muhterem, saygın olanlar. ḥ. 23a5, ḥ.(ma'rifet-i ḥaṣṣ-ı ḥ.) 23a6 ḥ. dur (ma'rifet-i eḥaṣṣ-ı ḥ.) 23a4 ḥ.i 17b9 ḥ.inı 3b13	ḥāzır	(Ar.) Sabit meskeni olanların oturdukları memleket. ḥ. (tayr-ı ḷažā-yı ḥ.) 10b12 ḥ.(ḷažā-yı ḥ.) 23b5
ḥavāṭır	(Ar.) Hâtıralar, fikirler, düşünceler. ḥ. 16b11 ḥ. (ḥ.-i mā-sivāyı) 20a5	ḥazīne	(Ar.) Huzurda, meydanda, gözönünde olan. ḥ. 28b15
ḥavf	(Ar.) Korku, korkma. ḥ. inda 20a14		(Ar.) Devlet malının, devlet parasının saklandığı yer. ḥ (ḥ.-i ḡayb) 12b13, 17b12
ḥavşala	(Ar.) Anlayış, akıl; zihin.		ḥ. (dürer-i esrār-ı ḥ.-i cihān) 2a7,

hazīnedār	h. (h.-i esrār-ı Rabbānī) 3a1 h. sine 2a5, 3a11, 3a3 (Ar.) Hazinenin idare ve muhafazasına memur edilen kimse. h. larıdır 2a10	hemān	h. 17a11, 17a14, 21b8, 22b1, 26b1, 5a8, 9a6 (Ar.) Hemen, derhal, o anda, çarçabuk. h. 15b13, 15b3, 20a14, 22a4
hažīre-i Kuds	(Ar.) Mec.Cennet. h. (savāmīc-i h.) 2a13	hep	Hep, bütün, hepsi. h. 11b10, 20b15, 22a12
hažret	(Ar.) Kat, huzur. h. 11a4, 12a2, 2a13 h. (h.-i fahr-i cālem) 10a3 h. (h.-i Resūl) 10b11, 30a2 h. (h.-i cAlī) 11b13 h.-i (feyyāž-ı h.-i lā-yezālik) 23b h. (h.-i Ādem) 27b4 h. (h.-i Dāvud) 27b5 h. (h.-i Mūsā) 27b5 h. (h.-i şāhzāde-i civān-baht) 3a13 h. (cenāb-ı h.-i sultān-ı azimü's-şāne) 3b14 h. (h.-i bi-niyāza) 7a6 h. (h.-i cizzet) 8b4 h. (cāşık-ı sālik-i rāh-ı h.-i Allāh) 15b9 h. (şalik-i rāh-ı h.-i Allāh) 20a2 h.e 28a4 h.iñ 13b1 h.inden 28a14 h. ine10b13, 12b3, 6a8 h.-le 23b14 h.üme 13b12	her	(Far.) Hep, bütün. h. 6a7, 6a8, 6a9, 7b12, 7b12, 7b13, 8a10, 8b1, 12b4, 13b13, 13b11, 17b14, 17b4, 17b7, 17b8, 17b9, 18a1, 18a10, 18a3, 19a14, 19a4, 19a7, 1b12, 24b11, 24b11, 25a12, 25b14, 26a15, 26b8, 26b9, 27b11, 27b12, 27b12, 27b2, 27b8, 27b9, 28b15, 29a10, 29a3, 30b13, 31a14
heft	(Far.) 7sayısı. h. 20b8	hergiz	(Far.) Asla, hiçbir zaman. h. 6b7, 7a16, 10b7, 12a5, 13b13, 23b14, 26a7, 29b5
helāk	(Ar.) Mahvolma, ölmə. h.e(varṭa-i h.e) 7a11 h. dan (varṭa-i h. dan) 5b8, 7b11, 5b3	heşt- bihišt	(Far.) Kur'an'da adı geçen sekiz cennet. h. 26a10 h. ūñ 22b4
hem	(Far.) Hem, hem de.	hevā	(Ar.) Heves, istek, arzu. h. (h.-yi hüviyet) 19b11 h.(h.-yi nefsāniye) 18b13 h. sına 15a5
		heybet	(Ar.) Korku ile saygı duygularını birden uyandıran hal veya gösteriş. h. de 27a5 h. dedür 28a4
		hezār	(Far.) Bin sayısı. h. 25a12
		hifz	(Ar.) Saklama. h. id- 29b8
		Hızır	(Ar.) İçenlere ölmezlik veren ab-ı hayatı içmiş bulunan ve kul sıkıldığı zaman imdadına

yetişmekle meşhur olan peygamber. H. 3a5		h. i 21a7 (Ar.) Bir veya bir çok kimselere ağızdan veya yazı ile söyleme.
hicāb (Ar.) Utanma, sıkılma. h. 12a4, 23a13, 25b13 h.(cem-i h.) 12a11 h. (h.-ı başıret) 23b9 h.dur 19a4 h.a 16a10 h.i 18b3, 22b9 h.indan 27a9 h. ile 18b6 h.ları 18b15	hiṭāb	h. 6b2 h. (h.-ı mustatāb) 2b14, 3a7 h. kıl- 7a2 h. id- 9a9 h.i 13b5, 18b10, 24a13, 24b13 h. inuñ 12a9
hīç (Far.) Yok denecek kadar az olan; yok olan. h. 22a8, 22b11, 6b13	hod	(Far.) Kendi. h. 22a10, 6b15
hīçbir (Far.T.) Hiçbir. h. 12b10, 14b14, 22a6, 30a14 h. i 14a2, 31b4	ḥūbān	(Far.) Güzeller, iyiler. h. dur(meh-i cebīn-i h.) 3b5
hidāyet (Ar.) Hak yoluna, doğru yola kılavuzlama. h.(ḥażā-yı nūr-ı h.) 25a6	ḥulefā	(Ar.) Halifeler. h. (h -i Resūl-i Ḥuñdā) 1b7
hikāyet (Ar.) Anlatma. h. 6a12 h. id- 4b5	ḥulk	(Ar.) Huy, tabiat. h.-ıla 2b1
hikmet (Ar.) Sebeb. h. 13b6	ḥūr	(Ar.) Cennet kızları, hüriler. h. a 26a6
hilāfet (Ar.) Birinin yerini tutma. h.(būstān-ı h.) 3a14	ḥurṣīd	(Far.) Güneş. h. (h.-ı cihān) 16b7 h. (h.-ı āsūmān-ı risālet) 26b14
hilat (Ar.) Eskiden, padişah veya vezir tarafından takdir edilen, beğenilen kimseye giydirilen süslü elbise. h. in 19b13	ḥurūc	(Ar.) Çıkış, çıkışma; dışarı çıkma. h. 7a7
hīn (Ar.) An, zaman, vakit. h (h.-ı müşāhede) 21a7 h.de 23b5, 7b14	ḥurūş	(Far.) Coşma, çağıldır, gürültü. h. eyle- 11a14 h. id- 20b8
hiss (Ar.) Duyma kuvveti, duygu. h (h.-ı ḥayāḥ) 21b7 h (h.-ı bāṭin) 27a7	ḥužūr	(Ar.) Rahat. h. a 16a5 h. imda 13b10 h. inda 20a3,12a9, 15b12
	hücūm	(Ar.) Saldırış, saldırı. h. eyle- 11b3
	hüdā	(Ar.) Doğru yol gösteren. h. (nūcūmūpl- h.)1b7

		-İ-
hüdā	(Far.) Allah. h. dur (şīr-i h.) 27b10 h.dur (māh-ı h.) 27b3, h.dur (Resūl-i h.) 27b8 h.dur (necm-i h.) 27b8, h.dur (makbūl-ı h.) 27b9	i
hüküm	(Ar.) Hüküm, emir. h. id- 23b1 h.(ehl-i h.) 31b3 (h.-i kūtbdan) 30a12 h.i 18a1, 31a4 h.indedür 24a3, 29a3, 30a10, 31a9 h.ince 11b6, 14a7 15a10, 31a12	ibādāt ibādet ibāret
hümāy	(Far.) Saadet, kutluluk. h. (h.-ı cān) 19b11	ibn- İbn-i Mesud
hürriyyet	(Ar.) Hürlük, serbestlik. h. 7b6	İbrāhim
hüviyyet	(Ar.) Mahiyet, hakikat, asıl. h. 13a6 h. e (hevā-yı h.) 19b11 h.de (dezāt-ı h.) 22a4 h. ine (cenāb-ı h.) 1b2 h.ine (zāt-ı h.) 8b15	icād icrā
ıslāh	(Ar.) İyileştirme, düzeltme. 1. 28b12	icün
ıssı	(Ar.) Sıcak. 1. 6a9	idi
ışk	(Ar.) Aşk, sevgi. 1. 1b11, 27a8 1. (q.-ı ilāhī) 20b6 1.da 2a11 1.1 27a9	mütefekkir idi 23b4 muntażır olmuş idüm 23b5 mevcūd idi 12b13 mektūm idi 12b13, 17b12 mevcūd idi 17b13 var idi 18b4, 26b9 şeffaf idi 26b10 bulındı idi 26b9 gālib idi 28a2
ıttılāc	(Ar.) Öğrenme, bilme. 1.1 2a15	idin-
ıztırāb	(Ar.) Acı, elem, sıkıntı. 1. 11b8	idrāk
ıztırārī	(Ar.) Mecburi. 1. den 19b11	(Ar.) Anlayış, akıl erdirmeye.

idügi	i. 21b8 i. id- 17a11 Olduğu.	ilâhî	(Ar.) Allah'a ait olan. (feyezân-ı i.) 13a8 (cezbe-i i.) 15b14 (eltâf-ı i.) 18b15 (çıkış-ı i.) 20b7 (avn-i i.) 4a4 i.dür (mazhar-ı tâmm-ı i.) 30a10 i.ye (cemâl-i i.) 15a4 i.ye (cezbe-i i.) 30a14
ihrâc	(Ar.) Dışarı atma; çıkarma. i. it- 25a6		(cıkış-ı i.) 20b7 (avn-i i.) 4a4 i.dür (mazhar-ı tâmm-ı i.) 30a10 i.ye (cemâl-i i.) 15a4 i.ye (cezbe-i i.) 30a14
ihrâk	(Ar.) Yakma, yakılma. i. ol- 25b15, 5a12, 7a13, 7a14		(Ar.) Tanrıcılık. i. dür (nûr-ı i.) 5b2 i.ye (evâmir-i i.) 15b10 i.ye (cezbe-i i.) 24b8
ihtilâfât	i. ina 15a12 (Ar.) Ayrılıklar, uyumamalar, anlaşmazlıklar. i. in 17b1, 4a10	ilâhiyye	(Ar.) Allah'a doğru. i. (seyr-i i.) 15b6, 19a1, 19a5, 4a11
ihtiyâc	(Ar.) Muhtaçlık, yokluk. i. ol- 19a9	ilâllâh	(Ar.) Bildirme, bildirilme, anlatma. i. 1 23a15
ihtiyâr	i. in 7a6 (Ar.) Katlanma. i.6a4, i.(bi- i.) 6b13	i'lâm	İleri, ön. i. 22b11, 24b9
ihtiyârî	(Ar.) Red veya kabulü isteğe bağlı, bırakılmış olan. i. 6a13, 6b14 i. (mevt-i i.) 11b12, 12a2, 19b12 i. ye (fenâ-yı i.) 5a13	ilerü	İletmek, götürmek. i. 3a3
ihvân	(Ar.) Sâdik, samimi, candan dostlar. i. (i.-ı zamân) 3a8	ilhâk	(Ar.) Katma, katılma; karışma; karıştırma. i. da (derece-i i.) 13a6, 13a8
iki	İki (2 sayısı). i. 15b15, 21a5, 24b10, 29a14, 5b15	ilhâm	(Ar.) Allah tarafından insanın gönlüne bir şey doğdurulma. i. 2b13
ikinci	İkinci. i. 14b8		i. (i.-ı Tûrîndan) 3a6
ikrâm	(Ar.) Saygı, hürmet. i. ķıl- 15a2	illâ	i. dan (Tûr-ı i.) 3a12
iktibâs	(Ar.) Ödünç alma. i. id- 22b6, 27a1, 9a14	ilm	(Ar.) Ille, mutlaka. i. 10a1
iktidâ	(Ar.) Tâbî olma, uyma. i. it- 18a9, 18a9		(Ar.) Bilme, biliş. i. 5a8, 12a4, 12a5, 12a12, 17a14, i.(cehl-i i.) 16a5
ilâh	(Ar.) Allah. i. a (şems-i mazhar-ı zât-ı i.) 26b13		i. (i.-ı ķadîm) 12b13, 17b12 i. (mehbit-i i.-i ledün) 3a5 i. dür 14a13, 22b9

‘ilme’l-yakīn	(Ar.) Kesin bilgi. i.-y. 23a5, 24a11, 24a15, 24b1		14b12, 14b13, 15a12, 19a9
īmān	(Ar.) İnanma, inanç. ī. 28b14, 28b15 ī. (nūr-ı ī.) 16a14 ī. dur 14a12, 14b6	i. (i.-ı kāmil) 21a4 i. (rūh-ı i.ı) 17b3 i. dur10a14 i. uñ 13b10, 14b15, 15a3, 15b2, 22b10 i.ı 15a4	i. (i.-ı kāmil) 21a4 i. (rūh-ı i.ı) 17b3 i. dur10a14 i. uñ 13b10, 14b15, 15a3, 15b2, 22b10 i.ı 15a4
imden girü	Bundan sonra, bundan böyle. i.g. 12a13, 4a3	i. da14a8, 14b14 i.da (şūret-i i.) 15a13	i. da14a8, 14b14 i.da (şūret-i i.) 15a13
imdi	Şimdi, artık, o halde. i. 2b11, 7a3, 12a5, 14a10, 26a13, 28a12, 30b14, 31a13,	i. dadur 14b7 i. dan 14a5, 14b5	i. dadur 14b7 i. dan 14a5, 14b5
imkāniyyet	(Ar.) Olabilecek vaziyette bulunma, imkânlar. i. 17b13	insānī	(Ar.) İnsana mensup, insanla ilgili, insanca. i.(rūh-ı i.) 10b8 i.(ahķar-ı ahķar-ı i.) 15a1
imsāl	(Ar.) Boşuna sarfetme. i. (i.it-) 15b10	ins	(Ar.) İnsan. i. i 30b6
imtiśāl	(Ar.) Alınan emre boyun eğme. i. id- 12a6	inşā'allāhu	te ^c ālā (Ar.) Yüce Allah isterse, Allah nasib etti ise. i. 21a10, 28a12, 4a3
imtizāc	(Ar.) Birbirini tutma uygunluk. i. 17a3, 17a6	intikāl	(Ar.) Bir yerden başka bir yereCOME; göçme. i. eyle- 29a15
‘ināyet	(Ar.) Dikkat, gayret, özenme i. (‘i.-ı ezeliye) 18b9	irādet	(Ar.) İrade dileme, gönül isteği. i. 9a1
‘indallāh	(Ar.) Allah yanında. i. 2811, 29b11	ir-	Ulaşmak, yetişmek. i. mez 19b15
in‘idām	(Ar.) Yok olma. i. in 21b9 i. inda12b11		i. di 24a2, 2a7, 2b14, 6a9, 9b8
inkār	(Ar.) Yaptığını saklama, gizleme. i. 18a9 i.id- 15a8		i. se 15b12, 18b10, 21b2, 5b12
inkīyād	(Ar.) Boyun eğme, kendini teslim etme. i. a 2a11		i. e 19b13, 20b2
insān	(Ar.) İnsan, insanoğlu. i. 4a7, b15, 13b12, 13b4, 13b10, 13b10, 13b14, 14a13, 14a2, 14b10,	‘irfān	i. digi 8b2 i. ince 19a2 i. dükden24b7 i. mege 19a4, 5b3 i. mezden 5a13 i. üb 16a3, 24a14, 26a8, 30a14, 5b8, 6b2 i. icek 7b11 (Ar.) Bilme, anlamaya. i. 29b2 i. (nūr-ı ‘i.)16a14

irgür-	i. (c.i.-1 cemi ^c) 21b14 Ulaştırmak, eriştirmek. i. e 20b4	istifsār	(Ar.) Sorma, sorulma. i. 24a9, 27a12, 28a5, 28a7, 28a8
iriş-	i. üb 5b9 Erişmek, yetişmek, ulaşmak. i. ür 13a8, 29a10, 29a11 i. üb 5b10	istiğfār	(Ar.) Allah'tan günahın bağışlanması isteme, tövbe etme. i. 7a5
irişdir-	Ulaştırmak, eriştirmek. i. e 5b7	istiğnā	(Ar.) Aza kanaat etme, tokgözlülük. i. dadur 12b9
irişdürü-	Bkz. İrişdir- i. ür 13a9, 31b2	istimā ^c	(Ar.) İşitme, işitilme, dinleyip kabul etme. i. 20b15
ırşād	(Ar.) Doğru yolu gösterme, uyarma. i. inuñ15b13, 24b7	istimdād	(Ar.) Yardım isteme, meded. i. 27a2
īsā	(Ar.) Hz. İsa, İsa peygamber. ī. 27b6	istimdāt	(Ar.) Yardım isteme, meded. i. 24b12
īşāl	(Ar.) Vusul buldurma, buldurulma; vardırma, ulaştırma. i. it- 13a1	istiṭā ^c at	(Ar.) Takat, güç yetme, kudret. i. 3b12
ism	(Ar.) Ad, isim. (i.-i muntakim) 15a10 i. e 14b11, 31a14 i. ine 26a15 i. üñ 31a11, 31a15, 31a5, 31b1 i. inüñ 31a12	ışyān	(Ar.) İtaatsizlik, emre boyun eğmemeye. i. uñ1 2b10
isnād	(Ar.) Bir şeyi birisi için yaptı deme, iftira etme. i. 7b12	ışāret	(Ar.) İşaret. i. 11b13 i. dür 11b11, 12a6, 27b11 i. i 12a9, 15b14 i. ün 3a8
İsrāfil	(Ar.) Dört büyük melekten kiyamet kopacağını öttüreceği boru ile bildirecek olan biri. i. 28b8, 29b12, 29b15 i. üñ 29b13	ışbu	Bu, iş bu. i. 10a11, 13a4
iste-	İstemek. i. di 11b5	ış	İş, hareket. i. i 17b14 i. idür7b8 i. inde 23b10 i. lü 23b10 i. üdür19b1
isti'dād	(Ar.) Akıllılık, anlayışlılık. i. 13a5, 14a6, 20a9, 4b15, 9b10 i. ina 12a11, 16a7, 18a4, 18b3, 8b1	ışıt-	İşitmek, dinlemek, duymak. i. ildi 12b1
		ışrāk	(Ar.) Işıklandırma, parlatma. i. idur 14b6
		ışret-	(Ar.) İçki içme, yaşama, geçinme.

it-	i.-i şūret 4a2 Etmek, yapmak. i. erin (āşikāre i.) 6b3 i.er (‘azāb i.) 15a11, 31a13 i.er (‘ayān i.) 19a1 i.er (beyān i.) 17b2, 18a15, 4a10, 4a6, 4a7, 4a8, 8a5, 9b12 i.er (da‘vā-yı ene’l-haқ i.) 5a10 i.er (ġalebe i.) 16a12, 21b5 i.er (hük̄m i.) 23b1 i.er (iқtibās i.) 22b6 i.er (istimāc i.) 20b15 i.er (kesb i.) 25b9 i.er (mahv i.) 14b7 i.er (mahcūb i.) 20a1 i.er (müsāhede i.) 10b4, 17a13, 19a11, 19a13, 22b13, i.er (nidā i.) 7a2 i.er (nef̄h i.) 29b14 i.er (pervāz i.) 19b11 i.er (rivāyet i.) 10a3, 28a14 i.er (secde i.) 5a5 i.er (seyr i.) 15b5 i.er (şürūc i.) 16b13 i.er (ṭaleb i.) 17a1 i.er (tecellī i.er) 17a4 i.er (tesbīh i.er) 10b15 i.er (ṭulūc i.er) 14b7 i.er (zuhūr i.) 5b1 i.emez (fark i.) 16a10, 21b5 i.emez (idrāk i.) 17a11 i.erler (seyr i.) 28a3 i.erler (ķabūl i.) 13a7 i.erler (ħamd i.) 15a13 i.erler (ta‘līm i.) 16a4 i.erler (istimdāt i.) 24b12 i.erler (taşarruf i.) 25b3	i.erler (taşarruf i.) 25b5 i.erler (tār-mār i.) 26a11 i.erler (iқtibās i.) 27a1 i.erler (istimdāt i.e.) 27a2 i.erler (ṭaleb i.) 28a2 i.erler (iṣlāḥ i.) 28b12 i.erler (neşr i.) 29a12 i.erler (neşr i.) 29b8 i.erler (teżellül i.) 4b12 i.erler (ṭaleb i.) 5a6 i.erler (señsār i.) 6b4 i. eyin (beyān i.) 6b7 i.e (şürūc i.) 12a13 i.e 15b13 i.e (tulūc i.) 17b8 i.e (ber-ķarār i.) 18a12 i.e (nażar i.) 20b11 i.e (da‘vet i.) 20b3 i.e (nūr-ı zāt i.) 21b11 i.e (sābit i.) 2b11 i.e (nażar i.) 2b11 i.e (yād i.) 2b12 i.e (secde i.) 4b10 i.e (‘arż i.) 7a6 i.e (kelām i.) 8a7 i.e (beyān i.) 8b2 i.e (yād i.) 8b6 i.elüm(beyān i.) 26b2 i.elüm(taķrīr i.) 24a10, 28a13 i.elüm(şurūc i.) 4a4 i.esin (ref̄c i.) 20a6 i.eler (yād i.) 2b9 i.eler (ħalāş i.) 5b11 i.üb (nażar i.) 10b13 i.üb (işāret i.) 11b13 i.üb (çāk i.) 11b5 i.üb (imtişāl i.) 12a6 i.üb (icrā i.) 12a7 i.üb (tehlīl i.) 12b4 i.üb (ħalk i.) 15a2 i.üb (inkār i.) 15a8 i.üb (imsāl i.) 15b11

- i.üb (icrā i.) 15b12
 i.üb (ref^c i.) 16b5
 i.üb (ṭulū^c i.) 16b7
 i.üb (yād i.) 18b12
 i.üb (sūlūk i.) 18a13
 i.üb (ḳaṭ^c i.) 19a4
 i.üb (kesb i.) 19b10
 i.üb (cem^c i.) 1b10
 i.üb (cūş i.) 20b7
 i.üb (ḥurūş i.) 20b8
 i.üb (ḡalebe i.) 21a9
 i.üb (ṭulū^c i.) 26b12
 i.üb (terakķī i.) 29b7
 i.üb (‘afv i.) 2b10
 i.üb (serzenīş i.) 30b7
 i.üb (da‘vet i.) 31b1
 i.üb (tah̄rīr i.) 3b14
 i.üb (ḥikāyet i.) 4b5
 i.üb (ṣu‘ūd i.) 4b8
 i.üb (teveccūh i.) 4b12
 i.üb (ṭulū^c i.) 5a1
 i.üb (ḡalaṭ i.) 5a10
 i.üb (taqlīz i.) 5a15
 i.üb (teżellül i.) 5a5
 i.üb (teżellül i.) 5b1
 i.üb (ene'l-ḥaḳ i.) 5b13
 i.üb (ḡalaṭ i.) 5b2
 i.üb (maḥv i.) 5b6
 i.üb (ḡalebe i.) 6a13
 i.üb (nidā i.) 6b6
 i.üb (istigfār i.) 7a5
 i.üb (isnād i.) 7b12
 i.üb (āşikāre i.) 8b12
 i.üb (‘ayan i.) 8b13
 i.üb (iqtibās i.) 9a14
 i.üb (kesb i.) 9a15
 i.üb (ḥitāb i.) 9a9
 i.üb (kesb i.) 9b2
 i.üb (ṭulū^c i.) 9b4
 i.üb (āşikāre i.) 8b12
 i.üb (ḥalāş i.) 25a5
 i.elden (ḥalķ i.) 10a7
 i.erken (kelimāt i.) 25b2
 i.en (ṭulū^c i.) 27b7
 i.en (üstād i.) 7a11
 i.enler (iqtidā i.) 18a9
 i.ecek (ah i.) 26a11
 i.ecek (edā i.) 31a6
 i.icek (mūfārekat i.) 11b9
 i.erlermiş (ḥāşıl i.) 26a13
 i.erseñ (kelām i.) 6b2
 i.erlerse ('azm i.) 25b14
 i.erlerse (ri‘āyet i.) 31a15
 i.(kīyās i.) 24b4
 i.(istifsār i.) 28a7
 i.di (riħlet i.) 18b5
 i.di (iħrāc i.) 25a6
 i.di (nūr i.) 25b11
 i.di (ṣu‘ūd i.) 27a10
 i.di (ķarār i.) 27a10
 i.di (münācāt i.) 27a11
 i.di (istifsār i.) 27a12
 i.di (ḥalķ i.) 30b5
 i.digüm (ṣu‘ūd i.) 10a4
 i.diler (kesb i.) 9b10
 i.düğü (nazar i.) 20b10
 i.düğü (ṭulū^c i.) 9b1
 i.düğün (kelimāt i.) 24a2
 i.dükde (rūcū^c i.) 13b12
 i.dükden (temām i.) 19a6
 i. me 6b4, 6b9
 i. meden 17b6
 i. medi 30b5
 i. meg-içün 13a1, 1b5
 i. mege 20b9, 8b5
 i. mek 11b4, 23a12
 i. mekden 5a14
 i. mekdür 14a9, 14b3
 i. mekle 4b15
 i. meklige 19a2
 i.meklik 20a8
 i. meseler 31a12
 i. mesi 5b1
 i. mesün 6b7
 i.meye 7a7, 23a12,
 23a10,
 i. meyeler 8a14, 18a9,
 18a9,

i.	meyeydi 13b13		-K-
i.	meyin 6b9	ķabā	(Ar.) Üste giyilen elbise, cübbe, kaftan.
i.	meyüb 15a6	ķabil	(ķ.-yı cismi) 11b5
i.	mez 16b10, 24b9	ķabiliyye	(Ar.) Soy, nevi, sınıf.
i.	mezler 13a3, 26a7, 29b9	ķabl	ķ. dür 9a13
i.	mişdür 28b1, 28b9		(Ar.)
i.	mişken 8a8	ķabūl	ķ.(kūlub-1 ķ.) 29b13
i.	mişsin 24a9		(Ar.) Ön, önceki, öndeği, evvel, evvelki
i.	se 12a10	ķabr	ķ.e'l-vuşlat 15b6, 21a6
i.	seler 22b4		(Ar.) Mezar.
itdür-	Ettirmek, yaptırmak.	ķabūl	ķ.(cazāb-1 ķ.)16b3
i.	ür 30a7		(Ar.) İçeri alma.
i'tikād	(Ar.) İnanma.	ķaçan	ķ. İt- 13a3, 20a8, 4b15
i.	dan 23b3		ķ. İd- 13a7
i.	ı 7a11		ķ. kıl- 14a2,14a3, 14a6, 14a10, 16b15
iy	Ey, hey.	ķaçan	Ne zaman.
i.	ı.11a1, 11a8, 12b8, 12b8, 15b9, 15b9, 20a1, 20a2, 20a2, 21a14, 21b14, 2a7, 2a8, 3a8, 4a4, 6b15, 6b8, 7b13, 9b14		ķ. 11b15, 15b10, 20b4, 21b1, 29a14, 4b11
iżāfet	(Ar.) İki şey arasındaki bağ, ilgi.	ķaddesallāhu	(Ar.) Allah, mübarek ve mukaddes eylesin.
i.	i. 14a15, 14b1		ķ. 13b9, 28b13
iżāfi	(Ar.) İzafetle ilgili.		ķ. ervāḥahum 24b6
i.	i. (rūh-ı i.den) 14b8	ķadem	(Ar.) Ayak, adım.
izāle	(Ar.) Giderme, giderilme.		ķ. 18a7, 25b5, 7a7
i.	i.-i cehlinden 19b9		ķ. ur- 19a2, 21a4, 24b13
i'zāz	(Ar.) Aziz kılama, saygı gösterme.		ķ. baş- 19a6,24b5
i.	i. 15a1		ķ. ir- 19b15
izdivāç	(Ar.) Evlenme.		ķ. ümüz 18a11
i.	i. 10b8	ķadīm	(Ar.) Eski.
izhār	(Ar.) Gösterme, meydana çıkarma.		ķ. 18b11, 8b11
i.	i. it- 1b5		ķ. i 18b7
i.	i. it- 29b9		ķ.inde 11a7, 12b13, 17b12, 22a6, 25a6, 4b3
i.	i. id- 8b12	ķadime	k. üñ(üns-i ķ.) 18b11
i.	i.-ı ķudret 9a1		(Ar.) Bkz. ķadīm.
iżmihlāl	(Ar.) Yok olma, yok olup bitme.		ķ.si (şüret-i ķ.) 10b1
i.	i. inde 19b9	ķādir	Kudret sahibi; kutretli, kuvvetli.
izzet	(Ar.) Değer, kıymet.		ķ. 8b11
i.	i. e 8b4		ķ.dür 25b3
i.	i. üñ 6b5		

kadır	(Ar.) Değer, itibar. ķ. 24b5 ķ.dür 24b11 ķ.ini 15a5	ķ. i 15a4, 16b12, 20b6, 22b5, 28b1, 28b2, 28b4, 28b5, 28b7, 28b8, 29b11, 2ķ. ķ.inden 22b5, 29a10 ķ. ini 28b1, 28b5, 28b6, 28b8 ķ. leri 3a1 ķ. üñden 20a5
Kāf	(Ar.) Yaran, yarıcı. k.(semā-i k.) 9b8	ķ. ub 22a1, 27a11
ķafes	(Far.) Kafes, hapishane.	ķamer
ķahhāriyye	ķ.-i ı̄nşur 11b3 (Ar.) Kahredicilik, yok edicilik. ķ.si (nār-ı ķ.) 15a11	ķaldur-
ķahr	(Ar.) Zorlama, zorla bir iş gördürme. k. (k.-ı melik-i mennān) 15b1	ķ. Ay. ķ. 26b8, 9a11, 9a12, 9a15, 9b1 ķ.-i bedr-i münir 9b8, 27a3, 27b4 ķ.-i şubh-ı ebed 9b5 ķ.üñ 9b2
ķā'im	(Ar.) Ayakta duran, ayakta bulunan. ķ. dür 12b9	ķāmil
kā'ināt	(Ar.) Var olan şeylerin cümlesi. k. 21b12, 27a1, 8a4	(Ar.) Bütün, tam, noksansız, olgun. k.(mürşid-i k.) 5b4, 12a8, 15b12, 20a3, 24b7 k.(insān-ı k.) 21a4, k. ler 2a9
ķal	(Ar.) Söz, laf. ķ.(lisān-ı ķ.) 8a1, 16b12 ķ.(ķıl ķ.) 6b9, 24a8	ķamu
ķal-	Kalmak. ķ. an 2a8, 2a9 ķ. asın 6b14 ķ. maz 22b12 ķ. mazlar 31b5 ķ. madı 6b13 ķ. müşdürü 22a8 ķ. maya 20b2 ķ. sa 20a1, 7b6 ķ. ub 2a2, 3a12, 9a8, 20b9 ķ. ur 20b6, 21a7, 22b6, 22b6, 22b7, 22b10	ķanda
ķalb	(Ar.) Yürek. ķ. 10a2, 28a15, 28b2 ķ.(nūr-ı ķ.) 16a13 ķ. (ķ.-i Mūsīye) 27a13 ķ. (ķ.-i evtād) 29a10 ķ. e 20a4 ķ. den 16b11	ķandan
		ķankı
		ķānūn
		ķapu
		ķarār
		ķarındaş

karşu	Karşı. k. 11b2, 15b14		k. id- 25b2
karşula-	Karşılamak k. yub18b15	kelime	(Ar.) Söz, kelime. k. (k.-i nār) 7a2
ķāşır	(Ar.) Kısa. k. dur 8b1		kelime-i tevhīd (Ar.) Lâ-ilahe illallah; Muhamedün resûlullah.
ķat̄c	(Ar.) Halletme, karar verme, sona erdirme. k. (k. it-) 19a4, k ol 20b14	kemāl	k 20a6, 26b4, 4b13 (Ar.) Olgunluk, yetkinlik, tamlik, eksiksizlik. k. 12a1, 14a13 (k.-i ķudret) 8b12
ķat̄	Yan, nezd, ön, huzur. k. 26a4, 26a4		k. e 26a1
	k. a 29a4		k. i 30b10
	k. īnda 16b14, 1b13, 28b14	kemīne	k. ini1b6
ķaṭre	(Ar.) Damla, damlayan sey. k. 2b6, 6b7, 8a13		(Far.) Noksan, eksik.
	k.sinüñ 26a3	kemlik	k. 23b7
ķ atre -ves	(Ar.) Katre gibi. k.2a12		(Far.T.) Noksanlık, eksiklik.
ķažā	(Ar.) Olacağı ezelden Cenab-ı Hak tarafından takdir olunan şeylerin vukua gelmesi k. (k.-yı hażar) 23b5	kemliyyet	k. (makām-ı k.) 4a15, 30a11
	k. (k.-yı nūr-ı hidāyet) 25a6		(Far.) Noksanlıklar.
	k. (k.-yı selāmet) 5b3	kenār	k. 30b1
	k.da 23b6		(Far.) Kıyı, çevre.
ķaziyye	(Ar.) İş, husus, madde, mesele; dâvâ. k. 2a3	kendü	k. 1 22b9
	k. since 17b13		k. a 16a15
kelām	(Ar.) Söz laf, lakkırdı. k. 12a5		Kendi.
	k. id- 6b2, 8a7		k. 12b14, 12b2, 12b9, 15a4, 19a8, 1b3, 20b1, 20b3, 21b13, 21b13, 23b1, 5b14, 6a3, 7a1, 7a9, 7b12, 7b13, 9a1
	k.-ı Haķ 20b15		k. nūñ 10b13, 14a1, 7a5, 8b13, 8b3
	k. a 24a10		k. yi 20a13
	k. ī 31b3		k. ye 5a5, 5b2, 7a10
	k. īmuza 12a13		k. de 20a13, 20b1, 24b10
kelimāt	(Ar.) Kelimeler, sözler, lakkırdılar. k. olın- 23b15	kendülig	k. den 20a12, 20b3, 5a6, 6a4
	k. it- 24a2, 6b4		k. leri 15a13, 2b1
			Mevcudiyet, varlık.
		kenz	k. inden 19b12
		kerem	(Ar.) Hazine, define. k.-i mahfîsin 8b12
			(Ar.) Cömertlik, lütuf, bağış. k.(eltāf-ı k.) 15a15
			k. üñ 6b6
			k. üñ (elṭāf-ı k.) 15a5,

kerre	(Ar.) Kez, defa. k. 23b13, 25a12, 26a11	ķ. 11a8 ķ. a 5b4, 5b5, 5b6, 14a6, 15b4, 20b5, 23b9
keşāfet	(Ar.) Sıklık, koyuluk, kalınlık. k. i 16a5	ķ. an 23b11, 5b2, 7a11 ķ. anlardur 30a13
kesb	(Ar.) Çalışıp, kazanma. k. id- 9b2, 9a15, 19b10, 25b9, kesb it-9b10 k. (k.-i kemāl) 14a13	ķ. dı 11a15, 11b8, 12b4, 13b15, 14a3, 14a10, 17b11, 26b12, 27a3, 27a4, 27b13, 9b5 ķ. dılar 23a7
kes-	Kesmek. k. eler 7b4	ķ. duğdan 22a11
kesil-	Kesilmek. k. ür 21b6	ķ. dugı 14a7, 6a2 ķ. dugun 19a11
kesīr	(Ar.) Kırılmış. k.üñ (esīr-i k.) 4a2	ķ. inca 2b4 ķ. inub 23b13
kesret	(Ar.) Çokluk, bolluk, ziyadelik. k. i 23b12 k. de 23b12	ķ. ub 11a15, 15a2, 19a7, 23b15, 26b15, 26b5, 3b13, 7a3 ķ. icak 5a7
keşf	(Ar.) Açma, meydana çıkarma. k. 26b1 k. ol- 11b8, 12a4 k.-i şür 16b3 k.-i tām 24b2 k.-ile 24b2	ķ. madı14a2 ķ. mayalum 4a1 ķ. maz 16b15, 22b5, 25a15 ķ. müşdur 26a9
ketc	(Ar.) Bir sırrı saklama. k. (k.-icademden) 8a11	ķ. müşdum 26b5 ķ. müşsin 24a5
kevākib	(Ar.) Yıldızlar. k. 26b12, 26b15, 27b11, 27b9 k. (k.-i bī- nihāye) 26b6 k. üñ 26b8	ķ. sa 4b11, 4b15, 13a2, 17a10, 21b2 ķ. un 30b6 ķ. ur 16b7, 17a6, 21a5, 21a9, 21b10, 30a6, 31a7, 31b1 ķ. urdı 10b13
kevn	(Ar.) Var olma, varlık, vücut. k. 20a11, 21b8, 9a5	ķ. urlar 25a11, 31a7 ķ. ursa 24a15
kevneyn	(Ar.) Cismani ve ruhani alem; dünya ve ahiret. k. 2a1	Kılivermek, yapıvermek. k. e 18a13
kez	Kez, kere, defa. k. 11a3, 11a4, 11a5, 11a6	Kırk (40 sayısı). k. 28b11, 28b2
ķibābī	(Ar.) Kubbe. k. de (envār-ı ķ.) 2a14	k. lar 29b6
ķıl-	Kılmak, yapmak, etmek, eylemek.	(Ar.) Dünyanın sonu, kıyāmet günü. ķ. 6a14 ķ.(rūz-ı ķ.) 29b4 ķde. 12b10

kıyās	(Ar.) Karşılaştırma. ķ. it-24b4 ķ. eyle- 26a12	5b1, 5b4, 5b6, 6a1, 6a1, 7a12, 7a12, 7a4, 7b4, 8a6, 8b1, 8b14, 8b5, 9b4
kıymet	(Ar.) Değer, kıymet. ķ. 2a8 ķ.i 1b12	ķıl ķäl (Ar.) Dedikodu, çok konuşma. ķ. 6b9, 24a8
ki	(Far.) Ki. k. 10a1, 10a10, 10a14, 10a2, 10a4, 10a5, 10b13, 10b4, 10b6, 10b8, 11a11, 11a2, 11a5, 11a8, 11b11, 11b12, 11b14, 11b3, 12a1, 12a11, 12a3, 12a4, 12b1, 12b12, 13a1, 13a6, 13a7, 13a8, 13b15, 13b6, 14a13, 14a14, 14a11, 14b1, 14b2, 14b6, 14b6, 15a1, 15a11, 15a13, 15b3, 16a8, 16b15, 16b6, 17a1, 17a4, 17a5, 17a7, 17a9, 17b8, 18a10, 18a11, 18a2, 18a5, 18a5, 18a6, 18a8, 19a1, 19a14, 19a3, 19a5, 19b11, 1b3, 20b8, 21a15, 21a5, 21a6, 21a7, 21a9, 21a9, 21b1, 21b1, 21b3, 22a2, 22a14, 22a5, 22a10, 22b2, 22b7, 22b8, 22b8, 22b9, 22b9, 23a13, 23a7, 23a8, 23b12, 23b12, 23b14, 23b15, 23b2, 23b15, 23b8, 24a10, 24a11, 24a5, 24a5, 24a7, 24a9, 24b3, 25a4, 25a14, 25b1, 25b12, 25b4, 25b6, 25b9, 26a12, 26a15, 26a2, 26a8, 26a9, 26b14, 27a14, 27b11, 27b11, 27b2, 27b9, 2811, 28a10, 28a6, 28a9, 29a10, 29a2, 29a7, 29b5, 2a10, 2a12, 2a14, 2a3, 2a9, 2b11, 2b11, 30b13, 30b14, 30b2, 30b5, 31a3, 31b2, 3a10, 3a4, 3a7, 3b4, 3b15, 4b2, 4b6, 5a4, 5a8,	1.ki (bağlaç). 1b12, 2a7, 2b11, 2b14, 3a12, 4a4, 4b12, 5a15, 6a14, 6a7, 6b10, 6b2, 6b4, 6b8, 7a3, 7a9, 8b12, 9b14.ve, 9b15, 11a1, 11a1, 12b12, 12b8, 13b14, 13b9, 13b15, 14a13, 14a6, 14a8, 14a10, 14a12, 15a12, 15b6, 16a6, 17b8, 18b3, 18b9, 19a15, 19a3, 19b8, 20a10, 20a3, 20a3, 20b4, 21a14, 22a11, 23a3, 23a14, 23b15, 23b8, 24a11, 24a2, 25a9, 26b15, 27a13, 28b9, 30b7, 2. Kim, kimse (zamir). k. 10a9, 29a4, 4b6, 6a8, 6a9, 9a13, k. dür 22a2 k. i 9b15 k. ine 10a1 k. inüñ 26b10, 26b9 Kimse. k. 12a6, 15b10, 22a9, 6a15, 6b7 k. ye 22b11 k. ne 24a2, 24b10, 28b3, 28b4, 28b6, 28b7, 29a14, 29a2, 29a7 k. neye 28b11, 28b12, 28b9, 29a7 k.nüñ 18a4 (Ar.) Kimya. k. larınıñ (nazär-ı k.) 2b8
	kimse	kirām (Ar.) Soydan gelenler, soyu temizler ,ulular, şerefliler.

kişi	k. dan (enbiyā-ı k.) 13b2 Kişi, kimse. k. ler 29b6 k. nüñ 30b13 k. ye8b1	kurān k. (kurān-ı mecidinde) 4b3	(Ar.) Kurân-ı Kerim. k. (kurān-ı mecidinde) 4b3
ko-	Koymak, bırakmak. k.dı 17b4 k.ub 15a6, 1b11, 2a5 k.mayan 6a15	kurb	kurān-ı kadîm (Ar.) Kurân-ı Kerim. k. 4b3, 11a7, 22a6, 25a6 (Ar.) Yakın olma, yakınlık. k.-ı civâr-ı rabbül câlemîn 18b4 k.-ı hâkka 31b1
kon-	Konmak, yerleşmek. k.ub 20b9		k. a (şehneşîn-i k.ile) 15b15
köşe	Kenar, uç. k.sinde 29a8		k.dan(câlem-i k.) 18b6
kudret	(Ar.) Kuvvet, takat, güç. k. 7b12 k.(iżhâr-ı k.) 9a1 k.dür(lisân-ı k.) 6a4 k.i 6a6, 6a6, 6a6, 7a2 k. indedür(yed-i k.indedür) 10a9 k. ini(kemâl-i k.ini) 8b12	kürbiyyet	k. inda 27a3, 27b4 (Ar.) Yakınlık. k. 19b10
kuds	(Ar.) Kutsallık, mübareklik. k. da (savâmīc-i ḥazîre-i k.) 2a13 k. de (cenâb-ı zât-ı k.) 31a8	kuşûr	(Ar.) Köşkler. k.a 26a6
kudsî	(Ar.) Kutsal. k.de (ḥadîṣ-i k.de) 21a1	kuṭb	(Ar.) Bir tarikatin ulu'su. k. 29a14
kudsîyye	(Ar.) "Kudsî" nin müen. k.(feyz-i k.) 4a5		k. ol- 29a15
kuhl	(Ar.) Göze çekilen sürme. k. (k.-ı celâ-yı basar-ı cârifân) 3b4		k. (k.ü'l-akṭâb) 29a10, 29a9, 29b13 k. (k.-ı câlem) 24a2, 2811, 29a7, 29b10, 30a9, 31a10, 31a9, 4a14 k.uñ 28b13, 29a14, 30a6
kul	Allah'a göre insan. k. ligi 7b6		k.dan30b1
kulüb	(Ar.) Kalbler, gönüller. k.-ı hâlk 29a6 k.-ı kâbiliyye 29b13	kuṭbiyye	k.dan(hükm-i k.) 30a12
kum	Kum. k. iñ 11a10 k.unuñ 10a10 k. dan 10a10, 10a4, 10a5	kuṭbiyyet	k. idur 30a7 (Ar.) Kutuba ait, kutubla ilgili. k.den(derece-i k.) 30a13
		küvvet	(Ar.) Kutup mertebesine erme imtiyazı. k. 30a15
		kuyruğ	(Ar.) Güç, kuvvet, takat. k. i 19a15, 5b11 Uc.
		küccük	k. 1-la 22b4 Küçük. k. 11a1
		küfr	(Ar.) Allah'a ve dine ait şeylere inanmama. k. 28b14, 28b15

kül	k. i 14b7 Kül. k. 17a11, 26a12	leyle	l. iyle 17a2 (Ar.) Bir gece, bir tek gece.
külli	(Ar.) Umumi, bütün. k. den 2a5 k. ye 14b5	lezāiz	l.(l.-i müz̄lim) 16b4 (Ar.) Zevk alınacak şeyler.
külliyyā	(Ar.) Umumilik, büyünlük. k. 26a12	libās	l. (l.-i zulmānī) 22b3 l. (l.-i cinān) 26a7 (Ar.) Elbise.
-L-		lisān	l. in 10b2, 17b5 (Ar.) Dil, lisan. l. -ı Hâk 7a1
lā	(Ar.) Olumsuzluk edati. l.-cerem 14b15, 15a9, 2a4.bu, 4b7 l.-mekān 9b5	lütf	l.-ı kāl 16b12, 8a1 l.-ı hāl 16b12, 23b15, 27a11, 28a8, 7b14 l.-ı Cebrā'il 22a6 l.-ı ķudret 6a4 (Ar.) İyilik, ihsan, lütuf. l. ı 21b3 l. uñ 6b6
lā-yezālī	(Ar.) Zevalsız, bitimsiz olana mensub. l.-y. 23b5, 26b5 l.-y.dür(füyüz-ı l.-y.) 3a3	maā	(Ar.) Su.
lafz	(Ar.) Söz. l. indan 30b15	mā-fiha	m.de 5a3 (Ar.) O şey ki, şu nesne.
laṭīfe	(Ar.) Güldürecek tuhaf ve güzel söz. l. 10a1	mā- sivā	m. 13a13 (Ar.) Dünyadan geçmek, Allah'dan başka herşeyle ilgisini kesmek.
lāyih	(Ar.) Meydanda, âşikâr; parlak, parlayan. l. 23a13, 17a7	ma' allāh	m.- s. 4b13, 4b11, 13a13, 26b4, 20a5, 20a7 (Ar.) Allah'daki.
lāyık	(Ar.) Yakışan, yaraşır. l. 2a4 l. ol- 14b3, 3a11	ma'ānī	m. (sîrr-ı m.) 19a14, 20a2 (Ar.) Mânâlar.
lāzım	Gerek. l. 8b1, 31b3 l. ol- 7a4	ma'būd	m. 1b10, 2a9, 3a3, 3b13 m.(dûrr-ı m.) 3a10 m. dür 3a2 m.nüñ(dûrer-i m.) 2a1, 2b4, 3a4 (Ar.) Kendisine ibadet olunan.
ledün	(Ar.) Allah yanı. l. (mehbit-i ilm-i l.) 3a5	mādāmki	m. id- 15a8 (Ar.) Mâdem, çünkü.
lemēān	(Ar.) Parlama, parıldama. l. 16a9, 17a8		m. 19b13, 7a16
leṭāfet	(Ar.) Güzellik, hoşluk, nezaket. l. 25b9 l. e 16a5		
levn	(Ar.) Nevi, çeşit. l.ü izā 17b13 l.ü'l-mā levn 17b13 l. i 18a2 l. de 27b11		

m��d��de	(Ar.) Madde, maya, cevher. m.(bil��- m.) 11a12	ma��ş��ş	m. ��kal-31b5 (Ar.) Hissedilen, belli, a��ş��kar, meydanda.
ma��g��n��	(Ar.) Menziller, haneler. m. 5b6	ma��hv	m. 10a1 (Ar.) Yok etme, ortadan kaldırma.
ma��gf��r	(Ar.) Allah tarafından günahları affedilmiş olması için dua edilmiş kimse. m. lar 2b10		m. ol- 6a2, 6b14, 11a15, 16b10, 20b1, 20b2, 20b5, 22b10 m. id-14b7, 5b6
ma��gf��rl��g	(Ar.) Yargılanmışlık. m. 1-��n 8b3	ma��hz	m. ��kl- 4a1 (Ar.) Halis, katkısız, aslı. m.(mecz��b-1 m.) 18a6
ma��gr��b	(Ar.) Garb. m.-i ��adem 9b7	ma��ciyyet	(Ar.) Beraberlik, arkadaşlık. m. le 17a6
m��h	(Far.) Ay. m. (m.-i t��b��n) 16b5 m. (m.-i ��hud��) 27b3 m. (m.-i sem��-1 ��a��t��) 4a1	ma��k����m	(Ar.) K��yam edilen, durulan, durulacak yer, durak. m. 19a12, 21a3 m.(m.-i ��acz) 7a10 m.(m-1 a��siye) 19a2
ma��hal	(Ar.) Yer. m. 13a4 m.de 10a11, 11a12, 9a10 m.inde 21a10		m.(m.-i cem��iyet) 11b10 m.(m.-i ��em��-l- cem��a)31b2
ma��hc��b	(Ar.) Kapalı, örtülü, perdeli. m. ol- 18b7, 18b8, 19b14 m. id- 20a1		m.(m.-i fen��) 11b12 m.(m.-i fen��ya) 21a4.
ma��hf��	(Ar.) Gizli, saklı. m. 13b3, 17b8, 28b10, 29a6 m. sin 8b12		21b2 m.(m.-i kemlik) 30a11
ma��hf��z	(Ar.) Alçalmış. m. ol- 2a14		m.(m.-i kemliyyet) 30b1, 4a15
ma��hluk��t	(Ar.) Yaratılmış şeyler, canlılar. m. 23b3, 8a10 m. a 14a1 m. i 11a11 m. u�� 12b4		m.(m.-i ma��rifet)19a6 m.(m-1 vahdet-i mu��lak��) 24b3 m.(m.-i r��z��) 24b8
ma��hl��t	(Ar.) Karışım. m. 25a15		m.dur 19a12 m.a 5b11, 7b1111b11, 11b13, 12a6, 22b2, 24b13, 24b4, 24b5, 24b8, 29b7,
Mah��m��d	(Ar.) Orhan Bin Mahm��d İbn-i B��yezid Han özel isim. M. 3b3		m.da 7a1, 17a3, 19a12, 19a14, 19b1, 21a1, 21b14, 22b12, 22a15, 22b13, 30a14, m.lara 5b6
ma��hr��m	(Ar.) Bahtsız, nasipsiz.		

	m.in 29b6 m.inuñ 4a11, 4a13, 19b5, 23a1	manşıb	(Ar.) Makam, rütbe, derece.
maķāmāt	(Ar.) Makamlar. m. 16b15, 21b10	marifet	m. 28b10 (Ar.) Ustalık, hüner. m. 4a13, 17a1, 17a2, 19a15, 23a1, 23a3, 23a14, 23a5, 23a7, 23a7, 23b12, 23b8, 23b8, m.(m.-i eħaġġ-1 havāss) 23a4
maķbūl	(Ar.) Kabul olunmuş, alınmış, alınan. m.(m. -i ḥüdā) 27b9 m.(m. -i Hażret) 2a13		m.(m.-i eħaġġ-1 havāss) 23a4 m.(m.-i ċavām) 23a4 m.(m.-i haġġ-1 havāss) 23a5
maķşūd	(Ar.) Kasdolunan, istenilen şey, istek, emel. m.(m.-i ḥakīkī) 19a4, 30a14 m. ol- 21a5 m. a 4a4 m. in1 24b10		m.(m.-i ċilme'l- yaķīn) 24a11 m.ine (maķām-1 m.) 19a6
maľlūm	(Ar.) Bilinen, belli. m. ol- 23a15, 9b3		m. in 14a1
maħlūt	(Ar.) Halt olunmuş, katılmış, karıştırılmış. m. ol- 2b1	maşdar	m. e 23a13 m. den 23a12
ma'nā	(Ar.) Anlam, mana. m. 13b1 m.(m.-yi muṭlaq) 19a10 m. sı 19b2, 22a13, 22a15 m. sīnadur 31a2, 31a3	maşrık	(Ar.) Bir şeyin çıktıığı yer, kaynak temel. m.(m.-i kā'ināt) 8a3
mānend	(Far.) Benzer, eş. m.(m.-i Nūşī- Revān ol-) 3a6 m. (m.de-i sūhā) 1b13 m. i 22a10, 24a12		(Ar.) Güneşin doğduğu taraf, doğu. m. 16b6, 27a4, 27a5
ma'nevī	(Ar.) Mānāya ait, madde dişi. m. (vāris-i m.) 30a3, 31a10 m. dür 30a10	maṭar	m.(m.-i ezel) 9b5 m. dur 17a12 m. indan 16b7
ma'nevīyye	(Ar.) Bkz. manevî. m.si (suver-i m.) 10a12, 10b10, 10b4 m. (ervāḥ-1 m.) 29b14 m.sinden(şūret-i m.) 10b5	mazhar	(Ar.) Yağmur. m. 26a3 (Ar.) Nail olma, şereflenme. m. 31a2
mānič	(Ar.) Engel, mani. m. ol- 23b11 m. si 21a1		m.(m.-i cemī'ü'l- esmā') 14b12 m.(m.-i envār) 9a13 m.(m.-i şifāt-1 vāḥidiyyet) 27a15 m.(m.-i şifāt-1 mebde-i mevcūdat) 8a3 m.(şems-i m.-i zāt-1 ilāha) 26b13 m.(m.-i tāmm) 24a3, 31a10

m.(m.-ı tecellī) 9a4	m.(m.-i cebin-i hübān)
m.(m.-ı tāmm-ı ilāhī)30a10	3b5 (Ar.) İnecek yer.
m.(m.-ı zāt-ı ahadiyyet) 27a15, 8a3,	mekān (Ar.) Yer, mahal.
m. ol- 1b4, 9a12, 14b10, 14b11,	m. 20a11, 21b8, 22b6, 9a5 m. da (haulā'-i m.) 28a3
mažhar düş- 14b12, 17b15, 19a7, 26a15, 27b12, 30a5, 31a4,31a14	m. indan 25b5 (Ar.) Kettmolunmuş, gizli, saklı.
m. indan 7a1	m. idi 12b13, 17b12 (Ar.) Melekler.
(Ar.) Geçmiş zaman.	m. 10b7, 16b2, 30a1, 30b8 m. lerden 30b2
m. 26a5	(Ar.) Dünya malından yüz çeviren, dervişliği ilke edinen kimse.
(Ar.) Mânâlar.	m. ler 29b9 (Ar.) Ruhların ve meleklerin âlemi.
m. ye (cevâhir-i m.) 2a8	m.a (ālem-i m.) 16b1 (Ar.) Allah adalarındandır.
(Ar.) Evvel, başlangıç, prensib, ilk unsur.	m. (kâhr-ı m.-i Mennān) 15b1 (Ar.) Ülke, devlet toprağı.
m.(m.-i mevcûdātuñ) 4a6	m. de 29a9 (Ar.) Doldurulmuş, dolu.
m.-i (mažhar-ı şifāt-ı m.-i mevcûdat) 8a3	m. ol- 16b11 Ben.
(Ar.) Mecaza ait, mecazla ilgili olan.	m. 13b10, 23a12, 6b13, 8a6 men
m. sinden (vücûd-ı m.)20a15	menāzil (Ar.) Menziller, duraklar, konak yerleri.
(Ar.) Allah'ın adalarındandır.	m. 21b10 m. (cemc-i m.) 20b13 (Ar.) Allah adalarındandır. İhsanı bol.
m.inde (kürān-ı m.) 4b3	m. (kâhr-ı melik-i m.) 15b1 (Ar.) Kök, bir şeyin çıktıği yer.
(Ar.) Cezbolunmuş, çekilmiş.	m. 9a7, 13a14 (Ar.) Alışılmış, alışık.
m. 5b12	
m.(m.-ı mahż) 18a6	
m.(m.-ı meşreb) 18a5	
m.(m.-ı sâlik) 18a6	
(Ar.) Yardım, imdat.	
m. ir- 5b8	
(Ar.) Övme.	
m. it- 8a	
m. in 8a12	
m. inde 8b1	
m. inden 8b2	
(Ar.) Fahirlenme, övünme.	
m.(m.-ı benī) 10a8	
(Ar.) Bkz. mâh.	
mefhār	menşe ^c
meh	meñüs

	m. ol- 18b7 (Ar.) Yollardaki konak yeri, mesafe. m. e 23a12 m. den 23a12 m. idür 31b2 m. i 29b15 m. ine 19b15 m. ini 29b14 (Ar.) Rütbeler, dereceler. m. 13a13 (Ar.) Rica olunan. m. 2b11 m. dur 3b15 (Ar.) Merkez. m. i 22b5 m. inden 30a2 (Ar.) Derece, basamak m.26a1 m.de 15a11, 20b10, 20b11, 20b8, 21a9, 21b4, 23b2, 25b8 m. sin 13b11 (Ar.) İşler. m. i 15a3 (Ar.) Küçük cami. m. 28b14 (Ar.) Misal olarak. m. 10a14, 29a8 (Ar.) Çözülmesi istenilen şey, problem. m. de 7b4 (Ar.) Oturulacak yer. m. 2b13 (Far.) Sarhoş. m. 20a15 m.-i bī- karār ol27a6 m. ol- 7b14, 6a13,11b2 (Ar.) Mizaçlar, huylar. m.(m.-i evliyā) 18a3 (Ar.) Şeyhler. m. 11b12, 24b6, 26b1 m. den 26a14, 29b5, (Ar.) Bir işe uğraşan. m. ol-14a11 (Ar.) Yaratılış, tabiat, mizaç.	mevc mevcūd mevcūdāt mevkūf mevsūf mevt mevzīc meydān	m.(meczūb-ı m.) 18a5 m. ol- 5b12 m. inüñ 18a4 m. lerinüñ 17b1, 4a10 (Ar.) m. 11a14, 16a14, 20b7 m. ler 16a15 m. i 22b3 (Ar.) Var olan, bulunan. m.dur 13a5 m.idi 12b13, 17b13 (Ar.) Var olan şeyler, mahluklar. m. 5a4, 8b9, 12b7, 14b11, 14b13, 15a3, 26a12, 30a9 m. (mazhar-ı şifat-ı mebde-i m.) 8a3, m.(vücüh-ı ḥalk-ı m.) 10a11 m.(asl-ı m.)13b2 m. i 22b13 m. a 12b14 m.dan 13b4, 14a14, 14b15 m.dan (cümle-i m.) 14a2 m. indan 4a8 m. uñ (mebde-i m.) 4a6 m. uñ 5b1, 10b10, 22a11 m. lardur 2b3 (Ar.) Vakfedilmiş. m. dur 24b9 (Ar.) Vasfolunmuş, vasıflanmış. m. 3a13 (Ar.) Ölüm. m.(m.-i ihtiyārī) 11b12, 12a1, 12a10, 19b12 m.(m.-i iżtirārī) 19b11 (Ar.) Bir şey konulacak yer. m.(m.-i āhere) 25b5 (Ar.) Geniş, açık, düz yer,alan. m.(m.-ı fütüvvet) 27b9

meyhāne	(Far.) İçki içilen ve satılan yer. m. 28b14	mişkāl	(Ar.) Yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü. m.(m.-i zerre) 7a16, 19b14
meyl	(Ar.) Eğilme, eğiklik. m. it- 16b10, 26a7	mişl	(Ar.) Benzer. m.(m.-i Hātem-i Tayy) 3a6
mezāhir	(Ar.) Çiçekli yerler. m. 12b13	mīše	m.i 22a10, 22a10, 24a12 (Ar.) Meşe.
mez̄heb	(Ar.) Gidilen, tutulan yol. m. i 5b13	mīve	m.(m.-i velâyet) 27b10 (Far.) Meyve.
mezkür	(Ar.) Zikrolunmuş, adı geçmiş. mezkür 17a8 m.(ahvâl-i m.) 17a13	mīzān	m. (m.-i nev-bâde-i bâg-1 celâlet) 3a15 (Ar.) Terazi, ölçü aleti. m. ina 1b12
mezkûrât	(Ar.) Zikredilmiş, adı geçmiş. m. 11a12, 3a13 m. a 17a12	mu‘allâk	(Ar.) Asılmış, asılı. m. da 11a3, 11a5
Mısır	(Ar.) Mısır ülkesi. M. inuñ 4b8	mu‘āmele	(Ar.) Davranma, davranış m. (m.-i hâlk) 30a15
mişkal	(Ar.) Cılalayan, parlatan alet. m. i 20a7, 4b13	mu‘azzeb	m. (m.-i hâk) 30b1 (Ar.) Azab içinde bulunan, eziyet çeken. m. 15a14
mi	Soru edati. m. 30b5, 30b5	mubâhî	(Ar.) Mubahla ilgili. m. ler 18a10
mihr	(Far.) Güneş. m.(m.-i burc-ı kām-kārī) 3b1	muğāyir	(Ar.) Aykırı, uymaz, başka türlü. m. dür11a11
Mīkāpîl	(Ar.) Dört büyük melekten biri. M. 28b7	muḥakkâk	(Ar.) Gerçekliği, doğruluğu belli olmuş. m. ol-19a14, 19b2, 21a1, 22a15
mīkdar	(Ar.) Miktar, derece. m. 16a8	muhakkîk	(Ar.) Gerçeği arayan, soruşturucu. m. 2a12
minvâl	m. i 8b2, 12b5, 2b6 (Ar.) Tarz, yol, suret, şekil. m. 2a6	muḥāl	(Ar.) Mümkün olmayan, olamaz, olmaz. m. 24a7
mīrâc	(Ar.) Göge çıkışma. m. da 10a3	muḥâlefetlik	(Ar.) Muhaliflik, aykırılık. m. 15a6
mişâl	(Ar.) Örnek. m. 24a8 m.(m.-i semâ) 26b6 m.inde 10b14, 21b6, 26b8, 27a3, 27a4, 27a5, 27b7 m. indedür 9a11	Muhammed	(Ar.) Hz. Muhammed Mustafa. M. 24b4, 27b1, 8a4

M.(rūh-ı pāk-i M.)	m.de (eşyā-ı m.) 17b10m.
13a14	nüñ (ṭā'ife-i m.) 30b11
M.i (rūh-ı M.) 13a9	m. nüñ (ṭavāf-ı m.) 4b1
M.i (rūh-ı pāk-i M.)	(Ar.) Karşılık verme,
12b14, 1b3	karşılama.
M.den (rūh-ı M.) 13a10	m. 9a15
Muhammed	Muṣṭafā (Ar.) Hz.
	Muhammed Mustafa.
	M. 25a8
Muhammedī	(Ar.) Hz.Muhammed'e ait, onunla ilgili.
	M.(rūh-ı pāk-i M.) 9a8
	M.(rūh-ı M.) 10b15
	M.den (pertev-i nūr-ı M.)
	17b3, 1b5
	M.ye (rūh-ı pāk-i M.)
muharrik	31a10 (Ar.) Tahrik eden.
	m. 20a10
muhaşşıl	(Ar.) Meydana getiren.
	m.a(fenā-yı m.) 24b3
muḥāṭab	(Ar.) Hitâbolunan.
	m. ol- 13b5
muḥīṭ	(Ar.) Etrafinı çeviren, kuşatan.
	m.(deryā-yı muḥīṭ) 11a13
muḥriḳ	(Ar.) İhrak eden, yakan, yakıcı.
	m. dur 17a12
muḥtāc	(Ar.) İhtiyacı olan.
	m. 12b10
	muḥtāc ol-23b2
	m. dur 8b6
muḥtar	(Ar.) Seçilmiş, seçkin.
	m. ol- 12b12, 29b1
muḥtārūn	(Ar.)
	m. un 29a2
muḥtaşṣ	(Ar.) Bir kimseye veya şeye mahsus olan.
	m. dur 1b3
muḥtelife	(Ar.) Birbirine uymayan, zıt, türlü.
	m. (envār-ı m.) 16a15
	m. (elvān-ı m.) 17b10
	muğabele
	muğabil
	muğaddes
	muğaddese
	muğarreb
	muğarrebīn
	muğayyedlik
	muğırr
	muğīm
	muğteżā
	müntakim
	muntażır

	m. olmuş idüm 23b5, 26b6 (Ar.) Arzu, istek, dilek. m. 30b13, 31a2 m. ı 20a14		m.ını (rūh-ı m.) 12b2 (Ar.) Tasarruf eden, kendinde kullanma hakkı bulunan. m. lardur 29a9
Müsâ İbni Şeyh Tâhir (Ar.) Özel isim. M. 1b8		mutasarrif	(Ar.) Bir ibadethaneye çekilip ibadetle meşgul olan. m.lerdür 2a11
Mûsa (Ar.) Hz. Musa Peygamber. M.28b2		mu'tekif	(Ar.) İtaat eden, boyun eğen. m. ler 15b1
muşaffâ (Ar.) Yabancı maddelerden ayrılmış. m. 9a12 m. kıl- 26b4 m. ol-4b14 20a8		mu'tîc	(Ar.) Kayıtsız, şartsız. m. 22b10, 8b11 m.(makām-ı vahdet-i m.) 24b3
musallaṭ (Ar.) Sataşan, rahat birakmayan. m. kıl- 5b5		mu'tlak	m. inuñ (cemâl-i m.) 30b3 (Ar.) Bkz. Mutlak.
muşavver (Ar.) Tasarlanmış, düşünülmüş. m. ol- 10a13, 10a13, 10a15, 10b1		mu'tlağa	m dur.(ma'nâ-yı m.) 19a10 (Ar.) Öğrenmiş, haber almış, bilgili.
muşaykal (Ar.) Cılalı, parlak. m. ol- 4b14 m. ı 26b4		mu'talīc	m. ol- 26a3, 29a1 m. dür 29a6
Müsâ İbni Şeyh Tâhir(Ar.) Özel isim (Müsâ İbni Şeyh Tâhir) M. 1b8		muttaşif	(Ar.) Kendisinde bir hal, bir vasif bulunan, Vasıflanan, m. ol-15a14
Mûsî (Ar.) Hz. Musa. M.ye 3a12		mu'zî	(Ar.) Ziyalandıran, ıskık, veren parlayan. m. 16b6, 17a11, 26b10, 27a4, 27a4
Muştafâ (Ar.) Özel isim. M. 25a8		mu'zlim	(Ar.) Karanlık. m. ye (zerre-i m.) 16b14 m.de (leyle-i m.) 16b4
Muhammed Muştafâ (Ar.) Hz. Muhammed Mustafa. M. 6a11		muzmahîll	m. den (şâhâb-ı m.) 16b5 (Ar.) Çökmüş, çöküntüye uğramış, yok olmuş. m. ol- 7a7, 20a12
mustaṭâb (Ar.) İyi, âlâ. m.(hîṭâb-ı m.) 2b14, 3a7		mu'ztarib	(Ar.) Iztirabı, sıkıntısı olan. m. ol-11b3
muṭâbîk (Ar.) Uyan, uygun. m. ol- 2b5		mübârek	(Ar.) Bereketli, feyizli. m. 2b7, 30b15
muṭâħħar (Ar.) Temizlenmiş. m. ina (nûr-ı m.) 8a9			

mübtelā	(Ar.) Tutkun, tutulmuş. m. 6b12	mülāzīm	(Ar.) Bir yere veya kimseye sarılıp ayrılmayan. m.ol- 20a4, 20a5, 22a2 m. larıdır 28b13
mücellā	(Ar.) Parlatılmış, parlak. m. 4b14, 9a12, 20a8, 26b4, 26b10	mülhid	(Ar.) Allah'ı inkar eden. m. lerdür 18a9
mücerred	(Ar.) Tecrid edilmiş, soyulmuş, çıplak, tek, yalnız. m. ol- 11b5	mültefit	(Ar.) İltifat eden. m. 28a10
müctemīc	(Ar.) Toplanmış, toplu, toplanan. m. ol- 23b6	mültezim	(Ar.) Bir şeyi yada kimseyi lüzumlu sayıp taraflık gösteren. m. 8b4
müctenib	(Ar.) Sakınan, çekinen, uzak duran. m. ol- 12a7, 15b11	mǖmin	(Ar.) İman etmiş. m. 13a12
müdāvemet	(Ar.) Bir işe aralıksız çalışma. m. id- 8b5	mümkin	(Ar.) Mümkün, olabilir, olabilen. m. 5a8, 26b1,26a14, 30b10
müfārekat	(Ar.) Ayrılma, uzaklaşma. m. id- 11b9	mümkināt	(Ar.) Olabilen, olabilir şeyler. m. 4b9, 5a5, 8a11, 9a7, 9b7, 9a8 13a7, 17b12, 22b2
müfnī	(Ar.) Mahveden, yok eden. m. 17a12	mǖmtāz	m. a 12b15, 13a1, 13a1, 13a9, m. uñ 12b10
müfnīlik	(Ar.) Yok edicilik. m. 20a9	münācāt	(Ar.) İmtiyazlı, seckin. m. ol- 4a8, 13b5, 14a14, 14a2, 14b15, 28a10, 28a3
mühemmiyyūn	(Ar.) Esere göre bir melek tayifesi. m. 30b2	mün̄adim	(Ar.) Allah'a dua etme, yalvarma. m. it- 27a11
mükāleme	(Ar.) Konuşma, anlaşma. m. den 24a9	münāfī	(Ar.) Yok olan. m. ol- 11b1, 13a2
mükāşif	(Ar.) Allah sırlarını, nurunu gören. m.den(ehl-i m.) 24a4	mün̄akīs	(Ar.) Zıt, uymaz, aykırı. m. 26a2
mükāşefe	(Ar.) Hakikat ehline Allah sırlarının görünmesi. m.inden 27a12	münevver	(Ar.) Bir yere çarpıp geri dönmüş [ışık, ses]. m.ol- 5a2, 26b7,27a14
mükemmel	(Ar.) Kemale erdirilmiş, tam, olgun, kusursuz. m. 28a10	mün̄ir	(Ar.) Nurlandırılmış, parlatılmış. m. ol- 9a14, 9b6, 17a2
mülāhaza	(Ar.) Dikkatle bakma, iyice düşünme. m.(m.-i Haķ) 14a12		(Ar.) Nurlandıran, ışık veren, parlak.

	m. (kamer-i bedr-i m.) 27a3, 27b4 m. den (kamer-i bedr-i m.) 9b8	müştakīm	m. 26a5 (Ar.) Doğru, düz, dik. m.e (tarīk-i m.) 15b14 m.de (şırāt-ı m.de) 18a12
münķalib	(Ar.) İnkılabeden, değişen. m. ol- 16a6, 24b1, 9b3	müstevlī	(Ar.) Yayılan, her tarafı kablayan. m.ol- 18b13
münķatīc	(Ar.) Arkası gelmeyen, son bulan. m. ol- 2b4, 7a13, 21b10, 29b5	müşābih	(Ar.) Benzeyen, benzer. m. ol- 22a6
münķir	(Ar.) İnkâr eden, kabul etmeyen. m. ol- 3a9	müşāhede	(Ar.) Bir şeyi gözle görme; Allah alemini görme. m.19a15, 26b11, 27b13, 30b9
münseliħ	m. ler15b2 (Ar.) Sıyrılıp çıkan soyunan. m. ol- 5a4, 20a12, 20b13		m.(m.-i cemāl)15a15, 23b10 m.(m.-i cemāl-i ulūhiyet) 18b8
müntakīm	(Ar.) İntikam alan, öc alan; Allah. m. 31a12		m.(m.-i nūr-ı ulūhiyet) 23a14
münteħā	(Ar.) Bir şeyin varabildiği en uzak yer. m. lar 2a12		m. kıl- 5a7, 19a11, 21b2, m. ol-10a2, 16a13, 16a15, 16a6, 16a9, 16b3, 17a5, 17a8, 23b13
murekkеб	(Ar.) İki veya daha çok şeylerin karışmasından meydana gelen. m. 10b8		m. it- 10b4, 17a13, 19a10, 19a13, 22b13
mürşīd	(Ar.) Doğru yolu gösteren kılavuz. m.(m.-i kāmil) 5b3, 12a8, 15b12, 20a3, 24b7		m. dür 2a11
	m. ol- 16a3		m. de 12a15
	m. siz 5b11		m.de (hīn-i m.) 21a7
mürtefić	(Ar.) Yükselen, yükselemiş, yüksek. m. ol- 16b11, 20a13, 21b8	müteallik	m. niñ 27a6
müstaǵrāk	(Ar.) Batmış. m. ol- 8a14, 11b7, 27a1, 30b4		m. nūñ 27a12
	m. dur30b9		m. si 18a4, 18b4
	m. iken 26b11		m. sinūñ 30b3
	m. ken 12a15		
müştakbel	(Ar.) Önde bulunan, ilerideki, gelecek.	mütefāvit	(Ar.) Asılı, bağlı m. ol- 10a1, 10a2, 25b9
			(Ar.) Birbirinden farklı, aralarında fark bulunan. m. ol- 18a3
		mütefekkir	(Ar.) Tefekkür eden, düşünen. m. idüm 23b4
		müteħayyir	(Ar.) Hayrette kalan, şaşmış. m. ol- 21b9

mütemessil	(Ar.) Bir şeyin şekline giren. m. ol- 10b5	nazar	(Ar.) Bakma, göz atma. n. 26a9
müteveccih	(Ar.) Bir cihete, bir tarafa dönen, yönelen. m. ol- 5a6, 18b12, 18b14, 26b13		n.(n.-1 kimyālar) 2b8 n. indan 18b15 n. it- 2b11, 10b13, 20b10, 20b11, 23a10 n. қıl- 5b4, 11a8, 22b4, 26b14,
müyesser	(Ar.) Kolaylıkla olan, kolay gelen m.ol 5b7, 15b4, 18a13	nāzır	(Ar.) Nazar eden, bakan. n. ol- 21a8
-N-			
nā-bedīd	(Far.) Görünmez, kayıb, belirsiz. n. ol- 21b9	nāzil	(Ar.) Yukarıdan aşağıya inen, inici. n. ol- 26a3, 29a4
nā-gāh	(Far.) Birdenbire, ansızın. n. 26b6, 27a8	ne	1- Ne (Zamir). n. 15a12, 15b5, 19a3, 26a2
nā-büd	(Far.) Sahibsiz. n.ol-20a11		n. dür13b6, 13b6, 23b8 n. ye 16a7, 25b14
nāgehān	(Far.) Birdenbire, ansızın. n. 21b11		2- Ne (Sıfat) n. 6b15, 13b2, 13b12, 15b5, 20a13, 20a14, 23b13, 23b15, 24a8, 26a13
naklä	(Ar.) Bir şeyi başka bir yere götürm.e n. it- 23a12	nebātāt	(Ar.) Bitkiler. n. 29a3
nakş	(Ar.) Resim. n. ina 26b5		n. uñ 29a5
nām	(Ar.) Ün, lakab. n. 4a5, 20b13	nebevīyye	(Ar.) Peygambere ait, onunla ilgili. n. yi (ahkām-ı şerāyīc-i n.) 2a7, 15b11
	n. ları 25b15		n. ye (ahkām-ı şerāyīc-i n.) 2b5
	n. uñı 2b10		
nār	(Ar.) Ateş, od n.(cayn-ı n.) 7a14, 7a15	nebī	(Ar.) Nebi, peygamber. n. (rūh-ı pāk-i n.) 13a4
	n.(n.-1 beşeriyyet) 5a12,	necm	(Ar.) Yıldız (Kur'an, Hüda, Fırkan).
	n.(n.-1 қahhāriyye) 15a11		n.(n.-i əz̄īm) 11a3, 11a4
	n. dan (kelime-i n.) 7a2	nedāmet	n.(n.-i hüdā) 27b8
	n. e 25b14		(Ar.) Pişmanlık. n. 18b13
nās	(Ar.) İnsanlar, halk, herkes. n. 11b14	nefes	(Ar.) Soluk. n.13b11,24b11, 30b14
	n. lar25b11		n. de 15b13, 24b10, 25a12
naşb	(Ar.) Dikme, sablama. n. 30a4	nefḥ	(Ar.) Üfürme.
naşib	(Ar.) Allah'ın kismet ettiği şey. n. in 17b9		

n.(n.-i sūr-ı ervāh-ı ecsām) 29b12	n. (n.-i ḡafletden) 11b15, 12a2
n. it- 29b14	n. iyle 11b14
nefs (Ar.) Ruh, can, hayat. n.ile 16a11	(Ar.) Nimetler.
n. saḥāvet-i n.-ile 25a11	n.(envāc-ı n.) 15a15
n.üm 10a9	Çok, birçok, hayli.
n.ine 15a6	n. 27b13, 28a1, 3b14
n.lerini 25a11	n. ler25b10, 25b11
nefsānī (Ar.) Canlılığın uyandırdığı arzularla ilgili.	(Ar.) Çağırma, seslenme.
n.den (zulm-i n.) 25a5	n. 12b1
Nefsânîye (Ar.)“Nefsânî”nin müennesi.	n. kıl- 23b11
n.ye (arzū-yı n.) 16b9	n. ir-24a2, 2a7
n.den(hevây-ı n.) 18b13	n. id- 6b5, 7a2
nekim Zamir. n. 13a13	n.(n.-i bī-reyb) 3a11
ne...ne Ne...ne. n. 22b6, 22b6, 22b6, 22b7, 22b7	n.(n.-i ḡayb) 3b12
nesīm (Ar.) Hafif rüzgar. n. (n.-i ıṣk) 27a8	n. (n.-yı ene'l-ḥaḳ) 6a3
nesne Nesne, şey. n. 11b9, 12b11, 14a13, 21b6, 22b12, 28b10, 29a6	(Far.) Resim gibi güzel sevgili.
neşr Yayma, dağıtma. n. 29a12	n. 20a1
netice (Ar.) Sonuç, son. n. sine 5a11	n. (zīynet-i n.) 3b5
ne'üzübillâh (Ar.) Allah korusun. n. 15a7	n. (n.-ı ḥāne-i feṣāḥat) 3b1
nev ^c (Ar.) Çeşit, türlü. n. 5b1, 52a5, 23a4, 31b4	(Far.) Gizli, saklı.
nev	n. 22b14, 2a8
nev (Far.) Son zamanlarda çıkmiş, yeni. n.(mīve-i n.) 3a15	n. 1 22b8
nevāhī (Ar.) Yasak şeyler. n. den 12a7, 15b11	(Ar.) Son, uç.
nevṁ (Ar.) Rüya.	n. 19b8, 22b10, 26b7
	n. sinden 8a13
	(Ar.) Peçe, yüz örtüsü.
	n. m16b5
	(Ar.) Parıltılar, ışıklar. aydınlıklar.
	n. 16b2
	n. eşedd-i ʿazāb-ı nīrān 15b1
	n.da 31a13
	n.uñ(alāyim-i n.) 22b3
	Nereye.
	n. ye 10a6, 10a8, 11a9
	(Far.) Nişan, iz, belirti.
	n. 20b13, 21b12, 22b6
	n. ı 22a3
	n. likdur 22a4
	Gibi, benzeri, nasıl ki, nitekim.
	n. 13b1

nitekim	Nasıl ki, nitekim.	n. (n.-1 muğaddes) 9a1
	n. 11a7, 14a3, 16a1, 17b6, 21a1, 21b4, 22a6, 25a6, 25b11, 29a12, 2a15, 30b15, 5a9, 6a4, 7a2, 7b4, 7b9, 8a8, 8b14, 8b6, 8b8, 8b10, 9a9, 9b1	n. (n.-1 nübüvvet) 5b8
nokta	(Ar.) Nokta.	n. (n.-1 şems) 5a2
	n. 30a1	n. (n.-1 taşarruf) 5b4
nuğabā'	(Ar.) Nakibler (bir kavim ve kabilenin reisi).	n. (n.-1 tecellī1) 3a2
	n. 28b9, 29b3	n. (n.-1 rūḥ) 16a13
	n. dan 29b2	n. (n.-1 ulūhiyet) 23a15
nūn	(Ar.) Nûn harfi.	n. (n.-1 ulūhiyet) 4b14
	n. da 9b9	n. (n.-1 ulūhiyet) 9b6
nūr	(Ar.) Aydınlık, parıltı, parlaklık.	n. (n.-1 zāt id-) 21b11
	n. 16b2, 16b6, 17a1, 22b14, 9a14	n. (n.-1 zāt) 22b10
	(n.-1 afitāb) 9a15, 9a15, 9b10, 9b2	n. (n.-1 zikri) 16a7
	n. (n.-1 Aḥmed) 9a3	n. (şecere-i n.) 10b12
	n. (n.-1 aḥad) 9a4	n.it- 25b11
	n. (n.-1 ālem) 11a14	n. uñ 16b13
	n. (şevk-1 n.-1 cemāl-1 zü'l-celāl) 11b2	n. dan 6a14, 10a4, 16b14,
	n. (n.-1 cemāl) 17a11, 17a5, 17a7	n. 1 16b4, 17a3, 17a4, 17a4, 17a5, 17a8, 17a9, 18a7, 20a10, 20b14, 21b3, 22b5, 26b15, 26b9, 27a3, 27a4, 27b12, 28a1, 6a1
	n. (n.-1 celāl) 17a12, 17a5, 17a9, 17a9, 20a10, 20b2, 21b2	n. idur 17a1
	n. (n.-1 ḡālib) 28a7	n. imuñ 12b6, 14b6, 17a1, 17a2, 19a15, 20a8
	n. (n.-1 īmān) 16a14	n. īnda 27a1
	n. (n.-1 īrfān) 16a14	n. īndan 1b3, 8b10, 12b14, 27a2, 28a2,
	n. (n.-1 ilāhiye) 5b2	n. ları 28a4
	n. (n.-1 ḥaḳ) 5a14	n. larından 5b5
	n.(ķażā-yı n.-1 hidāyet) 25a6	(o.) Nurluluk, parlaklık.
	n. (n.-1 ķalb) 16a13	n. e 16a6, 5a13, 9b3
	n. (n.-1 ķamer) 9a14	n. (ziyā-1 n.) 22b1
	n.(n.-1 Muhammed) 1b5,17b3	Nūşī –Revān (Ar.) Özel isim. Nuşî Revân
	n. (n.-1 müfnī) 20b5	N. (mānend-i N.) 3a6
	n. (n.-1 muṭahhar) 8a9	(Ar.) Vasıflandırmalar, methederek anlatılan şeyler.
nübüvvet	n.-ila 21b13	n.-ila 21b13
	(Ar.) Peygamberlik, nebilik,	(Ar.) Peygamberlik, nebilik,
	n.de (burc-1 n.)27b3	n.de (burc-1 n.)27b3
	n.den (nūr-1 n.) 5b8	n.den (nūr-1 n.) 5b8
nücebā	(Ar.) Soyu, sopusu temiz, nesli pak olanlar.	(Ar.) Soyu, sopusu temiz, nesli pak olanlar.

- nücüm n. 28b11, 29b3
n. dan 29b2
(Ar.) Yıldızlar.
n. (n.-ı mümkünāt) 4b9,
9b7
n. (n. üpl- hūdā) 1b7
n. a 20b10
nüsḥa (Ar.) Yazılı, yazılmış
şey.
n. (n.-ı cāmī adur) 14b10
n. (n.-ı cāmī) 19a9
- O-**
- o O,(sıfat).
o. 15a11, 31b1
ol O (sıfat).
o. 1b2, 2a12, 2a9, 2a9,
3b13, 3b12, 3b15, 4a1,
4b15, 5a14, 5a15, 5a3,
5a9, 5b1, 5b13, 5b8,
6a10, 6a3, 6a3, 6a4, 6a7,
6a8, 6b12, 7a10, 7a11,
7a11, 7a14, 7b7, 7b8,
8b2, 8b11, 9b5, 9b7, 9b9
10a10, 10a9, 10b1, 10b9,
11a10, 11a4, 11a6, 11a6,
11b4, 11b6, 12a1, 12a12,
12a4, 13a7, 13b15, 14a5,
14a3, 14a6, 14a8, 14a10,
14b1, 14b8, 15a10,
15a14, 15a5, 16a6, 16a8,
16b7, 17a4, 17b5, 17b13,
17b15, 18b5, 18b6, 18b7,
18b11, 18a10, 18b14,
18b15, 19b10, 19b12,
20a12, 20a3, 20a9, 20b2,
21b12, 22a14, 22a9,
23b11, 23b3, 23b5, 23b6,
24a2, 24b3, 24b4, 25a4,
26a1, 26a8, 26a9, 26b10,
26b12, 26b12, 26b15,
26b8, 28a7, 28b11,
28b12, 28b9, 29a2, 29a6,
31a11, 31a15, 31a4,
31a5, 31b2
ol O (zamir).
- o. 7b6, 7a9, 7a12, 7a13,
14b5, 14b7, 17a8, 21b13,
24a9, 27a14, 27a15,
27a15, 27a13, 27a2,
27b11, 27b2, 27b4, 27b4,
27b7, 27b8, 28a9
ānda 23b15
āndan 10b6, 16a12
anı 11a4, 13a9, 16a10,
18b15, 5b10, 5b14
aña 2a6, 4b12, 7b1, 8a7,
8b15, 11b12, 14a14,
15a1, 15b14, 15b6, 16a3,
17a10, 19a5, 23b1,
24b11, 26a3, 27b11,
2811
anıñ1b13, 3b4
anuñ 3a11, 3a5, 5b4, 5b5,
8a13, 8a6, 8a12, 8b1,
8b2, 8b6, 8b8
10a9, 11a5, 13b7, 15a12,
15a8, 16a4, 19a8, 20b10,
21a7, 21b1, 22a2, 22a3,
22a10, 22a10, 22b2,
22b5, 22b5, 24a10, 24a3,
24a8, 24b11, 25b3, 27a1,
27a2, 28a2, 28b8, 29a10,
29a4, 30a2,
anuñ-çün 16a12, 18a3
Olmak.
o. (şāmit o.) 6b10,
o.a (ref̄c o.) 10a3
o.a (bāṭil o.) 10b9
o.a (bī-dār o.) 12a2
o.a(müteveccih o.) 18b14
o.a (bākī o.) 19b14
o.a (āzād o.) 19b12
o.a (cayān o.) 20a11
o.a (muzmahill o.) 20a12
o.a (hāşıl o.) 20a9
o.a (maḥv olma᷇ o.) 20b1
o.a (cayān o.) 21b1
o.a (ğayb o.) 21b12
o.a (mişli o.) 22a10
ola 3a6, 4a3, 4b9, 6a11,
6a14, 23b10,

- o.a (işinde o.) 23b11
- o.a (muhāl o.) 24a7
- o.a (kadr o.) 24b5
- o.a (lāyik o.) 3a11
- o.a (ḥaberdār o.) 3a5
- o.a (cilve-ger o.) 4b7
- o.a (mahv o.) 6b14
- o.a (ref^c o.) 7b8
- o.a (mültezim o.) 8b4
- o.acağın 13b12
- o. alar (cem^c o.) 8b8
- o. an 3a5, 3a7, 7a4, 15a10, 17a7, 19a3, 19a3, 23a13, 27a14, 28a9, 29a4
- o. anlar 10b6, 28a10
- o. asın 14a11, 14a12, 6a10
- o. aydı 7a14, 7a14
- o. dı 11b1, 11b11, 11b3, 11b8, 11b9, 12a14, 13a14, 13b6, 14a14, 14b15, 14b8, 14b9, 15b3, 17b6, 18b7, 18b7, 18b9, 23b6, 26b8, 27a6, 27b14, 28a1, 2a6, 6a14, 6a9, 9a5, 9b6
- o. diğrı 10b3, 7a5, 7b14
- o. duğrı 7a8, 12b12, 13b3, 14b14, 16a11, 16b6, 18a3, 25b8,
- o. duğın 4a8
- o. dukdan 24b2
- o. dur 2b11, 4b2, 6a1, 12a1, 15b3, 18a11, 19a1, 19a14, 19a5, 21a6, 21a7, 21a9, 21b1, 22a5, 23a13, 23a8, 24a10, 24a11, o. durur 23a8
- o. duysa 9b3
- o. icak 11b9, 31b4
- o. madı 14b14
- o. madılar 15a15
- o. mag-la 13b2
- o. maga 9a13
- o. magı-çün 1b4, 1b4, 12b15, 12b15, 15a4
- o. magla 15a7
- o. magun 4a9
- o. mak 11b6, 20b1, 26a1, 5b15
- o. makdur 14b5
- o. mamak 26a1
- o. mamişdur 10b2, 10b7, 7a13
- o. ması 27b11
- o. masına 13b5, 15a1, 4b2
- o. maya 21b1, 22a6, 23a13, 23b11, 24a8
- o. mayan 14b3
- o. mayıcak 2b6
- o. mayınca 21a3
- o. mayub 30a14, 31a11
- o. maz 10a1, 12b11, 19a9, 21a4, 23b15, 23b2, 25b14, 25b9, 26a5
- o. mazlar 25b15, 29b5, 29b7, 2b4
- o. müş 10a15, 17a2, 23b5, 27a2
- o. müşdum 26b6
- o. müşdur 10b5, 10b5, 12a4, 13b1, 14a15, 14b11, 18a1, 30a4, 30b9
- o. müşlar 24a6, 28a3
- o. müşlardur 22a2, 2a13, 2a14, 30a15, 30b4
- o. sa 2a1, 4b14, 5b12, 7a15, 7b1, 8a10, 8a11, 9a13, 12a5, 12a7, 15b11, 21b3, 23b3,
- o. ub 2a13, 2b1, 2b2, 2b5, 31a5, 3a4, 3a6, 3a9, 4a5, 4b14, 5a12, 5a13, 5a2, 5a4, 5a6, 6b1, 7a13, 8a14, 8b5, 9a12, 9a4, 9b1, 9b6, 9b9, 10a13, 10a13, 10a2, 10b1, 11a15, 11b3, 11b5, 11b7, 11b10, 12a5, 13a3, 13b5, 14a2, 14b11, 15a14, 15a14, 16a3, 16b8, 17a2, 18b8, 18b9, 19b15, 20a11, 20a15, 20a15, 20a5, 20a5, 20a8, 20b12, 20b13, 20b14, 20b2,

21b10, 21b9, 23b6, 23b9, 24a15, 26a10, 26a14, 26b13, 26b7, 27a8, o. ucak 7a4 o. una 21a11 o. ur 5a14, 5a8, 5b8, 6a3, 7a1, 7a8, 7b13, 8a1, 9a14, 9b1, 9b3, 12a11, 14a13, 16a12, 16a5, 16a6, 16a8, 16a9, 16b10, 16b11, 16b11, 16b12, 16b12, 16b4, 16b8, 16b9, 17a11, 17a4, 17a5, 17a9, 17b11, 17b9, 18a4, 18a5, 18a5, 18a5, 18a6, 18a6, 18a6, 18a8, 18b12, 18b14, 18b11, 19a14, 19a15, 19a15, 19a6, 19b2, 20a12, 20a13, 20a13, 20a14, 20a3, 20b12, 20b13, 20b15, 20b5, 20b6, 21a1, 21a5, 21a6, 21a8, 21a10, 21b10, 21b5, 21b6, 21b8, 21b9, 22a12, 22a11, 22b12, 22a14, 22a15, 22b14, 22a10, 22b2, 22b4, 22b5, 22b10, 23a14, 23a15, 23b2, 24b1, 24b1, 24b2, 24b3, 24b7, 25b1, 25b10, 25b13, 25b14, 25b6, 26a2, 26a5, 29a14, 29a15, 29a4, 30a2, 30a9, 30b1, 31a3, 31a5 o urlarsa 26a9 o. urken 26a3 o. urlar 11b15, 13a2, 16a3, 25a15, 25b12, 25b6, 26a12, 26a3, 29a2, 29a8, 29b6, 31a8, 31a9, 31b4 o. urlarsa 26a11, 31a6 o. ursa 12a12, 2b8 Olmak. o.a 14a8, 28a12 o.ca 29b4	olın-	on üç Orhan Bin Mahmud İbn-i Bayezid Han Özel isim. O.dur 3b3 orta otur- otuz biñ öğret- öl-	o.di 6a1, 7a12, 10a12, 21b4, 24a5, 28a5, 28a5, 28a8 o.düğü 14a9, 14a10 o.mak 30b10 o.mamışdur 26a6, 30b6 o.sa 16b15 o.ub 28a8 o.ur 10a2, 10a12, 16a13, 16a15, 16a7, 16a9, 16b2, 16b3, 17a5, 17a8, 23b14, 23b15 o.urken 11a13 On üç sayısı. o. 4a5, 4b1 Orta. o.ında 30a1, 30a4, 6b5 Oturmak. o. müşlар 23b15 Otuz bin sayısı. o. 11a4, 11a6	-Ö-	Öğretmek. ö. üb 14b4 Ölmek, vefat etmek.
öldür-	öldür-	ö. eler 11b12 ö. se 12a10 ö. seler 11b15 ö. üb 12a2, 19b12 ö.mezden 11b11, 12a1, 12a10 Öldürmek.			
ölüm	ölüm	ö.13b14 Ölüm.			
ömr	ömr	ö. 16b7 (Ar.) Ömür, yaşam.			
ön-	ön	ö.de. 11a8 ö. i 15a7 ö. ini 15a5 Ön, ön taraf, huzur, kat.			
ör-	ör-	ö. ünde 4b9 Örmek.			

öyle	ö. dügi 2a5 Öyle. ö. 16b15	pes	p. ina (‘ulüvv-i p.) 20b11 (Far.) Öyle ise; imdi.
öz	Zat, kendisi, benlik. ö. i 6b13		p. 3b12, 4b6, 13a9, 13b1, 14a13, 14a5, 14b7, 15a15, 18a3, 19a1, 24b1, 31b2
	-P-	peydā	(Far.) Meydanda, açıkta.
pādişāh	(Far.) Padişah. p. 6b15 p. dur 3a10 p. lar 31a4 p. uñ 3a3		p. 16a9, 16b9, 22b14, 23a14, 27a8
pāk	(Far.) Kutsal, mübarek. p. 20a7, 26b4 p.(rūh-ı p.) 9a11, 12b3, p.(rūh-ı p.-i Muhammedi) 1b3, 9a7, 12b14, 13a14, 31a10 p. (rūh-ı p.-i Resûl) 13a3 p. (rūh-ı p.-i nebî) 13a4 p. nüñ 8b9 p. üñ 12b6 p. (rūh-ı p.) 10b11, 8a8 p. [i] (zât-ı p.[i]) 12b9 p. in (rūh-ı p.) 9a2 p.in (rūh-ı p.) 24a11 p.iné (rūh-ı p.) 8b3, 30a3 p.iné (zât-ı p.) 12b11	peydâh	(Far.) Açıga çıkma. p. (elvân-ı muhtelife p.) 17b11
pāy	(Far.) Ayak. p.i (hâk- p.) 3b4	pişmânlık	Pişman.
perde	(Far.) Perde. p. 10b3, 12a4	püşîde	p. 18b13 (Far.) Örtü, örtülmüş.
perr ü bâl	p. (p.-i şafâ) 10a2 (Far.) Kol ve kanat. p. 20b2		p. 13b3
pertev	(Far.) Işık, parlaklık. p. 9b8 p.(p.-i nûr-ı Muhammedî) 1b5, 17b3 p.i 5a1 p. i 2b8 p. inden 9b2, 12b6, 17b9, 17b10		-R-
pervâz	(Far.) Uçma, uçuş. p. id-19b11 p ur- 20b8, 20b11	rabb	(Ar.) Efendi, sahib. r. 13b14
		rabbânî	(Ar.) Rab'la ilgili. r. (feyz-i r.) 13a1 r. (esrâr-ı r.) 2a10, 3b13 r. (esrâr-ı cevâhir-i r.) 3a10, r.dür (hazine-i esrâr-ı r.) 3a2 r. ye (nesâyim-i esrâr-ı r.) 29b14
		rabbe'l-âlemîn	(Ar.) Alemlerin rabbi Allah. r.6b5 r.(kurb-ı civâr-ı r.) 18b4
		rađiyallâhu anhu	(Ar.) Allah ondan razı olsun. r. 28a14
		râğ	(Far.) Çayırlık, çimenlik, bağlık, bahçelik. r. (mîve-i nev-bâde-i bâğ- ı celâlet gül-i gül- deste-i r.-ı adâlet) 3a15
		râğıb	(Ar.) İsteyen, istekli, rağbet eden. r. (tâlib-i r-ı üns-i lîma'Allâh) 15b10

rāh	r. (tālib-i r.-i üns-i ma ^c Allāh) 20a2 (Far.) Tutulan yol, meslek. r. (cāşık-i sālik-i r.-i hażreti Allāh) 15b9, 20a2	R. (şahābe-i R.-i ḥüdā) 27b8 R. uñ 1b6, 10b11, 30a2 (Ar.) Hz. Muhammed.
raḥimehullāh	(Ar.) Allah rahmet eylesin. r. 27b10	Resūlullāh
raḥimehumullāh	(Ar.) Allah rahmet eylesin. r. 26a14	Revān
raḥmetullāhi	(Ar.) Allah rahmet eylesin. r. aleyi 23a11	rīħlet
raķam	(Ar.) Yazı yazma. r. (r.-i sehvini) 4a1	(Ar.) Ölme.
recā	(Ar.) İstek, dilek. r. dur (bedr-i r.) 27b3	rīzā
ref ^c	(Ar.) Yukarı kaldırma. r. (r.-i ḡaflet) 19b9	rīz̄k
	r. ol- 7b8, 10a3, 10b3, 12a11, 12a5, 16b5, 16b8, 20a6, 20b13	rīzvānūllāhi
rehber	(Far.) Yol gösterici, kılavuz. r. üñ 6a11	(Ar.) Allah razı olsun!
remz	(Ar.) İşaret. r.(tarīk-i r.) 2b7	rīc̄ayet
	r.-ile 24a6	rib̄h
	r. ini 3b14	ricā
renc	(Ar.) Zahmet, eziyet. r. i 4a3	risāle
reng	(Far.) Renk. r. iyle 17b14	risālet
	r. den22b12	(Ar.) Peygamberlik.
resm	(Ar.) Şekil. r. it- 6b9	r. (ħurşīd-i āsūmān-ı r.) 26b14
	r. e 6b10, 6b2, 6b4, 12a14, 24a5,	r.de (semā-ı r.) 27b3
Resūl	(Ar.) Hz. Muhammed. R. 11a4, 28a14	(Ar.) Söylenti.
	R. (rūh-i pāk-i R.) 13a3,	rīyājet
	R. (ħulefā-i R.-i Ḥuñdā)	(Ar.) Nefsi kırmá.
	1b7	rūh
		r. 20a4, 5b11
		(Ar.) Can, nefes.
		r. 10b1, 11b1, 11b9, 15a2, 16a13, 18b8, 20b11, 26b11, 27a5
		r. (r.-i pāk-i Muhammedi) 1b3, 9a7, 12b14, 13a14, 31a10

r.	(r.-ı pākine) 8b3, 8b9, 9a11, 9a2, 10b11, 12b3, 12b6, 30a3,		r.	(r.-ı beşeriyyetüñ) 19b9, 20b12
r.	(r.-ı cismāniyyet) 10a15	rūyā	(Ar.) Düş.	
r.	(r.-ı Muhammedī) 10b15, 13a10, 13a9,	rūyet	r. sını4b4	(Ar.) Görme, bakma.
r.	(r.-ı insānī) 10b7		r. 10a1, 10a2, 25b9	
r.	(r.-ı Cebrā'il) 11a1	saçādet		-S-
r.	(r.-ı deryā) 12a14		(Ar.) Mutluluk.	
r.	(r.-ı muṭahharını) 12b2		s. 6a9	
r.	(r.-ı pāk-i Resūl) 13a3		s. (s.-i dü cihān) 15b3, 31a6	
r.	(r.-ı pāk-i nebī) 13a4		s. (s.-i sermediyye) 18b9	
r.	(r.-ı iżāfī) 14b8		s. de (burc-u s.) 27b8	
r.	(r.-ı insānī) 17b3	sā'at	(Ar.) Vakit, saat.	
r.	(r.-ı ḥanāṣır) 17b4		s. 24b11	
r.	dur 14a14		s. de 25b4	
r.	uñ 14b2, 18b3	sābit	(Ar.) Hareketsiz.	
r.	ı 10b14		s. id- 2b11	
r.	larına 25b10	şabr	(Ar.) Sabır, dayanma.	
r.	larından 5b10		s. 6b13	
rūḥānī	(Ar.) Ruhla ilgili, ruha ait.	şādık	(Ar.) Sadakatlı.	
rūḥāniyyet	r. (zevk-ı r.) 5a7, 16b8	şadr	s. (şubh-ı s.) 21b6	
	(Ar.) Rûhânilik	şafā	(Ar.) Baş, başkan.	
	r. 10a14		s. ina 3a9	
	r. e 16a4		(Ar.) Gönül şenliği, kedersizlik.	
	r.e (seyr-i r.) 16b1		ş. 6a11	
	r. in4a6, 8a4	Safī	(Ar.) Samimi, saf.	
	r. lerinden16a2		s.(Ādem-i s.) 28b1	
rūḥāniyyūn	(Ar.) Rûhâniler	şağ	Sağ taraf.	
	r. dur 25b15		ş. 29a14	
rūḥī	(Ar.) Ruhla ilgili, ruha ait.	şahābe	s. ı 24a13	
	r. 9a3		(Ar.) Sahipler, tutanlar.	
rūy	(Far.) Yüz, sima.		ş. (ş.-i Resūl-i ḥüdā)27b7	
	r. (r.-ı yār) 20a1	sahāvet	(Ar.) Cömertlik.	
rūz	(Far.) Gün.		s. (s.-i nefs-ile) 25a10	
	r. (r.-ı ḫiyāmet) 29b4	şāhib	(Ar.) Sahip.	
rūcūc	(Ar.) Dönme, geri dönme.		ş. (ş.-i vāķı'a) 21b5	
	r. it- 12a10, 13b12, 18b13,		ş. (ş.-i terākī) 29b7	
	r.eyle- 22b14		ş. (ş.-i tac) 3a14	
rüsüm	(Ar.) Usul, vergiler.	şahīh	ş.i 14a7	
			ş.ine 14a9	
			(Ar.) Gerçek, doğru.	

sahrā	§. 24a6 s. de (hadîş-i ş.) 13b1 (Ar.) Çöl. §. (ş.-yi selâmet) 5b9 §. (ş.-yi vücûd) 8a11 (Ar.) Diğer, gayrı, başka. s. 12b6, 13b2, 14a15, 14b11, 31b3 s. i 28a2 s. inden 28a3 (Ar.) Hüküm ve itibardan düşmüş. s. ol- 18a8	sâlis	s.den 5a3, 5b15, 7a4, 7b7, 21b7 (Ar.) Üçüncü. s. (bâbü s.) 4a7, 4b1, 30b10 (Ar.) Padişahlık. s. (erkân-ı s.) 31a13 s. i 31a3 (Ar.) Sesi çıkmayan susam.
sâ'ir	s. 12b6, 13b2, 14a15, 14b11, 31b3 s. i 28a2 s. inden 28a3 (Ar.) Diğer, gayrı, başka. s. 12b6, 13b2, 14a15, 14b11, 31b3 s. i 28a2 s. inden 28a3 (Ar.) Hüküm ve itibardan düşmüş. s. ol- 18a8	saltanat	(Ar.) Padişahlık. s. (erkân-ı s.) 31a13 s. i 31a3 (Ar.) Sesi çıkmayan susam.
sâkiť	(Ar.) Hüküm ve itibardan düşmüş. s. ol- 18a8	şâmit	ş ol -6b9, 24a6 (Ar.) Sanat, ustalık. s. idur 30b13
sâkin	(Ar.) Uslu, kendi halinde olan. s. ol- 16b12	sanâyić	(Ar.) Sanatlar, zanaatlar. s. 31b4
sâkit	(Ar.) Ses çıkarmayan, susam. s. ol- 8a1	şan-	San, zannetmek. ş. 6a7
şalât	(Ar.) Namaz. ş. la 25a9	şarf	ş.ur 5b2, 16a10, (Ar.) Harcama. ş. 15a6
şalavât	(Ar.) Hz. Muhammed ve onun soyundan gelenlere dua. ş. 8a9, 8b3	şarrâf	(Ar.) Anlayan, değer veren. ş. 2a8 ş. (ş.-ı kevneyn) 2a1 ş.uñ 2a3 ş.larıdur 2a9
şâlih	(Ar.) Dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan. ş. 30a1	savâmić	(Ar.) İbadet yerleri, tekkeler. s. (s. -ı hažîre-i Kuds'da) 2a13
şâliha	(Ar.) Bkz. şâlih. s. 29b6	şavm	(Ar.) Oruç. ş. la 25a10
sâlik	(Ar.) Bir yola giren, bir yolda giden. s. 4a9, 4a10, 5a6, 5a10, 5b11, 7b10, 15b5, 16a7, 16a10, 17a10, 17a13, 18a5, 18a6, 19a1, 19b14, 19b10, 20a12, 20b5, 21b10, 21b2, 21b5, 21b9, 24b5, 24b6, s.(âşik-ı s.-i râh-ı hažreti Allâh) 15b9, 20a2 s.üñ 4b12, 5a2, 6a2, 16b8 s.lerüñ 17b1 s.e (hâlât-ı s.) 7a8	şavt	(Ar.) Ses, seda. ş. 23b15
		saćy	(Ar.) Çalışma, çabalama, gayret etme. s. 24b9
		sebeb	(Ar.) Sebep, neden. s. 4b2, 15a1, 13b6 s.-i sükûn 29a12 s.iyle 9a15
		secde	(Ar.) Secde. s. id- 4b10, 5a5, 6b7, 30b5
		sefîne	(Ar.) Gemi.

seher	s. (s.-i 'aql) 27a6, 27a8 (Ar.) Tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit. s.de (vakt-i s.) 27b15	Senlik	s.-(ihamd-i bī-had ü s.-i bī 'add) 1b2 Sana ait olan benlik, kişilik.
sehv	(Ar.) Yanlış. s. ini (rakam-ı s.) 4a1	señsār	s. 24b4 (Far.) Taşlamak.
selām	(Ar.) Barış, rahatlık. s. 13a11, 4b5	sermediyye	s. id- 6b3 (Far.Ar.) Daimilik, süreklilik.
selāmet	(Ar.) Eminlik. s. e ir- 5b3, 5b9	serseri	s. (sa ^c adet-i s.) 18b10 (Far.) Serseri, başıboş.
selātīn	(Ar.) Sultanlar. s. 2b14, 30b14, 31a11 s.(hazzā'in-i s.) 1b13	serzenīş	s. 6a7, 6a7 (Far.) Başa kakma.
selef	(Ar.) Bir vazifede başka birinden önce bulunmuş olan kimse. s. (s.-i muğarribinüñ) 5b9	sev-	s. 30b6 Sevmek.
sellem	(Ar.) Selamete erdirsin. s. 8a4	seyr	s. 6a10 (Ar.) Bakma.
sem ^c	(Ar.) İşitme. s. (s.-i cāna) 2a7, 18b10, 24a2 s.i 20b14		s. id- 15b5, 28a3 s. (s.-i ilāllāh) 4a11, 15b6, 19a1, 19a5
semā ^c	(Ar.) İşitme, duyma. s.-ı (māh-ı s-ı 'atādan) 4a1 s. (s.-ı risālet) 27b2, s. (s.-ı kāf) 9b8	seyyid	s. (s.-i fī'llāh) 4a11, 19a5 s. (s.-i rūhāniyyet) 16b1 s. i 18a4, 22b11 (Ar.) İleri gelen, baş, başkan.
semā	(Ar.) Gökyüzü. s. da (mişāl-i s.) 26b6 s.da (ufk-ı s.) 30a8 s.dan 26a3	şiddīk	s. (s.-i ādem) 10a8 (Ar.) Sözünün eri.
sen	Sen (İkinci tekil şahıs zamiri). s. 2b4, 2b9, 6b14, 6b15, 6b15, 6b2, 6b9, 11a5, 24a5 s.üñ 6b6, 6b7, 6b9 s. i 20b3, 20b4, 6b3 saña 20b3, 20b4, 20b4, 24a6 s. de 20b2	şıdk	s. uñ (Yūsuf-ı s.) 4b3 (Ar.) Doğruluk.
şenā	(Ar.) Övme. s. kıl- 10b13, 12b4	şıfāt	s. Durur 3a2 (Ar.) Sıfatlar, keyfiyetler. s. 21b13
			s.(envār-ı s.) 21a8, 21b4 s. (ş.-ı muğaddes) 1b4, 21a15 ş. (mažhar-ı ş.-ı mebde-i mevcūdat) 8a3 ş. (mazhar-ı ş.-ı vāḥidiyyet) 27a15 s.uñ 18a1, 31a4 ş.a 14b11, 17b15, 27b12 ş. 1dur 21b3 ş. 1 15a9 ş. inı 14b2

şıg-	ş. ina 14b10, 14b3, 19a7, 30a5, 31a3 ş. inda 21a6 ş.inuñ 18a1, 20a10, 27b12, 31a7 ş. la 15a14 ş.lardan 14b3 ş.larınıñ 5a11, 5a12 ş. larına 19a12 ş.larından 17b15, 19a7 Şıgmak, yeri olmak. ş. mayıcaç 24b4 ş.maz 24a8, 24a8, 24b4 (Ar.) Yol. ş. (ş.-i müstakîm) 18a12 (Ar.) Gizli tutulan. s. 2a5 s. (s.-i ma'Allâh) 19a14 s. (s.ahu'l-azîz) 13b9, 28b13 s.ı 29b8 s. lara 29a1 s.dan 11a14 s.ımdur 13b10 s. in 18a15, 19a8 s. indan 6a3, 7b13 s.ı 2b3, 4a11, 4b7, 19a14, 31a7, 31b1 s.ıyam 13b10 sil Silmek. s. inse 4b13 s. üb 20a7 sivâ (Ar.) Başka, gayri. s.(mā- s.) 4b11 siz İkinci çoğul şahıs zamiri. s.üñ 11a2 sol Sol taraf. s. 29a14, 29a15 s.ı 24a13 şoñra Sonra. ş. 16a12, 16b1, 17a9, 17b5, 19a6, 21a4, 21b5, 22a11, 24a1, 24b3, 24b7, 24b8, 25b7 şor- Sormak, soru sormak.	sön- söyle- söz suþäl þubh þulehâ sulþân sultaniyyet þür þüret	ş.dum 10a5 Sönmek. s. dükden 25b7 Söylemek, anlatmak. s.r 19b1, 6a7, 7b8 s. seler 8a13 Söz. s. 21b14, 22a4 s. i 6a7 s. in20b4 (Ar.) Soru. s. 24a4 s. kıl- 23a7, 23b13, 24a5 s. den 24a1 (Ar.) Sabah, sabah vakti. ş. (ş.-i şâdîk) 21b6 ş. (kamer-i ş.-i ebed) 9b5 (Ar.) Günah işlemeyen kimseler, salih. ş.-yi 'avâm 29b3 (Ar.) Padişah, hükümdar s. 2a5, 3b2 s. (s.-i 'azîmü's-şâne) 3b15 s. (s.ü'l-ârifîn) 23a6, 6a12 s.ına 2a4 (Ar.) Hükümdarla ilgili. s. 31a7 (Ar.) Kiyamette Hz. Îsrafil'in üfleyeceği boru. ş. (keşf-i ş.) 16b3 ş. (nefþ-i ş.-i ervâh-1 ecsâm) 29b12 (Ar.) Biçim, görünüş. s. 4a3, 10a15, 10b7, 28b14 ş. (ş.-i âher) 10a13, 10b5, 25b2 ş. (ş.-i bîgâne) 2b1 ş. (ş.-i insân) 15a13 ş. (ş.-i kadîm) 10b1 ş. (ş.-i ma'nevîyye) 10b5 ş.inde 29b9

şu <u>č</u> ūd	(Ar.) Yukarı çıkma, yükseleme. §. it- 4b8, 10a4, 27a10	şecer	§.a 29a11 (Ar.) Ağaç. §. 10b14, 20b9
suver	(Ar.) Sûretler. §. (ş.-i ma'nevîyye) 10a12, 10b10, 10b3	şecere	(Ar.) Küçük ağaç. §. (ş.-i nûr) 10b12
sübħān	(Ar.) Allah. s. (ħayy-1 s.) 15b1	şefâat	(Ar.) Birinin suçundan geçilmesi için edilen aracılık. §. ine 8b6
sücūd	(Ar.) Secde etme. s. it-5b1	şeffaf	(Ar.) Saydam. §. 16b6 §.idi 26b10
sühā	(Ar.) Büyükyayı yıldız kümesinden en küçük yıldız. s. dür (mânende- s.) 1b13	şefîc	(Ar.) Şefaat eden. §. 8b4 §.c ol- 8b5
sükûn	(Ar.) Durma, kımildama. s. dur 22a5	şehâdet	(Ar.) Şahitlik. §. 11b10 §. e (ħâlem-i ş.) 17b5
sükût	(Ar.) Söz söylemememe, susma. s. dur 24a9	şehri-yârî	(Far.) Padişah. §.(-yari dürr-i burc-1 §.) 3b1
sülük	(Ar.) Bir yol tutma, bir yola girme. s. eyle- 12a8, 15b14	şekl	(Ar.) Şekil, biçim. §.(ş.-i beşer) 27b15
	s. it- 18a12, 19a1	sem̄c	(Ar.) Mum. §. 25b7 §. (ş.-i celâl-1 aħadiyyet) 5a11
	s.inüñ 4b1	şems	(Ar.) Güneş. §.22b5
	s.ün 19a5		§. (nûr-1 ş.) 5a2
	s.i 30b11		§.(żiyâ-1 ş.) 16b14
	s.inde 15b5		§. (ş.-i aħadiyyet) 9b4, 9b6
sünnet	(Ar.) İyi ahlâk s.i 8b4		§. (ş.-i bī-ġurûb) 26b11, 27a14
sür <u>č</u> at	(Ar.) Çabukluk, hız s. le 16a11, 16a12, 16a10		§. (ş.-i haġikat) 17b11
süril-	Kovulmak, defedilmek. s. ür29b4		§. (ş.-i mazhar-1 zât-1 ilâh) 26b13
	-Ş-		
şahş	(Ar.) Şahıs, kişi. §. a 23b11		§. (ş.-i ulûhiyyet) 5a1
şāħzâde	(Far) Prens. §. (hazret-i ş.-i civân- baħt) 3a13		§. üñ 17b9, 17b10, 27a2, 27b4
şān	(Ar.) Şan, şöhret, ün. §.inda 25a8		§.den 26b15
şark	(Ar.) Doğu.	şerāyīc	§.e 9a13 §.e (żiyâ-1 ş.) 9a12, (Ar.) Şeriat hükümleri.

şeref	§. (ahkām-ı ş.-i nebevīyye) 2b5, 12a7, 15b11 (Ar.) Büyüklük, ululuk. §.inden 8a7	şimdi	§. e 29a11 Şimdi, şu an.
şerefiyyet	(Ar.) Şerefle ilgili. §. 14b8 §.i 13b14, 14b2	şır	§. (ş.-i hüdā) 27b10 (Far.) Arslan.
şerīf	(Ar.) Şerefli, kutsal. §.inde (vücūd-ı ş.) 13a5	sol	Şu. (sıfat) §. 10a1, 19a11, 25b7
şeri	(Ar.) Şeriata ait. §. 7b4	şuāc	(Ar.) Işın. §. (ş.-i berk-ı hātif) 16a9
şerīyye	(Ar.) Şeriata uygun olma. §.(teklīfāt-ı ş.) 18a8	şukūfe	§. inuñ 9b2 §.indan 9a14
şes	(Far.) Altı. §. 21b8	şürūc	(Ar.) Çiçek. §. (vāriş-i taht-ı ş.-nihāl) 3a14
şevk	(Ar.) Şiddetli arzu. §. 16b15, 18b12 §. (ş.-i nūr-ı cemāl-ı zü'l- celālī) 11b2 §. (ş.-i cemāl-i zü'l celālī) 16b9 §. (1) 16b11, 18b11 §.ında 27b13 §.indan 27a6		(Ar.) Başlama. §. id- 4a4, 12a13, 16b13
sey'	(Ar.) Şey, nesne. §. 19a7 §. (ş.-i āher) 10b8, 19a9 §.e 4b11, 12b10, 22a6 §.de 14b14	tā	-T-
şeyh	(Ar.) Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve miridleri bulunan kimse. §. 1b8, 13b9, 23a11, 28b13	ta ^c ayyün	(Far.) Kadar, dek, degin. t. 29b4, 4a2, 5b6
Şeyh Cüneyd-i Bağdādī Özel isim. §. 23a11		tābān	(Ar.) Meydana çıkma, aşıkâr olma. t. bul- 9a5, 9a8, 9b8, 9b12, 17b14
Şeyh Muhyiddīn-i Ḥarābī (Ar.) Özel isim. §.13b9, 28b13		tab ^c	(Far.) Işıklı, parlak. t.(māh-ı t.) 16b5
şeytān	(Ar.) Şeytan. §. 15a6	tabi ^c	(Ar.) Tabiat, huy, yaratılış. t.ina 1b10
şiddet	(Ar.) Sertlik, katılık. §.in 15a13	ta ^c biye	(Ar.) Birinin arkası sıra giden, ona uyan. t. ol- 25b10
şimāl	(Ar.) Sol, sol taraf.	tāc	(Ar.) Yerli yerine koyub hazırlama, tertibetme. t.(hāsiyyet-i t.) 17b4
		taḡ	(Ar.) Hükümdarların başlarına giydikleri cevahirli başlık. t. (t.ü'l-ārif) 23a10
		taglīz	Dağ. t.lar 9b15
		tagyīr	(Ar.) Kaba söyleme. t. it- 5a15
			(Ar.) Değiştirme. t. ol- 10b2, 10b4, 10b7

tahrīr	(Ar.) Yazma, yazılma. t. (t.-i evrāk Ḳıl-) 11a15 t. id- 3b14 t. ol-11a12, 26a14, 30b10	tām	(Ar.) Bütün, eksiksiz. t.(keşf-i t.) 24b2 t. dur (mazhar-ı t.) 24a4, 31a10 t. (mazhar-ı t.-ı ilāhī) 30a10
taḥṣīl	(Ar.) İlim öğrenme. t. Ḳıl- 13b15	taḥṣīl	(Ar.) Tamam, bitirme. t. 7a12, 7a15
taht	(Ar.) Hükümdarlık makamı. t. (t.-ı velāyet) 29a9 t. (t.-ı taşarruf) 3a14, 30a8, t.ınuñ 4b9 t.ına 4b8	taht	Cehennem. t.nuñ 6a15
taḥṭānī	(Ar.) Alttaki, altta olan. t. 24a12	taḥṭānī	Dar. t ol- 26a10
ṭā'ife	(Ar.) Bölük, takım. t. 18a10, 23b6, 25b11, 29b8, 30b2, 31a9 t. (t.-i muhtelif) 30b11 t.dür 25a4, 29a5 t.si 26a1	ṭā'ife	(Far.) Karmakarışık. t.-m. 26a11
ṭā'kat	(Ar.) Güç, kuvvet. t. getür 13a2, 16a8, 17a10	ṭā'kat	(Ar.) Taraf, etraf, civar. t.inadur 13a8
takrīr	(Ar.) Anlatma anlatış. t. id- 24a10, 28a13	takrīr	t.indan 29a14
takvīm	(Ar.) Eğriyi doğrultma, düzeltme, biçimde koyma. t. 15a2	takrīm	t.indağı 29a15
ṭaleb	(Ar.) İsteme, dileme. t. id- 5a6, 17a1, 24b9, 28a2 t. Ḳıl- 14a7 t. ol- 14a9	ṭaleb	(Ar.) Yol. t. (t.-ı hakkı) 16a4
ṭālib	(Ar.) İsteyen, istekli. t. (t.-i esrār-ı Ahmediyyet) 12b8 t. (t.-i rāğib-ı üns-i līma>Allāh) 15b10, 20a2	ṭālib	t.(kānūn-ı t.) 18a12
ta'līm	(Ar.) Öğrenme, öğretim, öğretilme. t. id- 16a4	ta'līm	t.(kānūn-ı t.) 20a4
ṭal-	Dalmak. t.ub 1b10	ṭal-	t.(kānūn-ı t.-ı evliyāullāh) 12a8
			Tartmak.
			t.ub 1b12
			(Ar.) Sahibolma.
			t.indadur (taht-ı t.) 30a8
			t. indan 24b7
			t. id- 5b4,25b3
			t. id- 25b5
			t. ol-29b7
			(Ar.) Saflaştırma.
			t. (t.-i kalb) 20a4
			(Ar.) Dokuzuncu.
			t.(bābü t.) 23a1, 4a12
			Taş, kaya.
			t.a 6a6
			t.larla 6b3
			Dışarı.

tat	t. 18a7 Tatmak. t.mayan 5a8 t.mışlardur 26a8	tedbīr	(Ar.) Bir şeyi temin edecek veya önleyecek yol. t. (t.-i memleket) 29a9
ṭatmīn	(Ar.) İnsanın yüreğini rahatlandırma. t. 17a14	tefakkür	(Ar.) Düşünme, zihin yorma. t. 1b10
taṭvīl	(Ar.) Uzatma, uzatılma. t. 31b3	tefhīm	(Ar.) Anlatma, bildirme. t. (t.-i ȝevīpl- ȝukul) 2b5
ṭavāf	(Ar.) Etrafinı dolaşma. t. (t.-i muhtelif) 4b1	tehlīl	t.-çün 9a10 İslam dininin tevhid akidesini tekrarlama. t. id 12b4
ṭayr	(Ar.) Kuş. t.-i hażar 10b11	teklīfāt	(Ar.) Teklifler, öneriler. t.-i şer'iyye 18a8
tażarrūc	(Ar.) Kendini alçaltarak yalvarma. t. 27a10	temām	(Ar.) Bkz.tamām t. it- 19a5
tebdīl	(Ar.) Değiştirme. t. ol- 5a13, 16a4	temennā	(Ar.) Dileme, dilek, istek. t. it- 13b13
tecellī	(Ar.) Allah'ın lütfuna nail olma. t. 6a13, 20b12, 21a14, 21a6, 21a10, 21b11 t.(feyż-i t.) 30a9 t.(mazhar-ı t. ol-) 9a4 t. (t.-i ȝāt) 4a12, 21a11, 21a11, 21b1 t. (t.-[yi] irādet) 8b15 t. (t.-[yi] iżhār-ı կudret) 9a1 t. (t.-[yi] ȝāt) 22b11 t.ye 13a3 t.den 17b13 t.si 18a2, 22a11 t.sin 18a13, 19a8 t.sine 8a12 t. id- 17a4, 20b5, 21a5 t. eyle- 8b15, 20b1 t. կıl- 2b3,4b11,5b2, 6a2, 9b4, 11a15, 13a2, 16b7, 17a10, 17a6, 17b11, 21a9, 22a11, 23b9, 24a15, 26b12, 27a3, 27a4, 30a6, 31a7, 31b1	temṣīl	t. kil- 11b7, 21b9 t.sindan 20a14 (Ar.) Benzetme. t. 9b3, 24a8 t. eyd- 9a11 tenzīh
		terakķī	(Ar.) Toz kondurmama, kusurdan uzak tutma. t. it- 14b3
		tertīb	(Ar.) Yukarı kalkma, yükselme. t.(şāhib-i t.) 29b7 t. id- 29b7
		tesbīḥ	t. կıl- 30a13 (Ar.) Düzene koyma. t. (t.-i evliyācullāh) 28a13
		teslīm	t.ol- 4a5 (Ar.) Allah'a tazim etme. t. id- 10b15, 12b4
		teveccüh	(Ar.) Bir emaneti yerine verme. t. eyle- 2a4 t. it- 14a9 t. ol- 14a8, (Ar.) Yönelme. t. id- 4b12, 28a8,

tevhīd	(Ar.) Allah'ın birliğine inanma. t. (kelime-i t.) 4b13, 20a7, 26b4,	ur 17b6 ub 10b15, 6a15
tezellül	(Ar.) Kendini hor ve hakir gösterme, alçalma, küçülme. t. id- 4b12, 5a5, 5b1	u
ticāret	(Ar.) Ticaret, alım-satım. t. (ehl-i t.) 25a14	ufk
tog-	Doğmak. t.ar 11a3, 11a5 t.dılar 9b9 t.düğün 11a6	ığra-
togrı	Doğru, gerçek. t. 6a8	ığrat
tokun	Dokunmak.	ulaşdur-
tokuz	t.can 2b8 Dokuz sayısı. t. 7b5	ulu
tokuzan	Doksan (90 sayısı). t. 7b5	ulūhiyyet
tol-	Dolmak. t.a 6a11	
tuhfe	(Ar.) Hoşa gider, güzel. t. 3a3	
tulın-	Dolmak. t.mışlardı 9b7	
ṭulū'	(Ar.) Doğma, doğuş. t.dur 22b8 t. id- 5a1, 5a14, 9b1, 9b4, 16b7, 17b6, 17b8, 26b12, 27b7 t. eyle- 9b5, 14b7, 27a14 t. ol- 20a11,	ululıg
Tūr	(Ar.) Tûr Dağı T (T.-ı ilhām) 3a12 T. da (Cebel-i T.) 7a2 t. ina 27a10 t.indan 2b14 T.indan (ilhām-ı T.) 3a7	ulüvv
ṭur-	Durmak. t.dı 10b12	'ummān 'unşur unut-
		ur-
		-U-
		(Far.) Bkz. ve.
		u. (zevk u şafā) 6a11, u. (şabr u karar) 6b13, 8b4, 22b14,
		(Ar.) Ufuk. u. (u.-ı semā) 30a8
		Uğramak, rast gelmek. u.r 16b1 u.rlar 25b13
		Uğratmak. u.duñ 6b12 Ulaştırmak, kavuşturmak. u. urlar 28b10
		Büyük, yüce. u. 19a12, 29a5
		(Ar.) Allah'lık sıfatı. u.(ayıne-i cemāl-i u.) 9a5 u.(şems-i u.) 5a1 u.(müşāhede-i cemāl-i u.) 18b8
		u. üñ (nūr-ı u.) 4b14 u. den (nūr-ı u.) 9b6, 23a15
		u. i ('azamet-i u.) 8a7 u.i (zāt-ı u.) 8b15, 12b10, 22a7, u.ini 8b12
		Büyüklük, yükselik. u.indan 8a7
		(Ar.) Büyüklük, yükselik. u. ('u.-ı pervāz) 20b10
		(Ar.) Deniz. u.dur 22b8
		(Ar.) Madde, esas, kök u.ı(kafes-i 'u.) 11b3
		Unutmak. u.ub 18b7
		Vurmak. u.ur 20b7, 20b8, 30b14
		u.di 11a14

‘urefā’	u.dığı 19a2 u.duğdan 21a4 u.urken 20b11 u.ub 16a14, 26a11 u.an 24b9 u.anlardur 24b13 u.maşa 16a15 (Ar.) Arifler, irfan sahibi kimseler. ‘u. 29a1 ‘u.dan 29b1 (Ar.) Zahmet, güçlük, zor. ‘u. leri 4a2	üstād üzere üzeri üzre	ü.lerinden 30b4 (Far.) Usta, sanatkâr ü. it- 7a11 Üzere. ü. 4a5, 10b4, 12a8, 12b7, 13a13, 15a2, 15a9, 26b2, ü. dür 5b15 Üzeri, üst. ü.nde 10b12, 10b14 ü. ne20a6, 27b14, 5b5 ü. nedür 7b6 ü.nüñ 7b5 Üzere. ü. 10a15, 10b2, 17b6, 18a12, 20a4, 22b13, 26b2, 28b1, 28b3, 28b4, 28b5, 28b7, 28b8, 2a6, 2b7, 31a11, 31a5 ü.(‘adl-i ü.) 31a/11 ü. dür 10b7, 17b7, 21a6, 23a4, 31b4
‘usret	(Ar.) Uyanmak.		
uyan-	u.an 24a14		
uyanuğ	Uyanık. u.-ken 23a9		
uyu	Uyumak. u.mışlardur 11b15 u.rken 23a8		
-Ü-			
ü	(Far.) Bkz. ve. ü. 1b2, 20b2, 29a1, 9a5	vācib	(Ar.) Terki caiz olmayan, yapılması gereklî.
üç	Üç (3 sayısı). ü. 4a5, 4b2, 23a4, 23b13, 28a15, 28b6, 28b9, 29a2, ü.ünci 14b9	vādī	v. (v. ü'l ö vücûd) 1b2 (Ar.) İki dağ arasındaki uzun çukur.
ümennā	(Ar.) Güvenilir kimseler, eminler. ü. 29b8	vaḥdāniyyet	v. (v.-i ḍalālet) 15a8 v. (v.-[yi] eymen) 27a10 (Ar.) Birlik, Allâh'ın bir oluşu.
ümmet	(Ar.) Bir peygambere inanıp bağlanan cemaat. ü. üm 8b5 ü.ümüñ 25a9	vaḥdet	v.de 15a7 v.ini 8b13 (Ar.) Birlik, yalnızlık.
üns	(Ar.) Alışıklık, alışkanlık. ü. 26a13, 26a9 ü. (ṭālib-i rāġib-i ü.-i līma>Allâh) 15b10 ü. (ü.-i Ḥadîm) 18b7, 18b11 ü. (ü.-i ma>Allâh) 20a2 ü.den (‘âlem-i ü.) 18b5 ü.i 16a11	vāḥidiyyet	v. (maķām-ı v.-i muṭlak) 24b3 v. de 23b12, v. (deryā- yı v.) 2a12 v.i 23b12 (Ar.) Birlik, teklik, bir olma. v.[dür] (mazhar-ı şîfât-ı v.) 27a15 v.e 12b15

vahşet	v.den (burc-ı v.) 9b4 (Ar.) Vahşilik, yabanılık, korku.	varağa	(Ar.) Tek yaprak. v. ya 3b14
vakāyı̄c	v.e (‘âlem-i v.e) 18b5 (Ar.) Hadiseler, vak’alar. v. 19a3	vārid	(Ar.) Gelen, vasıl olan, erişen. v. ol- 3a7, 13b1 v. ine 3a9
vākı̄c	(Ar.) Vuku bulan, olagelen, olan. v. 30a2	vāriş	(Ar.) Kendisine miras düşen. v. (v.-i taht-ı şukūfe-nihâl) 3a14 v (v.-i manevî) 30a3, 30a10, 31a10, Varlık, mevcudiyet. v. 20b15, 20b4 v.uñdan 20a1
vākı̄a	(Ar.) Vaka, hadise. v. (şâhib-i v.) 21b5	varlık	(Ar.) Tehlike, içinden çıkalması güç iş. v. (v.-i helâk) 5b3, 5b8, 7a11, 7b11
vākı̄c	(Ar.) Vuku bulan, olagelen, olan. v. 7a8, 19a2, 21a6	varşa	(Ar.) Nitelik. v.inda 2a2
vakıt	(Ar.) Vakit, zaman. v. 19b12, 20a12	vāşıl	(Ar.) Erişen, ulaşan. v. ol- 4a9, 30a15, 31b4 v. (v.-i cānān) 15b13 v.lar 2a10
vakıt	(Ar.) Vakit, zaman. v. 4b15, 5a3, 5a9, 6a2, 6a3, 6a3, 7a10, 7a14, 7a5, 7a9, 7b8, 9a13, 9b210a1, 10a11, 10b3, 10b9, 13b15, 14a8, 14a9, 16b7, 17a4, 17a5, 19a2, 19b10, 20a3, 20a9, 22a9, v. (v.-i seher) 27b15	vāşılıñ	(Ar.) Hakka erenler. v. (efrâd-ı v.) 30b7 v. (efrâd-ı v.) 30a12
vakṭā kim	(Ar.) Ne vakit ki, o vakit ki, olduğu vakit. v. kim 4b12, 13b15, 17b8, 18b9,	vāsīta	(Ar.) Arada bulunan, aracı. v. 12b15, 13a2 v.-la 5a15, 30a9
var	Var, mevcut. v. 6a6 v. dur 7b4, 10a11, 10b4, 10b6, 11a11, 11a3, 17b8, 18a2, 25a14, 25b12, 27b12, 28a15, 28b2, 28b3, 28b5, 28b6, 28b8, 29a14, 29a7, 29b8, 30b2 v. d1 14a8 v.idi 18b4, 26b9 v. ise 19a3 v. sa 13a13 varma, ulaşma.	vaṭan	(Ar.) Yurt. v. (v.-i aşliye) 11b6, 12a9
var-	v. ir 29b1 v. ur 5b13, 22b2, 29b1, 29b2, 29b2, 29b3, 29b3 v. urlar 25a13 v. ub 21b12	ve	(Ar.) Ve. v. 1b4, 1b5, 1b6, 1b6, 1b7, 2a1, 2a12, 2a3, 2a8, 2a9, 2b13, 2b6, 30a1, 30a1, 30a10, 30a2, 30a5, 30a7, 30b4, 30b5, 31a10, 31a2, 31a8, 31a9, 31b3, 3a1, 3a10, 3a11, 3a2, 3a2, 3a5, 3a5, 3a8, 3a9, 3b13, 3b5, 4a1, 4a1, 4a11, 4a4, 4b13, 4b14,

4b3, 4b9, 5a5, 5a8, 5b6, 6a1, 6a4, 6b6, 7a11, 7a6, 7a6, 7b12, 7b13, 8a3, 8a3, 8a4, 8a8, 8a10, 8b12, 8b2, 8b4, 8b6, 8b8, 9a1, 9a12, 9a5, 9a7, 9b1, 9b10, 9b15, 9b15, 9b7, 9b8, 10a4, 10a5, 10a6, 10a7, 10a8, 10a8, 10b6, 10b6, 10b7, 11a9, 11b10, 12a4, 12a7, 12a10, 12b11, 12b13, 12b15, 12b4, 12b8, 12b9, 13a13, 13a13, 13a13, 13a2, 13a5, 13a7, 13b3, 13b6, 13b6, 13b8, 13b11, 14a15, 14a11, 14a12, 14a12, 14b1, 14b10, 14b10, 14b11, 14b15, 14b2, 14b3, 14b4, 14b5, 15a13, 15a15, 15a15, 15a2, 15a3, 15a4, 15b1, 15b15, 15b2, 15b9, 15b11, 16a2, 16a2, 16a12, 16a13, 16a13, 16a13, 16a14, 16a14, 16a3, 16a7, 16a9, 16a10, 16b1, 16b1, 16b11, 16b13, 16b14, 16b2, 16b2, 16b2, 16b3, 16b3, 16b6, 16b9, 17a11, 17a11, 17a12, 17a12, 17a13, 17a14, 17a3, 17a4, 17b12, 17b14, 17b2, 17b4, 17b9, 18a1, 18a10, 18a10, 18a10, 18a12, 18a2, 18a2, 18a4, 18a5, 18a6, 18a9, 18b1, 18b1, 18b12, 18b13, 18b5, 18b6, 18b6, 18b7, 18b9, 18b11, 19a1, 19a10, 19a3, 19a3, 19a5, 19a8, 19a8, 19b1, 19b9, 20a10, 20a11, 20a14, 20a2, 20a5, 20a6, 20a9, 20b12, 20b14, 20b15, 20b6, 20b9, 21a1, 21a15, 21a4, 21a9, 21b10,	21b14, 21b2, 21b3, 21b4, 21b6, 21b8, 22a12, 22a12, 22a14, 22a3, 22a6, 22a7, 22b11, 22b3, 22b8, 22b8, 22b9, 22b9, 23a12, 23a8, 23a9, 23a9, 23a10, 23b1, 23b12, 23b14, 23b6, 24a12, 24a12, 24a12, 24a13, 24a3, 24a4, 24a9, 24b11, 24b9, 25a4, 25a13, 25a14, 25a7, 25a10, 25a11, 25b13, 25b14, 25b15, 25b3, 25b4, 25b6, 26a11, 26a2, 26a3, 26a4, 26a4, 26a5, 26a5, 26a5, 26a7, 26a9, 26b1, 26b10, 26b10, 26b10, 26b12, 26b15, 26b2, 26b3, 26b4, 26b5, 26b7, 26b8, 26b9, 27a15, 27a2, 27a3, 27a4, 27a4, 27a5, 27b10, 27b10, 27b2, 27b3, 27b3, 27b5, 27b5, 27b5, 27b6, 27b7, 27b8, 2811, 28a2, 28a9, 28b1, 28b10, 28b11, 28b12, 28b12, 28b14, 28b14, 28b15.katında, 28b3, 28b4, 28b6, 28b7, 29a11, 29a11, 29a11, 29a12, 29a13, 29a14, 29a2, 29a3, 29a4, 29a5, 29a5, 29a6, 29a7, 29a9, 29b1, 29b11, 29b14, 29b3, 29b6, 29b7, (Ar.) Suret.
vech	v.-ile 10a7, 12a4, 13b3, 15b5, 23b11, 23b13, 23b15, 26a13, 27a13, 28a6
vehm	v. (v.-iledür) 2a3, 31a14 (Ar.) Şüphe, tereddüt.
velā-müdded	v.-i enāniyyet 7b1, 7b7 (Ar.) ve müdetsiz.
velā-resm	v. 11a12 (Ar.) ve resimsiz. v. 12b3

velāyet	(Ar.) Velilik, ermişlik. v. 5b4 v. de 27b10 v.de (taht-ı v.) 29a9	virmek	Vermek. v. 22a9
velī	(Ar.) Veli, evliya. v. 26b1, 27b12 v. lerdür 28a9	vişal	(Ar.) Kavuşma, ulaşma. v. 20a14
vesā'ir	(Ar.) Ve benzerleri, ve bunun gibiler. v. 31a13, 5b9	vuşlat	(Ar.) Kavuşma. v. 21a10
veyāhūd	(Ar.) Veya. v. 5b8	vücūd	(Ar.) Varlık, var olma. v. 10b9, 25b8 v. (v.-ı şerīfi) 13a5 v. (v-ı mecāzī) 20a15 v. (v-ı beşeriyet) 20b5, 7a12
vicdān	(Ar.) İnsan içindeki iyi ile kötüyü ayırdeden duygular, din, inanç. v. inda 20b7, 5a7, 5b14 v. i 12a14		v. a 10a13, 10b1, 11a12, 12b12, 12b3, 12b7, 13a10, 13a12, 13a14, 14a1, 14b13, 15a12, 15a3, 17b3, 25a13, 4a7, 8a11, 8b13, 8b10, 9a2, 9a4, 9a8, 9b11
vildān	(Ar.) Yeni doğmuş çocuklar, kollar. v. a 26a7		v. dan 25a13
vird	(Ar.) Belli zamanlarda okuması ädet olan dualar. v. ine 22a2		v. 1 17a10
vird-i zebān	(Ar.Far.) Diline dolama. v.8a15		v. inūn 21b9
vir-	Vermek. v. ür 6a6 v. irler 25a12 v. di (cevāb v.) 3a7,3a12, 23a7 v.di (el v.)11b10 v.di (haber v.) 22a7 v. medi 3b14 v. müş 22a9 v. müşler 24a10, 24a7 v. e 2b13, 20b4, 22a3, v. müşken 15a3, 8a9 v. meyince 7b7 v. üb13b11, 1b11, 23b8, 28a8, 6b10, 6b4, 8b3	vücuḥ	v. inı 19a7
virici	Verici. v. 5b5		v. inda 7a16, 17b15, 17b7, 19a8, 19b14, 22a12, 22b3
viril-	Verilmek.		v. un 1b2
virme	Vermek. v. ge 2a3	vüzerā'	(Ar.) Yüzler, çehreler. v. (v.-ı ḥalk-ı mevcūdāt) 10a11
			(Ar.) Vezirler. v. 31a13
			-Y-
yā		yā	(Ar.) Ey hey. y. 10a5, 10a6, 13b14, 26b14, 6b2, 6b4, 9a6
yabraq		yabraq	Yaprak. y.1 26a5
yād		yād	(Far.) Anma, hatırlama y. 18b11, 2b12, 2b9, 8b6
yağma		yağma	(Far.) Yağma, zorla mal kapma. y. lanub 18a7
yağ-		yağ-	Yağmak. y.mak 29a3

yağmur	Yağmur. y. 29a2		y.	26a4, 26a4, 28b12, 28b3
yāhūd	(Far.) Yahut, veya. y. 14b12, 15a7, 5a3, 5b12, 5b7, 5b9	yig	Üstün, daha iyi. y. dür 16a1	
yağın	(Ar.) Sağlam bilgi, iyi. y. 12a11, 12a5, 24b2 y. den12a12	yine	Yine tekrar. y. 7a8, 7b6, 10b1, 12a2, 23b8	
yan	Yan, huzur, nezd. y. a 5a6, 20b3, 25b7 y. inda 25b3	yir	Yer, kalacak yer. y. 5b13, 25b13 y.i 26a4	
yan-	Yanmak, sızlamak. y. ub 7a15, 17a11, 26a12 y.ayorırken 25b7		y.de 25b4, 28b15, 28b9, 29a5	
ya‘nī	(Ar.) Sözün kısası, doğrusu. y. 11b14, 12a4, 25a11, 29a3, 31a1, 4b11	yiryüzü	y. ine 29b1, 29b1, 29b2, 29b2, 29b3, 29b3	
yār	(Far.) Sevgili, dost. y. 20a1, 28b15, 28b15, 29a1, 29a1 y. dan 12a11	yit-	y. inde 28a12	
yarın	Yarın. y. 8b5	yitmiş	y. ler 9b15	
yaş	Yaş, ömürden geçen her yıl. y.uñuz 11a2	yi-	y.-ile 6b12	
yed	(Ar.) El. y. (y.-i ķudretindedür) 10a9	yoğ	Yeryüzü.	
yelken	Yelken. y. in 27a7	yok	y. nde 2b14, 28a15, 29a4, 31a1, 31a8	
yetmiş	Yetmiş (70 sayısı). y. 18b6		Yok olmak.	
yevmen fe-yevmen	(Ar.) Günden güne, gittikçe. y. 27b14	yit-	y. di 25b10	
yıl	Yıl, sene. y. 12b5	yog	Yetmiş (70 sayısı).	
	y. da 11a3, 11a5	yok	y. 12b5	
	y. inca12b6		Yemek.	
	y. incadur 11a7	yol	y. yüb15a8	
yıldız	Yıldız. y. 1 27a4, 27a5		Bkz.yok.	
yidi	Yedi (7 sayısı). y.rler 26a7, 29b9	Yūsuf	y. idı 14a6, 18b3	
			Yok, yokluk.	
			y. 22b8, 22b8, 22b9, 22b9, 22b9	
			y.dur 14b1, 16a11, 22a4, 22a10, 22b11, 24a12, 24a13, 24a7, 25b3, 28b10, 29a6, 2a15	
		yol	Adap, erkan, kural.	
			y. 2a6, 6a8, 25b14	
			y.da 6a11	
			(Ar.) Yûsuf Peygamber	
			(Özel isim).	
			Y. 4b7	
			Y.-ı şiddîkuñ 4b3	
		yük	Yük.	
			y.in 14b9	
			y.lerin 28b11	
		yürü-	Yürümek.	
			y.rler 26a7, 29b9	

yüz	y.meye 25b6 Yüz (100 sayısı). y. 7b5, 8a10, 15b13, 25b4, 28a15, 28b9, yüz Surat, çehre. y. i 15a9 y.inden 4b13	z. (Cenāb-ı z.-ı akdes) 19b10, 27a12 z. (z.-ı bī-çūn) 1b4, 18a13, 19a10, 19a12, 19a13, 21a15, 21a4, 21b15, 22a2, 22a11, 24a8, 30a5 z. (z.-ı Haqqā) 20b14 z. (z.-ı hüviyyet) 8b15, 22a4, 22a5 z. (şems-i mazhar-ı z.-ı ilāha) 26b13 z. (cenāb-ı z.-ı ķuds) 31a8, z. (z.-ı muğaddes) 23b1 z. (z.-ı pākī) 8a8, 12b9, 12b11 z. (z.-ı ulūhiyet) 8b15, 12b9, 22a7 z.dur (tecellī-[yi] z.) 22b11 z.uñ (tecellī-i z.) 21b1 z.da 21a10 z.i (tecellī-i z.) 4a12 z.in 21b13 z.ina 14b10, 14b3 z.inı (Taālānuñ z.) 14b2 z.i-la 21b13 zebān zevçeteyn
zāhir	(Ar.) Görünen, belli, açık, meydanda. z. 17b7, 21a7, 22a12, z. (ḥavāss-ı z.) 23b10 z.ol- 5b15, 7a4, 14b14, 14b14, 16a8, 16b4, 17a9, 17b5, 17b9, 18b11, 19a3, 20b12, 21b3, 22b3, , 26b8, 28a1, 31a5, z.de 25a15 z. en2b1	(Ar.) Zayıf, gücsüz, kuvvetsiz. z. 12a13, 17a6, 1b8, 23a13, 23b4, 26b3, 3b12 (Ar.) Zayıflık. z. 7a6 (Ar.) Sona eren, devamlı olmayan. z. ol- 16a11, 16a12 (Ar.) Zaman, vakit. z. 6b5, 22b6 z. (ihvān-ı z.) 3a8 z. dan 8a12 z. ina 18a11 z. inda 30a11 (Ar.) Zarar, ziyan. z. 12b11 (Ar.) Kendi, asıl, öz. z. (tecellī-i z.) 21a11 z. (nūr-ı z.) 22b10 z. (nūr-ı z. id-) 21b11 z. (mazhar-ı z.-ı ahadiyyet) 8a3, 27a15
zaif		
zaiflik		
zā'il		
zamān		
żarar		
żāt		
		zebān zekāt zerre
		(Ar.) Bkz. vird-i zebān z. (vird-i z.) 8a15 (Ar.) Zekat. z. la 25a10 (Ar.) Zerre, pek küçük parça z. 2b6, 20a1 z. (mişkāl-ı z.) 7a16, 19b14 z. (z.-i mużlime) 16b14 z. (z.-veş kā'ināt) 27a1 (Ar.) Karı ile koca. z. 13a4 z. dür 13a5 (Ar.) Akıllılar. z. (tefhīm-i z.dan) 2b5 z. 2a2

<u>zevk</u>	(Ar.) Hoşa giden hal, eğlenme. z 18b12, 23b2, 26a8, 6a11 (<u>z</u> -ı rūhānī) 16b8, 5a7 <u>z</u> -ıla 5b14 <u>z</u> ı 18a2 <u>z</u> idür 17a14, 5a8 <u>z</u> indan 5a10	<u>ziyāde</u>	ż. (ż.-ı şems) 9a12, 16b14 ż. (ż.-ı nūru'l-lāh) 22b1 ż.sı 16b14
<u>zevkīyye</u>	(Ar.) Zevke, eğlenceye ait hususlar. z 12a14 <u>z</u> (ḥālet-i <u>z</u> .) 11a13 <u>z</u> .den (ḥālet-i <u>z</u> .) 23a14	<u>zīynet</u>	(Ar.) Süs, bezek. z. (z.-ı nigār-ı ḥāne-i feṣāḥat) 3a15 z. (z.-ı nigār) 3b5 z. in 22b4
<u>zıll</u>	(Ar.) Gölge. <u>z</u> . dan 31a2	<u>zuhūr</u>	(Ar.) Görünme, meydana çıkma. z. 10b10 z.indan 12b10
<u>zılli</u>	(Ar.) Gölgeye mensup, gölge ile ilgili. z. dur 2b15, 30b14, 31a2		z. id-5a15 z. (z.-ı emvāc-ı deryā) 19a11
<u>zī -</u>	(Ar.) "Sahip" manasına kelimelerin başlarına getirilir. <u>z</u> .-hayat 28a9 <u>z</u> .-rūh 14a15	<u>zulm</u>	z.a 9a6, 10a13, 13a12, 15a5, (Ar.) Zulüm, haksızlık. z. (z.-ı nefsānī) 25a5 z.i 14b7
<u>zíkr</u>	(Ar.) Anma, anılma. <u>z</u> .17a1 <u>z</u> . (envār-ı <u>z</u> .) 16a13 <u>z</u> (<u>z</u> .-ı ḫalb) 16b11 <u>z</u> . olın- 6a1, 7a12, 10a11, 21b4 <u>z</u> .e 16b12 <u>z</u> .e (devām-ı <u>z</u> .) 20a5 <u>z</u> .den 20b6 <u>z</u> .i (nūr-ı <u>z</u> .) 16a7	<u>zulmāniyyet</u>	(Ar.) Karanlık olma hâli. z.i 9b2, 5a12 z.[1]5a11 z.i 16a5
<u>zīrā</u>	(Far.) Çünkü, şundan dolayı. z. 9a11, 10b8, 13a1, 16a11, 17a9, 19a9, 22a5, 22a9, 24a7, 30a10, 30a15, 31a10,	<u>zulmānī</u>	(Ar.) Zulmetli, karanlığa mensub. z. 17a12, 24a12 z. (lezāiz-i <u>z</u> .) 22b3 z.dür 17a11, 20a10
<u>ziyā</u>	(Ar.) Işık, aydınlık. ż. 16a8	<u>zü'l celāl</u>	(Ar.) Ululuk sahibi olan Allah. ż.(şevk-ı cemāl-ı <u>z</u> .) 16b9 ż.(şevk-ı nūr-ı cemāl-ı <u>z</u> .) 11b2

5. SONUÇ

Litaretürde hayatı hakkında yeterli bilgi bulunmayan Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi'nin Arap alfabesiyle yazdığı Eski Anadolu Türkçesine ait iki eserinden biri olan Kitab-ı Feyz-i Kutsiyye çalışmamızın konusunu oluşturmuştur. Eser nesir olarak yazılmıştır. Eser, Yıldırım Bayazid'in oğlu Orhan Gaziye yazılmıştır. Bu da eserin 15. yüzyıla ait olduğunu göstermektedir.

Eser, Süleymaniye Kütüphanesi'nde, Hacı Mahmud Bey kısmında 2803 Yeni Kayıt Numarasıyla kayıtlıdır. Çalışmada meteryal olarak kullanılmak üzere bir kopyası alınmıştır. Arap alfabesiyle yazılmış ve 13 babdan oluşan eser, günümüz Türkçesine transkribe edilmiştir. Transkribe edilen metin üzerinde gramer incelemesi yapılarak eser şekil bakımından incelenmiş ve bulgular ortaya konulmuştur. Metin bugünkü Türkiye Türkçesi içerisinde de değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

1. Metinde 3. Şahıs iyelik üzerine yükleme eki -n olarak da gelmektedir: dürlerin 1b10, geldügin 4a/7, sırrın 19a/8
2. -ğa / -ge yönelme hali eki tamamen -a, -e'ye dönüşmemiştir. -a, -e'nin yanı sıra -ğ'a / -ge ekinin de kullanıldığı görülmektedir: virmeye 2a/3, olmağa 9a/13
3. -ğan / -gen sıfat fiil ekinin hece başı durumundaki -ğ / -g sesleri metnimizde geçen sıfat-fiillerde tamamen düşerek -an, -en şeklinde dönüştüğü görülmektedir: şalan 2a/8, olan 3a/5, komayan 6a/15
4. Metinde gelecek zaman kullanılmamıştır. Gelecek zaman genelde istek ve geniş zaman ekleri ile ifade edilmiştir.
5. Şimdiki zaman ise sadece bir yerde kullanılmıştır. yanayoriken 25b/7
6. Metindeki bazı kelimelerdeki “i” ünlüsü bugün “e”lidir: resm itme 6b/9 “etme”, didi, 6b/8 “dedi”, nireye 11a/9 “nereye”, gice 22b/7 “gece”
7. Metindeki bazı “-t”li kelimeler bugün “-d”lidir: tögrü 6a/8 “doğru”, turub 10b/15 “durup”, tögar 11a/3 “doğar”
8. Bugün “t”li olan bazı kelimeler ise metinde “d”lidir: dütün 7a/12 “tütün”.
9. Bugün “h” biçiminde geçen bazı kelimeler metnimizde “k” ünsüzünü korumaktadır: şanlı 3a/10

10. Geniş zaman üzerine gelen birinci tekil şahıs eki a,e düz geniş ünlüsü bugün darlaşarak i, i, u, ü şeklini almıştır: Sırriyam 13b10 “sırriyım”
11. Metinde 1. tekil şahıs ekinin “n” ile karşılaşmasına da rastlanmaktadır: iderin 6b/3, çağrırayın 6b/6, ideyin 6b/7
12. 1. tekil şahıs zamiri men olarakta kullanılmıştır: men 8a/6
13. Kalınlık-incelik uyumu bakımından ünlü uyumu bugünkü gibidir. Yalnız bugün kalınlık-incelik uyumuna uymayan “dahi” kelimesi metnimizde uymaktadır: dahı 13a/13, 14b/12 “dahi”.
14. Metin düzlük-yuvarlaklık uyumu bakımından geçiş dönemi özelliklerini taşır ve belli bir tutarlılık göstermez. Bugün düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyan eklerimizin ünlülerini metnimizde uymamaktadır: gördü 2a/3 “gördü”, getürdi 3b/15, “getirdi”, göñli 4b/8 “gönlü”, olındı 6a/1 “olundu”, kendünüñ 8b/3 “kendinin, varur 29b/1 “varır”, geldük 30b/14 “geldik”.
15. Günümüzde aitlik eki olan-ki metinde -ğı şekliyle de kullanılmıştır: tarafındağı 29a/15
16. Günümüzde bağlaç olan ki metinde kim şekliyle kullanılmıştır: kim 13b/9, 13b/15
17. Zarf fil eki –ip, ip, up, üp ekleri –ib, ib, ub, üb şeklindedir: halk idüb 15a/2, bağlayub 17a/6
18. Bazı eklerdeki “d” ünsüzü her zaman d’li şekliyle kullanıldığı için ünsüz uyumuna uymazlar; bugün bunlar t’leşerek ünsüz uyumuna girmişlerdir: vahdetde: 2a/12 “vahdette”, hâtifden:2a/7 “hâtiften”, ayıtdı 10a/6 “ayıttı, uğratduñ 6b/12 “uğrattın”.
19. Kullanılan turkish kelimekerin birkaçı hariç (kankı3a/10,”hangi”, kandan 10a/6 “nereden”, artık11a/2 “fazla”, kaçan11b15 “ne zaman”, irgürmek 20b/4 “ulaştırmak, eriştirmek”vb.) büyük ölçüde bugün de yaşıdığını söyleyebiliriz.

KAYNAKLAR

Akkuş, Muzaffer (1995), ***Kitab-ı Gunya***, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 592, Ankara.

Argunşah, Mustafa (2002), ***Kirdeci Ali Kesikbaş Destanı***, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 2825, Yayınlar Dairesi Başkanlığı Sanat Edebiyat Eserleri Dizisi: 386-130, Ankara.

Argunşah, Mustafa (1999), ***Muhammed b. Mahmûd-ı Şîrvânî Tuhfe-i Murâdî (İnceleme Metin Dizin)***, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 722, Ankara.

Bursalı Mehmet Tahir (2000), ***Osmanlı Müellifleri***, 1,2,3 Cilt, Bizim Büro Basımevi, Ankara.

Cemiloğlu, İsmet (2000), ***14. Yüzyıla Ait Bir Kısas-ı Enbiyâ Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi***, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 602, Ankara.

Cemiloğlu, İsmet (2001), ***Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Söz Dizimi Bakımından Bir İnceleme***, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 790, Ankara.

Cin, Ali (2004), “Ali’nin Kîssa-i Yusuf Adlı Eserinin Türkiye Yazması”, ***V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı 20-26 Eylül 2004***, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 855/1, Ankara.

Cinlioğlu, Halis Turgut (1950), ***Tokat Vilayeti Meşhurları***, Birinci Kısım, Aksisada Matbaası, Samsun.

Çağırın, Önder (2000), “Tibb-i Nebevi’den İsim Çekimi Ekleri”, ***Türk Dili Araştırmaları Yıllığı***, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 774, Ankara.

Delice, İbrahim (1997), "Niğdeli Muhibbi ve Gül ü Nevruz Mesnevisi", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı:4, Sivas

Ersoylu, Halil (1996), *Kız Destanı (Haza Hikâyet-i Kız ma'a Cühud)*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 639, Ankara.

Ersoylu, Halil (1989), *Cem Sultan'ın Türkçe Divanı*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 543, Ankara.

Gülsevin, Gürer (1997), *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 673, Ankara.

Gülsevin, Gürer ve Erdoğa Boz (2004), *Eski Anadolu Türkçesi*, Birinci Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara.

Karaathlı, Recep (1996), *Yahya Bin El-Hacc Mustafa El-Burusevi Envarul-Kulub (Metin Gramatikal İndeks)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve edebiyatı Anabilim Dalı, Tokat.

Karpuz, Hacı Ömer (1991), *Abdurrahim Karahisarı'nın Vahdetnâme'si (Gramer İncelemesi Metin İndeks)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Erzurum

Tepeli, Yusuf (1999), *Süheył ü Nev-bahar (Giriş Gramer İncelemesi Metin Sözlük)*, Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 898, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Yayınları No:110, Araştırmalar Serisi No:45, Erzurum.

Tepeli, Yusuf (2002), *Dervîş Muhammed Yemînî Fazîlet-nâme I (Giriş İnceleme Metin)*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 808/1, Ankara.

Timurtaş, Faruk Kadri (1994), *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük*, Enderun Kitabevi,

Vural, Hanifi (1999), *Letayif-name (Giriş Transkripsiyonlu Metin Gramatikal Dizin)*,
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim
Dalı Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum.

Yücel, Bilâl (1999), “700 Yıl Ara İle Batı Türkçesi Grameri Üzerine : I İsim İşletme
Ekleri”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı:8, Sivas.

ÖZGEÇMİŞ

1974 Erzurum doğumlu Dilek ERTAŞ, ilk, orta ve lise öğrenimini Erzurum'da tamamladıktan sonra 1998 yılında Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Daha sonra, 2003 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalında Yüksek Lisans Eğitimine başladı. Halen, Tokat Atatürk Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.